

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 21. JUNIJA 1974

ŠTEVILKA: 24. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSŽ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

V prvem polletju ustvarjenih 4.000.000,00 dinarjev prihrankov

Iz podatkov, ki jih zbira služba za novatorstvo in racionalizacije pri SEOP Železarne, da so štiri komisije za raziskave, izume in racionalizacije pri TOZD Talilnice, TOZD Valjarne, TOZD Hladna predelava in TOZD VET, na osmih sejah letos pozitivno ocenile 26 v zadnjem času realiziranih izboljševalnih predlogov in na osnovi prikazanih ter potrjenih koristi in ustvarjenih prihrankov v višini preko 4.000.000,00 dinarjev, priznale in izplačale 86.800,00 dinarjev odškodnin, nagrad, rent in akontacij.

To so precej lepši in spodbudnejši pokazatelji, kot smo jih bili vajeni objavljati v dosedanjih pregledih in

Jeseniški železarji na zboru samoupravljalcev v Ljubljani

Kongres samoupravljalcev Jugoslavije, ki je bil v Sarajevu je sprejel sklep, da bomo vsako leto 27. junija praznovali dan samoupravljalcev. Ob letošnjem dnevu samoupravljalcev bo v dvorani skupščine SRS zbor samoupravljalcev, na katerem bo o izkušnjah pri uresničevanju ustave v družbenoekonomskih odnosih, govoril predsednik CK ZKS France Popit. Na zboru samoupravljalcev Jugoslavije, bodo podelili tudi priznanja sindikatov Slovenije, organizacijam in posameznikom za prispevek pri uveljavljanju samoupravljanja.

V popoldanskih urah bodo organizirali sedemnajst tematskih razprav o različnih vprašanjih v zvezi s samoupravljanjem, v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih ter institucijah. Predvidevajo, da se bo plenarnega zasedanja udeležilo okrog štiristo delegatov iz vse Jugoslavije, iz naše Železarne pa tov. Mavro Lenardič, predsednik delavskega sveta TOZD Valjarne.

V prostorih uprave Slovenskih železarn v Ljubljani bodo razpravljali o treh koreferatih. V rudarskem topilniškem bazenu Bor, so pripravili referat z naslovom: »Konceptja in praksa samoupravljanja v rudarskem topilniškem bazenu Bor.«

Drugi koreferat so pripravili v Slovenskih železarnah — železarna Jesenice, govoril pa bo Tomaž Ertl, in sicer o temi: »Sistem samoupravnega komuniciranja in informiranja in delavska kontrola v Slovenskih železarnah s posebnim ozirom na samoupravne delovne skupine.« Predsednik komisije za družbenoekonomske odnose pri CK ZKS tov. Peter Toš je pripravil koreferat z naslovom: »Samoupravna delavska kontrola.«

Tematske razprave se bo udeležila tudi dvajsetčlanska delegacija iz Slovenskih železarn, med njimi iz naše železarne Tomaž Ertl, Alojz Kalan, Oto Pestotnik, Zdravko Črv in Branko Stare. Poleg delegatov iz Slovenskih železarn bodo omenjene koreferate poslušali tudi delegati iz drugih republik ter pokrajin in gostje.

statistikah. Komisije za raziskave, izume in racionalizacije pri TOZD so v kratkem času, v vsakem pogledu opravičile svoj obstoj. Tekoče, pospešeno in objektivno ocenjevanje izboljševalnih predlogov in spodbudno nagrajevanje prizadevnih in uspešnih avtorjev na osnovi prikazanih rentabilitetnih izračunov po obstoječem pravilniku, pozitivno vpliva na inventivno dejavnost med člani delovnega kolektiva jeseniške železarne.

Najvišje ustvarjene prihranke in koristi so v prvem polletju letošnjega leta dosegli avtorji izboljševalnih predlogov št. 2138 in št. 2139. Avtorji Ravnik, Anton Kelvišar, Leon Mesarič in Leon Ravnik TOZD Hladna predelava, ki so timsko ustvarili letni prihranek v višini 1.465.521,68 dinarjev. Le-ta se nanaša na uvedbo nove tehnologije pri prave patentirne žice za vlečenje in povečanje storilnosti žičarskih strojev za 19%. Za nevtralizacijo so avtorji uporabili namesto apnenega mleka raztopino boraksa v vodi, istočasno pa so avtorji zmanjšali tudi porabo dragih vlečnih teles. S povečanjem dovoda zraka in plina v A in B Felind peči, pa se je znatno povečala tudi zmogljivost prog za izdelavo patentirne žice. Člani komisije za raziskave, izume in racionalizacije pri TOZD Hladna predelava

so petim avtorjem tehničnih izboljšav priznali triletno rento; prva renta je bila avtorjem izplačana v višini 17.000,00 dinarjev.

Drugo letošnje najvišje odškodnino je priznala in izplačala pristojna komisija pri TOZD Valjarne avtorjem izboljševalnega predloga št. 2117, ki predstavlja novo izvedbo navijalnih bobnov za štekel valjarne. Na osnovi prikazanih, overjenih in potrjenih prihrankov in koristi v višini 385.520,00 dinarjev, je bila avtorjem Jožetu Osvaldu, Stanoku Podobniku in Matevžu Klinarju iz livarne izplačana enkratna odškodnina v višini 9.432,00 din. S svojim delovnim in tehnološkim dosežkom so povečali vzdržnost navijalnih bobnov in občutno preprečili in zmanjšali kvare, zastoje in izpade proizvodnje v valjarni štekel.

Tudi tretja najvišja spodbudna odškodnina je bila v prvem polletju letošnjega leta izplačana v TOZD Valjarn v višini 8.660,00 dinarjev za tehnično izboljšavo št. 2127, ki se nanaša na koristno in uspešno uporabo oziroma vgraditev starih podpornih valjev v ravnalni stroj valjarne debele pločevine. Nabava podpornih valjev je vezana izključno na uvoz z daljšimi dobavnimi roki. Koristen in uspešen predlog avtorjev Joža Zidarja, Ivana Bernika in Alfonza Jakopiča izkazuje letno 586.311,00 din koristi in prihrankov.

Komisija za raziskave in izume ter racionalizacije pri TOZD Talilnice, je letos ugodno ocenila četrti in peti najboljši izboljševalni predlog. Na četrto mesto z odškodnino v višini 7.246,00 din se je uvrstil kolektivni

Nadaljevanje na 2. strani

Sklic druge seje vseh treh zborov občinske skupščine Jesenice

Predsednik občinske skupščine Jesenice Slavko Osredkar sklicuje za 2. julija drugo skupno sejo zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora. Celotno gradivo, ki je zaradi obsežnega dnevnega reda tudi precej zajetno, vendar pa zelo pregledno, so delegati in delegacije oziroma konference delegacij prejele več kakor deset dni pred sejo, tako da je dovolj časa za obravnavo gradiva v delegacijah oziroma na konferenci delegacij za oblikovanje stališča. To pa bo nedvomno tudi ugodno vplivalo na sam potek in racionalizacijo seje.

Na skupni seji vseh treh zborov bodo najprej obravnavali in izvolili predsednike in člane stalnih komisij in drugih delovnih teles občinske skupščine Jesenice, ki so za spremljanje in reševanje posameznih nalog določene z občinskim statutom. Le-te so: komisija za družbeni nadzor, statutarna komisija, komisija za samoupravne akte, za prošnje in pritožbe, za občinska priznanja in odlikovanja, za zadeve borcev in invalidov NOV, za urejanje odnosov z verskimi skupnostmi, za medobčinsko sodelovanje in sodelovanje z mejstvom, za ugotavljanje izvora premoženja ter svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. V gradivu so navedeni konkretni predlogi posameznih komisij oz. sveta.

Sledila bo razprava in izvolitev sodnikov porotnikov občinskega sodišča Jesenice, za kar je predlaganih v gradivu 80 kandidatov. Glede na spol je med predlaganimi kandidati: 50 moških in 30 žensk, od tega 14 z nižjo in nepopolno srednjo šolo, 18 s poklicno šolo, 29 s popolno srednjo šolo, 12 z višjo šolo in sedem z visoko šolo. Glede na zaposlitev je 43 kandidatov zaposlenih v gospodarstvu, 35 v negospodarstvu, dva pa sta izven delovnega razmerja. Starostna struktura pa kaže, da je osem

kandidatov starih do 30 let, 27 od 31 do 40 let, 39 od 41 do 50 let, pet od 51 do 60 let in en kandidat nad 60 let.

Ker je občinska skupščina sodepisnik družbenega dogovora o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju in enakega dogovora za določanje mesečnih nadomestil osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem (Nadaljevanje na 2. strani)

Proizvodnja jekla v Slovenskih železarnah v maju pod planom

Mesec maj je v pogledu dosežene proizvodnje najslabši mesec v tem letu, saj so vse tri železarne zaostale za planskimi obveznostmi kar deset odstotkov. Največji zaostanek imajo sodelavci na Ravnah, in sicer 21 odstotkov, medtem ko so jeklarji v Štorah in na Jesenicah zaostali za mesečnim planom za šest odstotkov. Najpomembnejši vzrok za tak zaostanek je v redukcijah električne energije, ni pa edini.

Proizvodnja surovega železa je v mesecu maju 300 ton pod planskimi obveznostmi, za kar je predvsem vzrok v mrzlem hodu v jeseniškem plavžu št. 1. Plavžarji v Štorah so svoje obveznosti izvršili stoodstotno, če pa ne bi bilo že omenjenih redukcij električne energije, bi plan lahko izdatno presegli. Zbirni pregled za pet mesecev pa pokaže, da z doseženo proizvodnjo surovega železa v količini 81.250 ton stoodstotno izvršujemo mesečne obveznosti.

Tudi v blagovni proizvodnji so vse tri železarne zaostale za šest odstotkov za mesečnimi planskimi obveznostmi. Največji zaostanek imajo na Ravnah, in sicer 15 odstotkov, v Štorah štiri, medtem ko smo na Jesenicah blagovno proizvodnjo uresničili 100%. Pri tem je zanimivo, da sta železarni Ravne in Štore v prvih petih mesecih odpravili več gotove proizvodnje kot sta jo v teh mesecih dosegli, kar pomeni, da sta zmanjšali zaloge, medtem ko znašajo zaloge na Jesenicah skoraj 6.400 ton.

Delovne organizacije — predelovalke žice: Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje, so v maju dosegle le 84 odstotkov planirane blagovne proizvodnje. Najbolj zaostaja Žična Celje, in sicer za 40 odstotkov, Plamen Kropa za sedem odstotkov, medtem ko je Veriga dosegla plan 100-odstotno, Tovil Ljubljana pa je plan presegel za 15 odstotkov. Dosežena blagovna proizvodnja v maju je letos najnižja.

Skupaj so železarji in predelovalci Slovenskih železarn v maju dosegli 94 odstotkov planirane blagovne proizvodnje, pri čemer je v tonah izražena dosežena blagovna proizvodnja železarn 52.584 ton, predelovalcev pa 2.634 ton.

Količinsko v maju nobena delovna organizacija ni dosegla plana izvoza, vrednostno pa sta ga presegli železarni Ravne in Štore.

Mnogo boljši so mesečni pokazatelji, kljub nezadovoljivim proizvodnim rezultatom v pogledu eksterne realizacije. Dosežen skupni rezultat Slovenskih železarn je precej nad načrtovano vrednostjo.

Pred sklepom povzetka je prav, da omenimo tri probleme, ki so več ali manj prisotni v vseh treh železarnah, to je redukcije električne energije, ferroleure domačih proizvajalcev in pomanjkanje delovne sile.

Podrobne rezultate in probleme, ki so spremljali uresničevanje mesečnih planskih obveznosti, lahko preberete na tretji strani.

V mesecu in pol štirje večji remont

V mesecu maju je bilo v operativnem planu planiranih skupaj 27 večdnevni remontov. Pri tem moramo poudariti, da so bili v tem mesecu v programu kar trije večji remont, ki so skozi ves mesec angažirali celotne zmogljivosti vzdrževalcev centralnih oddelkov Vzdrževalci so se selili z remonta na remont, brez vmesnega predaha.

V letnem planu je bilo za mesec maj predvideno, da bosta samo dva večja remonta in sicer kisikarne in pa aglomeracije, ker pa smo v marcu planirani remont valjarne žice preložili, je tudi ta padel v mesec maj. Poleg tega smo v mesecu aprilu imeli tudi remont valjarne debele pločevine, pri katerem so bili angažirani

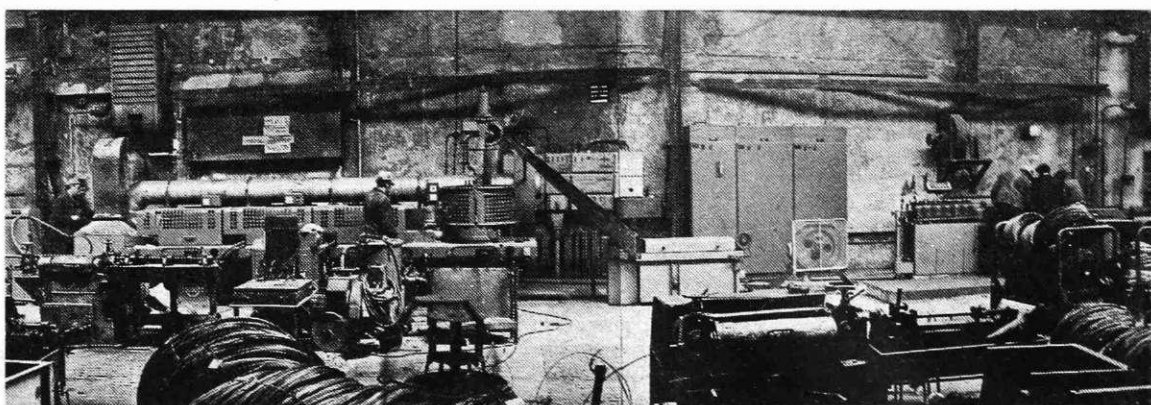
vsi vzdrževalci, tako so bili le-ti praktično od začetka remonta valjarne debele pločevine 20. aprila pa do zaključka remonta aglomeracije 3. junija prekomerno zasedeni, oziroma brez prostih sobot pa tudi nedelj. V mesecu in pol so bili tako opravljeni kar štirje veliki remont (Nadaljevanje na 2. strani)

V TOZD VET nagrajena dva avtorja tehničnih izboljšav

Komisija za racionalizacije in novatorstvo TOZD VET je imela na dnevnem redh dva predloga tehničnih izboljšav, pritožbo avtorja predloga tehnične izboljšave št. 2100 in razno.

S tehnično izboljšavo št. 2132 je avtor Janez Vilman, instrumentalec v kisikarni Sava, uspešno preprečil onesnaženje argonske kolone s kisikom. Pri proizvodnji argona se je večkrat pojavil problem, da se zaradi pomanjkanja vodika argonska kolona onesnaži s kisikom. Proces čiščenja je dolgotrajen, seveda od od-

stotka onesnažitve, predstavlja pa tudi določeni strošek. Avtor je z vgraditvijo dodatnega tlačnega stikala ta problem uspešno rešil. Stikalo je vezano z zvočno in svetlobno signalizacijo in tako obvesti strojnika, da ustrezno ukrepa, v kolikor pa je odsoten, pa pri večjem pomanjkanju (Nadaljevanje na 2. strani)

Elektrodni obrat — nov avtomatski stroj za rezanje elektrod

V prvem polletju ustvarjenih 4.000.000.00 dinarjev prihrankov

(Nadaljevanje s 1. strani)

predlog št. 2129 avtorjev: Joža Dreža, Karla Ravnika, Vlasta Paulusa in Martina Soviča iz elektro jeklarne, ki so skupaj z Jožem Urhom in Friderikom Mertljem iz strojnih delavnic omogočili struženje in ponovno uporabo zlomljenih, počenih in neuporabnih grafitnih elektrod za potrebe elektro jeklarne. Avtorjem je uspelo letno prihraniti 645.498 dinarjev na izključno uvoženih elektrodah.

Avtorja tehnične izboljšave št. 2075, sta s svojo izboljšavo uspešno uvedla domači kromitni pesek za potrebe livarne. Jože Osvald in Jože Bertonec sta za letni prihranek v višini 186.500,00 din upravičeno prejela enkratno odškodnino, drugo

rento, v višini 6.100,00 din. Z domačim kromitnim peskom sta avtorja dosegla in omogočila boljše in lepše kvaliteto vlitih izdelkov, povečala pa se je tudi storilnost in olajšalo delo livarjev in čistilcev ter zmanjšala obolevost tam zaposlenih na poklicnih obolenjih zaradi silikozne.

Komisija za raziskave, izume in racionalizacije pri TOZD Vzdrževanje, energija in transport, pa je v prvem polletju letošnjega leta priznala in izplačala šestu najvišjo spodbudno odškodnino avtorju izboljševalnega predloga št. 2100 Francu Novaku v višini 4.600,00 din za letni prihranek 134.300,00 din, ki ga je ustvaril z usposobitvijo parnega kotla št. IV. na mazutno kurjenje in zagotovitvijo maksimalne proizvodnje pare.

To so najbolj prizadevni in istočasno tudi najuspešnejši letošnji avtorji tehničnih izboljšav, ki so v prvem polletju letošnjega leta s svojimi izboljšavami največ prispevali k večji poslovni in rentabilnosti našega železarskega kolektiva.

V mesecu...

(Nadaljevanje s 1. strani)

proizvodnih naprav, ki za Železarno veliko pomenijo.

Kljub taki zasedenosti vzdrževalcev pa so bili vsi remontni v predvidenih rokih zaključeni oziroma remont kisikarne je bil kar za 36 ur skrajšan.

Iz teh razlogov pa smo v mesecu maju morali nekaj remontov odložiti, čeprav smo jih v operativnem planu predvideli. Zaradi pomanjkanja vzdrževalcev smo odložili samo dva planirana remonta v šamotarni, ker smo pri planiranju računali, da bo pri remontu aglomeracije sodelovalo več zunanjih vzdrževalcev.

Pri izdelavi plana delovne sile angažirane na remontih, ki ga izdelamo vsak mesec na osnovi nakazanih potreb, te so razvidne iz posameznih remontnih planov, katere nam dostavijo posamezni oddelki vzdrževanja, dobimo zasedenost vzdrževalcev. V kolikor te zahteve niso postavljene realno, potem tudi plan delovne sile, potrebne za remonte, ne more biti realen. Z ozirom na to, da mesečne operativne plane remontov lahko izdelujemo na osnovi kapacitet vzdrževalcev, je izredno pomembno tudi programiranje potrebnih vzdrževalcev za posamezne remonte. To predvsem velja za tiste remonte, kjer sodelujejo vzdrževalci iz centralnih oddelkov. Ker nimamo dovolj vzdrževalcev, moramo te zelo smotno razporejati, kar pa je mogoče le s programiranjem remontov.

Vodje vzdrževanja v posameznih proizvodnih obratih imajo zelo velik pripomoček v knjigi remontov. Iz te je razviden razpored vseh remontov v Železarni, poleg tega pa tudi na rednih tedenskih konferencah obravnavamo tekoče remonte. Če bomo hoteli imeti pri vzdrževanju še več načrtnosti, bomo morali pri planiranju remontov zahtevati več odgovornega dela. Pri tem ne bomo smeli zahtevati po raznih podatkih smatrati za birokracijo. Najbrž je odveč poudarjati, da ni nobenega natančnega načrtovanja brez potrebnih podatkov. Razen tega pa imamo danes na vzdrževanju v posameznih proizvodnih obratih v celoti zasedene normative tehničnega kadra, ki bodo morali tudi v pogledu programiranja napraviti korak naprej.

V zadnjih mesecih smo z namenom, da izboljšamo programiranje remontov, uvedli redne sestanke, na katerih sodelujejo vsi vodje remontov. Na njih obravnavamo tudi zasedenosti vzdrževalcev iz centralnih oddelkov. Pri vsem tem pa bo potrebno še več sodelovanja z vodji dela v proizvodnji, posebno še takrat kadar bo potrebno posamezne planirane remonte preložiti zaradi potreb v proizvodnji ali zaradi prevelike zasedenosti vzdrževalcev. Za vsak preložen remont bo treba skupaj poiskati najbolj ugoden termin, posebno še pri tistih agregatih, ki so bistvenega pomena za doseganje proizvodnih planov. Pri tem pa je potrebno upoštevati celotno Železarno.

Ker je mesec junij v pogledu remontov nekoliko manj zaseden, bomo v tem mesecu izvedli remonta na dela na vseh tistih proizvodnih napravah, katere smo v mesecu aprilu in maju morali zaradi zasedenosti vzdrževalcev odložiti. Tako bo polletni plan remontov, razen nekaj izjem, uspešno realiziran. V prvi polovici leta bodo predvsem izvedene vsa remonta dela na večjih agregatih, ostane nam samo še remont plavža št. 1, ki je bil planiran v prvi polovici leta, pa je preložen na jesen. V drugi polovici leta imamo planiranih sicer še nekaj večjih remontov in to predvsem v jeseni, ko bodo glavni dopustniški meseci za nami.

Stane Torkar

DOPOLNILO K SESTAVKU OSKRBA S STARIM ŽELEZOM POSTAJA ŠE TEŽJA

V zadnji, 23. številki Železarnja, je v uvodu tega sestavka v zadnjem stavku izpadla beseda »v Železarni in bi se stavek moral pravilno glasi: »V preteklih letih smo dobili od domačih podjetij, zbiralec starega železa v Železarni, leta 1971 — 233.184, leta 1972 — 233.645 in leta 1973 — 207.849 ton.« Uredništvo

Sklic druge seje...

(Nadaljevanje s 1. strani)

narjem, sta oba dogovora z nekaterimi mnenji komisije za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja predložila v razpravo vsem trem zborom.

Na skupno sejo vseh treh zborov je v razpravo in sprejem predložen tudi predlog statuta skupščine gorenjskih občin, ki ga sprejemajo občinske skupščine: Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin. Le-ta predstavlja skupni družbeni dogovor navedenih občin o načinu oblikovanja in delovanja skupščine gorenjskih občin in njenih organov.

Delegati vseh treh zborov bodo na tej seji imenovali tudi namestnika občinskega sodnika za prekrške, ker je vodja tega organa že dalj časa bolezensko odsoten.

Na dnevnem redu skupne seje je tudi razprava in imenovanje člana komisije za dodeljevanje stanovanj pri solidarnostnem stanovanjskem skladu občine Jesenice. V komisijo namreč poleg predsednika in člana, ki ju je imenovala skupščina sklada, imenujejo po enega člana še: občinska skupščina Jesenice, občinski sindikalni svet, občinska konferenca ZMS, občinski odbor ZZB NOV in občinski odbor društva upokojujencev Jesenice.

V obravnavo in sprejetje je vsem trem zborom predložen tudi predlog samoupravnega sporazuma o družbeno usmerjeni gradnji stanovanj v občini Jesenice, katerega podpisniki so: skupščina občine Jesenice, samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice, Ljubljanska banka, podružnica Kranj — enota Jesenice, stanovanjsko podjetje Jesenice, združena gradbena operativna, združena komunalna operativna in občinski sindikalni svet. Namen tega dogovora je, da se s koordiniranim delom vseh podpisnikov tega sporazuma doseže optimalni obseg stanovanjske gradnje ter pospeši, racionalizira in relativno poceni graditev stanovanj.

Naslednja tema, ki je predložena v razpravo in potrditev, je predlog odloka o podrobnih določitvah stroškov obratovanja stanovanjske hiše, ki jih odlok deli na stalne obratovalne stroške hiše, na občasne obratovalne stroške in stroške komunalnih uslug in storitev. Po tem odloku bodo stanovanjci dodatno k temu kar so že do sedaj plačevali, dolžni plačevati še naslednje stroške: servisiranje vseh dvigal, toplovodnih postaj in registrov, domofonov, stopniščnih avtomatov, električnih ključavnic, skupnih TV naprav, skupnih naprav pralnic in sušilnic, dezinfekcije in deratizacije, čiščenje dimnikov in servisiranje drugega tehničnega inventarja, vse stroške za hišniška opravila, čiščenje smetiščnih jaskov in vzdrževanje zelenic ter hišnih kanalizacijskih priključkov, vse finančno administrativne stroške hišnega sveta. Po sprejemu tega odloka so stanovanjsko podjetje in druge organizacije za gospodarjenje s stanovanji dolžne izločiti iz stanarin vse stroške za obratovanje stanovanjske hiše in jih posebej evidentirati.

Zadnja zadeva, ki bo obravnavana na skupni seji vseh treh zborov je razprava in potrditev predloga zazidalnega načrta za samski dom Kovinar na Plavžu na Jesenicah.

Po skupni seji vseh treh zborov bo še skupna seja zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti, na kateri bodo obravnavali predlog in izvolili delegate v skupščino gorenjskih občin.

Ob sklepu obvestila o drugi skupni seji vseh treh zborov občinske skupščine je prav da poudarimo, da se s tem sklicem že uresničujemo sklepi druge seje družbenopolitičnega zbora občinske skupščine glede gradiva delegatov oziroma delegacijam. Gradivo za obravnavo sejo so v celoti dobile delegacije oziroma konference delegacij po delegatskih mestih v zborih, vsi ostali pa le izvlečke.

V TOZD VET nagrajena dva avtorja tehničnih izboljšav

(Nadaljevanje s 1. strani)

kanju vodika avtomatsko izklopi kompresor.

Tehnična izboljšava trenutno ne predstavlja velike vrednosti, ker ni zadostne prodaje argona. V kolikor pa bi imeli kupce za celotno možno proizvodnjo argona, bi bila ta tehnična izboljšava večjega pomena. Za izračun odškodnine je komisija vzela samo dejanske stroške čiščenja ter priznala avtorju enkratno odškodnino v znesku 740,00 dinarjev.

Naslednji predlog, obravnavan na seji, je tehnična izboljšava št. 2136, s katero je avtor Franc Perko, upravljavec butanske postaje na Beli, uspešno rešil polnjenje mazutnih cistern za Jesenice.

Star način polnjenja mazutnih cistern je zelo pogosto povzročal okvare na omrežju, tako da so se trgale gibljive cevi in pokali polnilni cevovodi. Pri teh okvarah se je vedno razlila precejšnja količina mazuta. Ker pa je za pretakanje potrebno mazut ogreti na 70 stopinj C, je poleg materialne škode obstajala tudi nevarnost opeklin. Predlog je bil od vodstva plinske in vodne energije zelo ugodno ocenjen. Za izračun odškodnine je bil vzlet prihranek na materialnih stroških za popravila nastalih poškodb. Pri izračunu pa ni bila upoštevana količina razlitega mazuta, cena čistilnih sredstev, kakor tudi stroški, ki bi nastali, če bi se pri pretakanju delavec opeknel. Nezgoda pri delu tudi predstavlja določena denarna sred-

Ob dnevu samoupravljalcev

Poglabljanje samoupravne vsebine proizvodnih odnosov

V boju za poglabljanje samoupravne vsebine proizvodnih odnosov bo potreben tudi mnogo bolj organiziran in učinkovit boj tudi na idejnopoličnem področju. Mnogo premalo smo doslej delovnim ljudem v temeljnih organizacijah združenega dela pojasnjevali in konkretno obdelovali ustave in zakonske rešitve, ki so tudi v resolucijah republiškega in zveznega kongresa Zveze komunistov dobile tako teoretično marksistične kot praktične osnove za učinkovitejši boj na tem področju. Verjetno ni potrebno posebej poudarjati, da bodo delovni ljudje lahko učinkovitejši in bolj zavestno uresničevali ustavne pravice in dolžnosti v družbenopolitičnih odnosih le če bodo le-te tudi, ne samo poznali, temveč tudi zavestno osvojili. To pa seveda zahteva predvsem od najbolj naprednih socialističnih sil — od Zveze komunistov in sindikatov, da delovnim ljudem nenehno in konkretno pojasnjujejo njihov položaj v združenem delu, ki ga določa nova ustava.

Velikokrat dobi človek občutek, da smo tudi pri pojasnjevanju novih ustavnih določil preveliki formalisti, da delujemo premalo prepričljivo, premalo podkrepljeno s teoretično marksističnimi spoznanji pa tudi premalo izhajamo iz dosedanjih rezultatov, ki smo jih dosegli v povojnem razvoju, še predvsem po zgodovinskem 27. juniju 1950. V teh pogledih nam največkrat zmanjka lastnega marksističnega znanja, velikokrat pa tudi ustreznih informacij — težko bi na primer danes pred javnostjo nastopili s konkretnimi rezultati doseženega razvoja v lastni občini, čeprav bi jih morali velikokrat uporabiti kot ilustracijo, kaj smo dosegli prav po zaslugi samoupravnega socializma.

Osnovni smoter boja za razvoj temeljnih organizacij združenega dela kot temeljnih celic združenega dela in temeljnih dejavnikov samoupravnega povezovanja, je osvoboditev dela in človeka. Zato je ta boj, boj delavskega razreda za uveljavljanje delavcev in vseh delovnih ljudi kot nosilcev združenega dela, družbene reprodukcije in politične oblasti. To je osnova za stalni družbeni napredek in razvoj proizvodnih sil, to pa je pogoj socialne varnosti, družbenega standarda in osebne blaginje delovnih ljudi. Vse to pa bomo dosegli, če bo vsak delavec, vsak delovni človek postal aktiven bорец za uveljavljanje ustavnih določil. Aktiven bорец pa bo postajal, če bo spoznaval bistvo ustavnih določil tako z živo besedo, kakor v praksi.

Običajno, ko v družbenopolitičnih organizacijah govorimo o teh vprašanjih in ob tem sprejemamo različne zaključke in sklepe, zelo radi ponavljamo že z ustavo znana določila z dodatkom, da se je treba za njihovo uresničevanje boriti. To pa najbrž ni pot za hitrejšo in učinkovitejšo uveljavljanje ustavnih določil. Sklicevanje na ustavna načela je najbrž premalo. Potrebni bodo konkretni akcijski načrti, ki bodo izhajali iz ustavnih določil in iz kritične analize doseženih rezultatov pri uveljavljanju le-teh in ki bodo opredeljevali konkretne naloge, akcije, ukrepe in drugo, s konkretnimi zadolžitvami ali posameznikov ali organov, seveda pa tudi z rednim preverjanjem izvrševanja sprejetih nalog. Najbrž bo v takem sistemu dela manj napisanega, vendar bolj konkretno in z večjim učinkom.

Ko razpravljamo o nadaljnjem poglabljanju samoupravne vsebine proizvodnih odnosov, moramo poudariti, da je samoupravna Jugoslavija stopila najdlje v uresničevanju idealov svetovnega proletariata. Že na drugem kongresu samoupravljalcev Jugoslavije pred tremi leti, je predsednik Tito med drugim dejal: »In prav danes, v času ko proslavljamo stoletnico pariške komune, lahko s ponosom rečemo, da je socialistična, samoupravna Jugoslavija stopila najdlje v uresničevanju tistih idealov, s katerimi so se navdihovali ne samo pariški komunarji, marveč ves svetovni proletariati.« In dalje: »Zmeraj smo imeli pred očmi predvsem humanistično vizijo socializma. Vodilo nas je namreč načelo, da nam mora biti delovni človek kot ustvarjalec vseh dobrin tudi subjekt tako v proizvodnji kot tudi v delitvi, da mora družbenogospodarski sistem zagotavljati njegove pravice in odsevati njegove koristi.«

Danes imamo vse to vgrajeno v določilih nove ustave in dan samoupravljalcev naj nam pomeni tudi obvezo za dosledno uresničevanje teh določil.

Gli
ko
trž
del

N
vilc
ene
ne
razi
pop
agri
bo
tak
mes

I

—

Zel

—

Je

St

Sk

—

N

več

no

pod

tih

sur

kar

—

I

Ze

—

Je

Re

St

Sk

—

I

zna

voc

je

od

t

zac

jek

ele

pro

nel

šel

izn

dos

nat

—

E

—

Za

—

Je

Re

St

Sk

—

S

želo

vel

Ra

prv

kot

—

E

—

I

org

—

Ve

Pl

Tc

Zu

Sk

—

J

del

dos

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Proizvodnja Slovenskih železarn v maju

Letos se v nobenem mesecu ni bilo izdelano manj jekla kot v maju. Glavni vzrok so bile zopet redukcije električne energije. Izgubljene količine jekla pomenijo za železarnе manjšo proizvodnjo izdelkov za tržišče in manjši dohodek, za kupce pa še večje pomanjkanje železarskih proizvodov.

Najhuje je to, da kljub zagotovilom ob pričetku leta, da električna energija bo, le-te ni dovolj in dokler ne bo novih kapacitet, tudi ni razlogov, da bi se stanje trajno popravilo. Junija je v popravilu več agregatov v termocentralah, potem bo zopet poletno sušno obdobje in tako se bodo težave ponavljale iz meseca v mesec.

Proizvodnja surovega železa (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Jesenice	12.667	12.362	98	59.949	63.730	106
Store	3.583	3.584	100	18.895	17.512	93
Skupno	16.250	15.946	98	78.844	81.242	103

Mesečna proizvodnja je sicer večja kot je bilo lanskoletno mesečno poprečje, vendar je za 300 ton pod načrtovano. Zbirno znaša v petih mesecih proizvedena količina surovega železa okroglo 81.250 ton, kar predstavlja načrtovano količino

Proizvodnja surovega železa je bila zaradi mrzlega hoda na jeseniškem plavžu št. 1 precej slabša, kot pretečena dva meseca. V Štorah so na elektro reducijski peči dosegli načrtovano količino surovega železa, vendar bi bila proizvodnja lahko izdatno večja, če ne bi bilo redukcij električne energije.

oziroma 100-odstotno izvrševanje načrta. Dosežena mesečna proizvodnja surovega jekla je znašala 58.018 ton in je na lanskoletnem mesečnem poprečju, vendar je za 6.567 ton manjša kot bi morala biti po načrtu.

Proizvodnja jekla (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Jesenice	41.251	38.637	94	201.523	203.367	101
Ravne	16.250	12.755	79	80.883	81.022	100
Store	7.084	6.626	94	14.447	28.384	196
Skupno	64.585	58.018	90	296.853	312.773	106

Po zbirnem načrtu bi morala znašati za prvih pet mesecev proizvodnja jekla 322.925 ton, iz tabele pa je razvidno, da je za 10.152 ton nižja od načrtovane.

Ne moremo trditi, da je majski zaostanek v proizvodnji surovega jekla izključno posledica redukcij električne energije, ker tudi pri proizvodnji SM jekla znaša zaostanek 1.458 ton. V železarni Store so šele z 21. majem uvedli četrto izmeno pri električni peči in še niso dosegli proizvodnje po linearnem načrtu. Če vse to upoštevamo, znaša

zaostanek še vedno okoli 4.700 ton in od tega pa smo okoli 4.000 ton nedvomno izgubili samo zaradi redukcij električne energije.

Tudi glede blagovne proizvodnje smo imeli slab mesec in je bil letos samo še januar slabši. Lanskoletno mesečno poprečje je znašalo 53.500 ton in zaostajamo za njim za več kot 900 ton. Po zbirnem načrtu bi morali v petih mesecih izdelati 279.330 ton, proizvedli pa smo 7.667 ton ali 3 % manj. Lani smo v prvih petih mesecih proizvedli 275.019 ton izdelkov.

Blagovna proizvodnja (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Jesenice	31.241	31.276	100	159.202	156.106	98
Ravne	11.213	9.479	85	55.300	54.281	98
Store	13.412	12.829	96	60.517	61.276	99
Skupno	55.866	52.584	94	275.019	271.663	99

Skupna odprava gotove robe iz železarn znaša 266.471 ton. Pri tem velja poudariti, da sta železarni Ravne in Store odposlali na trg v prvih petih mesecih več proizvodov kot sta jih letos izdelali. V železarni

Jesenice so zaloge gotovih proizvodov narasle za skoraj 6.400 ton, t.j. za toliko kolikor je odprava manjša od zbirne gotove proizvodnje.

Blagovna proizvodnja — predelovalci (v tonah)

Delovna organizacija	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Veriga	1.100	1.105	100	5.153	5.475	106
Plamen	750	695	93	3.401	3.518	103
Tovil	130	150	115	610	640	105
Žična	1.135	684	60	4.232	4.322	102
Skupno	3.115	2.634	84	13.396	13.955	105

Tudi delovne organizacije — predelovalke žice, so v maju letos dosegle najnižjo blagovno proizvodnjo, predvsem zaradi zelo slabega proizvodnega rezultata žične Celje.

Blagovna proizvodnja Slovenskih železarn (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. izvrš. 73	Kumulat. izvrš. 74	Indeks 74/73
Železarnе	55.866	52.584	94	275.019	271.663	99
Predelovalci	3.115	2.634	84	13.396	13.955	105
Skupno	58.981	55.218	94	288.415	285.618	99

Temelji za energetske kanal.

TOZD — I

Na Plavžu niso dosegli proizvodnje surovega železa, za kar je edini vzrok občasno delna in občasno popolna redukcija električne energije.

V elektro jeklarni so 21. maja uvedli četrto izmeno. Operativni plan so izvršili, linearnega pa seveda še ne, kar pa z uvedbo četrte izmene lahko pričakujemo že junija. Posebno ponvalno je, da so v ingote odlili z elektro peči samo 242 ton.

Največji problem so imeli zaradi pomanjkanja Si-metala, zaradi česar niso mogli viliti legiranih jekel. V valjarni imajo probleme zaradi pomanjkanja vložka, predvsem v novi valjarni. Zaenkrat ne toliko količinsko, kot zaradi tega, da se sploh ne morejo držati načrtovanega programa valjanja. Zaradi pogostih menjav so večji tudi zastoji, razen tega pa so še zaloge tako skope, da bo v naslednjih mesecih ogrožena proizvodnja. Niti železarna Jesenice in niti železarna Ravne nista dobavili potrebnih količin gredic. Posledica so kasnitve dobavnih rokov železarnе Store domači predelovalni industriji in za izvoz.

Sedanje zaloge gredic so za več valjarskih programov v tako

V prvih petih mesecih so delovne organizacije predelovalcev takole izvršile proizvodni načrt: Veriga Lesce — 100 %, Plamen Kropa — 94 %, Tovil Ljubljana — 99 % in Žična Celje 76 %.

V izvozu nobena delovna organizacija ni izvršila mesečnega predvidevanja. Po petih mesecih imamo sledeče stanje:

- Železarna Jesenice zaostaja za 29 % v realizaciji vrednosti izvoza,
- Železarna Ravne presega vrednostni načrt za 12 %,
- Železarna Store je po vrednosti za 2 % preseгла izvoz,
- Veriga zaostaja za 17 %,
- Plamen zaostaja za 11 %,
- Tovil je v največjem zaostanku, saj znaša izvršitev samo 13 %,
- Žičarna pa zaostaja za 45 %.

Eksterna realizacija je bila kljub nezadovoljivim proizvodnim rezultatom uspešna v železarni Jesenice, kjer je načrt presežen za 19 %. V železarni Ravne so mesečni načrt dosegli stoođstotno, v železarni Store pa so ga presegli za 4 %. V tovarni Verig so v maju dosegli eksterno realizacijo s 106 %, v Plamenu s 96 %, Tovilu s 120 % in v Žični s 94 %. Skupen rezultat je izdatno nad načrtovano vrednostjo.

Vprašanje medsebojnih menjav je vodstvo komercialne službe Slovenskih železarn obravnavalo posebej in prav tako kolegijski poslovni organ metalurške dejavnosti. Če bomo lahko izvrševali proizvodne načrte, se bo v naslednjih mesecih popravilo tudi stanje medsebojnih menjav, kot je dogovorjeno.

Z izvrševanjem proizvodnih nalog pa se povezujejo trije problemi, ki so v vseh treh železarnah prisotni in podobni in sicer:

- redukcije električne energije
- ferrolegure domačih proizvajalcev
- pomanjkanje delovne sile.

Problematika po delovnih organizacijah

ŽELEZARNA RAVNE

Mesec maj je bil resnično slab, saj so dosegli le 80 % načrtovane skupne proizvodnje in 85 % blagovne proizvodnje. Zaradi sorazmerno ugodnega asortimenta proizvodnje, je vrednostno izvršen načrt dosti boljše, ker je mesečna realizacija izvršena s 96 %. Mesečno količino za izvoz so realizirali 92 %, vrednostno pa 85 % načrta, kar je nekaj slabše kot v pretečenih mesecih.

TOZD — metalurške proizvodnje

V jeklarni so proizvedli le 78,5 % planirane količine jekla. Glavni vzrok so redukcije električne energije. Nekaj težav je bilo tudi zaradi okvar livnih žerjavov. Vse občutnejši problem je pa pomanjkanje delovne sile. Čakanje na livno jamo so zastoji, ki so neposredna posledica tega problema. Poleg številnega pomanjkanja delovne sile, je še poseben problem kvalifikacijska struktura zaposlenih v jeklarni. Čeprav tokrat ta vprašanja posebej poudarjam pri železarni Ravne, so to problemi, ki tarejo talilnice v vseh železarnah in jih bo treba vzajemno reševati. V jeklolivarni so dosegli 84 % planirane količine skupne proizvodnje in 89 % blagovne. Vsled ugodne strukture izdelkov, so pa celo presegli načrtovano realizacijo za 5 %.

Zaradi neizpolnitve proizvodnih nalog v jeklarni, so v valjarni dosegli le 77 % skupne in 76 % blagovne proizvodnje. Delno je vplival na nizko proizvodnjo tudi neugoden dimenzijski asortiment.

Kovačnica je visoko presegla količinski načrt — za 20 %, vrednostni pa celo za 36 %.

V jeklovleku se ponavlja stalna problematika slabega stanja strojev in so dosegli le 67 % načrtovane proizvodnje.

TOZD mehanske obdelave

Noben obrat ni dosegel načrtovane proizvodnje, niti realizacije. Realizacija je izvršena ugodneje in je okoli 95 %. Vzroki se ponavljajo od pomanjkanja delovne sile, neustreznega asortimenta, tehnoloških problemov, vložka in prekomernih remontov odn. zastojev.

ŽELEZARNA STORE

Operativni načrt skupne proizvodnje so dosegli z 99,5 % in tudi načrtovano realizacijo z istim rezultatom.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

majhnih količinah, da s pogostim menjavanjem programa ne morejo gospodarno delati.

TOZD II

LIVARNA I — Pri litini so načrt izvršili, pri kokilah pa ne, ker sta bila v kvaru dva stroja za odrezavanje kokil. Problem je tudi vložek, ker železarni Jesenice in Ravne ne vračata kokilne zlozmine.

LIVARNA II — Delo so ovirala montažna dela pri stroju KFA-10 za brezokvirno oblikovanje. Zaradi montaže se je tudi zmanjšala delovna površina za ročno formanje. Oviran je bil transport tekočega železa med obema halama in transport form na stresno rešetko.

Mehanska obdelava

Pri nekaterih pozicijah obdelane litine se pojavljajo večji zaostanki dobav, zaradi daljšega izpada elektro induksijske peči v livarni II. Tudi načrtovane količine obdelanih valjev niso izvršene. Permanentno je prisotno tudi pomanjkanje delovne sile. Težave pa so imeli tudi v internem transportu zaradi pomanjkanja vagonov. Milan Marolt

NA TRATAH TEH
ENOTNOST PEST
JE DELAVSKA
SKOVALA
POTEM S KRVJO
NAJZLAHNEJSO
TEPTANIM VSEM
MOGOČEN KRES
SVOBODE
JE PRIŽGALA

6.
zbór

GORENJSKIH
AKTIVISTOV
JESENICE.4.VII.1974

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 24. 6.	LEBAR ALOJZ	RAVNIK JOŽE
TOREK — 25. 6.	TRONTELJ MARJAN	KAVČIČ IVAN
SREDA — 26. 6.	STARE BRANKO	TORKAR STANE
ČETRTEK — 27. 6.	SELJAK VINKO	RAVNIHAR PETER
PETEK — 28. 6.	KLOFUTAR PETER	PETERNEL JANEZ
SOBOTA — 29. 6.	JELOVCAN JOŽE	MARKEŽ VALENTIN
NEDELJA — 30. 6.	BURJA ANTON, st.	KRAPEŽ BERTI

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358, vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure, nočni pa od 18.00 do 6.00 ure.
Na proste sobote, nedelje in praznike dela dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure, nočni pa od 18.00 do 6.00 ure.
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE
od 24. do 29. junija

Dopoldan: dr. Branko Čeh in dr. Alaksander Rjazancev
Popoldan: dr. Branko Dražič

V soboto, 29. junija samo dopoldan dr. Branko Čeh

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
Popoldan: terapevt Viktor Stražišar

V soboto, 29. junija samo dopoldan terapevt dr. Alojz Smolej.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

VABILO UPOKOJENCEM

Osnovna organizacija sindikata na elektro vzdrževanju vabi vse upokojene sodelavce na piknik v Završnico, ki bo 6. julija 1974 s pričetkom ob 15. uri.

Prijave sprejema Sašo Dolinar elektro vzdrževanje HVŽ, telefonska številka 542 do 29. junija 1974.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Hladna predelava

11. seja delavskega sveta

V petek, 14. junija je bila 11. seja delavskega sveta TOZD Hladna predelava. Predsednik Ivan Sušnik je za sejo pripravil dokaj obširen dnevni red in sicer: pregled sklepov prejšnje seje, ugotovitveni sklep za samoupravni sporazum o varstvu pri delu v TOZD, sporazum o sodelovanju ŽICNA Celje, KOVINAR Jesenice in ŽELEZARNA JESENICE — TOZD Hladna predelava, sklepi odbora za gospodarstvo o koriščenju sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav, normativ za novi obrat vratnih podbojev, poročila komisij in odborov ter razno.

Pri pregledu sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so v celoti izvršeni. Direktor TOZD Franc Vičar je za tem poročal delavskemu svetu o izidu podpisovanja samoupravnega sporazuma o varstvu pri delu v TOZD. Povedal je, da je šel samoupravni sporazum skozi vse faze, ki so predpisane za sprejemanje, dopolnjevanje ali spreminjanje tega sporazuma. Podpisovanje je potekalo po obratih.

Na osnovi poročila je delavski svet ugotovil, da je v TOZD Hladna predelava od skupno 1109 zaposlenih, kar 1032 delavcev oziroma 96 odstotkov, podpisalo izjavo, da se strinjajo s pravicami in obveznostmi, ki jih določa samoupravni sporazum o varstvu pri delu v TOZD Hladna predelava. Glede na navedene rezultate je delavski svet sprejel v smislu člena 49 tega sporazuma UGOTOVITVENI SKLEP, da je samoupravni sporazum o varstvu pri delu v TOZD Hladna predelava veljaven.

Direktor je obvestil delavski svet o poteku razprave za sodelovanje oziroma usklajevanje programov med železarno Jesenice — TOZD Hladna predelava, Žično — Celje in Kovinarjem Jesenice. V teku je priprava sporazuma med vsemi tremi partnerji o bodočem razvoju. Sporazum bo med drugim vseboval tudi določbe medsebojnega financiranja in vlaganja sredstev, kajti za preusmeritve programov bodo potrebna določena finančna vlaganja. Vsekakor pa morajo biti koristi tega sporazuma vsestranske. Ko bo izdelan osnutek tega sporazuma, bo dan v razpravo vsem delavcem.

Delavski svet je na osnovi obrazložitve potrdil predloge za koriščenje sredstev AZ. Poleg pripravljenih predlogov je Berti Brun, obratovodja jeklovleka, opozoril delavski svet tudi na nujnost ureditve skladišča za olje v jeklovleku v smislu zahtev zakona. Razen tega pa bo do jeseni potrebna ureditev ogrevanja hale. Predlagali so namestitev toplih zaves. V cilju odpravljanja nočnega dela žena pa bo treba razmišljati o podaljšku hale brusilnice.

Delavskemu svetu je bil dan v obravnavo in potrditev začasni normativ zaposlenih v novem obratu kovinskih vratnih podbojev, ker bodo le tako zagotovljeni vsi pogoji za poskusno obratovanje, ki je predvideno do meseca oktobra 1974.

Poleg že odobrenega normativa devetih oseb v delavnici vzorčne proizvodnje in delnega normativa obratovodstva (obratovodja, kalkulant in delovodja), znaša dodatni normativ še 66 oseb.

Delavski svet je na osnovi dane obrazložitve predlagani normativ potrdil, istočasno pa je potrdil tudi normativ za delovno mesto gospodarja osnovnih sredstev v obratu vratnih podbojev, kot je to storil na prejšnji seji za ostalih šest obratov.

Tako znaša skupni začasni normativ obrata kovinskih vratnih podbojev 79 zaposlenih. Obratovodja novega obrata vratnih podbojev Franc Bajt je delavskemu svetu na kratko potočal o poteku poizkusne proizvodnje. Povedal je, da je poizkusna proizvodnja stekla tako kot je bilo predvideno. Dnevna proizvodnja že dosega

40 podbojev. Začetne težave so bile okoli nabave opreme in okoli plasmaja prodaje. Vendar pa se je situacija že bistveno spremenila, saj so izgledi za naročila v bodoče dovolj dobri. Nove profile morajo zaenkrat še uvažati. Ko pa bo profilarna dobila nov profilirni stroj, uvoz profilov ne bo več potreben.

Delavski svet je na predlog sektorja za novogradnje potrdil spremembo projekta vratnih podbojev in odobril povečanje odobrenih sredstev z 19.132.161 na 25.000.000 dinarjev.

Na seji so obravnavali tudi dva sklepa odbora za delovne in življenjske pogoje, ki se nanašata na plačilo vozovnic za prevoz delavcev na delo in z dela. Po krajši obravnavi je delavski svet sprejel sklep, da soglasa s prvim sklepom odbora, da od 1. 6. 1974 dalje vsak delavec plača za vozovnico 50 din, razliko do polne cene pa krije železarna. Za drugi sklep, da se ukine 80-odstotno izplačilo regresa-delavcem, ki odpovejo vozovnico na tistih relacijah, kjer je organiziran avtobusni prevoz, pa delavski svet smatra, da ga je treba uskladiti s pravkar sprejetim samoupravnim sporazumom Slovenskih železarn.

Na znanje so vzeli obvestilo o izvolitvi odbora samoupravnih delavske kontrole, ki je bil izvoljen na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Zanj je glasovalo 816 delavcev ali 74 odstotkov. Naknadno bo treba v ta odbor kooptirati še enega člana iz novega obrata vratnih podbojev.

Delavski svet je soglasal s predlaganimi delegati, ki bodo v tem mesecu zastopali železarno Jesenice pri usklajevanju in podpisovanju samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v samoupravno interesno skupnost za železniški in luški promet.

Ob sklepu seje so dali soglasje za prispevek za stroške raziskave o delovanju, uspešnosti in razvoju samoupravnih delovnih skupin. Raziskavo bo vršil raziskovalni center za samoupravljanje republiškega sveta ZSS. Predvidoma bodo stroški te raziskave znašali skupno 143.442 din. Vsaka TOZD pa naj bi k temu prispevala po 10.000 din. J. S.

14. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

Na 14. seji odbora za dohodek in nagrajevanje, ki jo je predsednik odbora sklical v torek, 11. junija, so poleg običajnih točk dnevnega reda, to je pregleda sklepov prejšnje seje in osebnih dohodkov za minuli mesec, obravnavali še tole:

1. Vzeli so na znanje analizo finančnega rezultata za mesec april brez pripomb, saj je rezultat ugoden.

2. Na predlog direktorja finančno računovodskega sektorja so sklenili, da se proračun prispevkov za financiranje splošne in skupne porabe iz osebnega dohodka in dohodka podjetja od 1. januarja do 20. junija 1974 opravi le po občinah in ne od posameznih delavcev, s čimer odpadajo velike razlike med neto zaslužki, ker so prispevne stopnje v občinah različne, naši delavci pa živijo ali pripadajo velikemu številu občin širom Jugoslavije. Od 20. junija dalje pa se ne bo mogoče več izogniti določilom zakona in bodo nastopale razlike pri delavcih z istim zaslužkom zaradi različnih prispevnih stopenj v občinah, oziroma bodo različni neto osebni dohodki, ker se večina prispevkov obračunava iz osebnih dohodkov vsakega posameznega delavca.

3. Strinjali so se s predlogom sektorja za ekonomiko, da se od 1. junija 1974 povečajo osebni dohodki (obračunske postavke) za 3 %, skladno z načelnim stališčem in politiko nagrajevanja, ki je zahtevna v gospodarskem načrtu za letošnje leto.

15. seja odbora za gospodarstvo pri DSŽ

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu železarn je sklical 15. sejo odbora v četrtek, 13. junija. Za dnevni red je predlagal pregled sklepov prejšnje seje odbora, predlog za spremembo in povečanje stroškov projekta vratnih podbojev, informacijo o vzorčni proizvodnji obrata vratnih podbojev, samoupravni sporazum o združevanju v interesno skupnost za železniški in luški promet, informacijo o novih cenah prevoza, energije in surovin ter predlog za povečanje stopenj amortizacije za posamezne kategorije osnovnih sredstev.

Poročilo glavnega direktorja o izvajanju sklepov prejšnje seje so sprejeli brez pripomb, saj so sklepi izvršeni, le nekaj z daljšim rokom je še v izvajanju.

S predlogom sektorja za novogradnje so soglasali in odobrili spremembe projekta vratnih podbojev in sklenili, da bodo samoupravnim organom TOZD predložili, da odobrijo povečanje združenih sredstev amortizacije za približno 6 milijonov dinarjev, kar je že itak v programu združevanja sredstev v letošnjem letu predvideno. Sklenili so tudi, da železarna za TOZD Hladna predelava najame pri Ljubljanski banki kredit v višini 5 milijonov dinarjev v ta namen.

Informacijo direktorja sektorja novogradenj o vzorčni proizvodnji vratnih podbojev so vzeli na znanje brez pripomb.

Ugotovili so, da so delavci na zborih delavcev TOZD in skupnih služb sprejeli predlog samoupravnega sporazuma o združevanju v samoupravno interesno skupnost za železniški in luški promet z večino glasov vseh delavcev in ker so v tem

samoupravnem sporazumu določila, ki imajo značaj pogodbenih odnosov, so pooblastili glavnega direktorja, da sprejeti samoupravni sporazum podpiše. Delegate v skupščino samoupravnih interesne skupnosti pa bodo izvolili delavski sveti TOZD in skupnih služb.

Informacijo o novih cenah prevoza, energije in surovin so vzeli na znanje in sklenili, da se mora v železarni nadaljevati z akcijo izdelave internih akcijskih programov za omilitve povišanja stroškov zaradi povišanja cen surovin. Sklenili so tudi, da priporočijo vsem temeljitim organizacijam združenega dela, da naj sledijo obvezi TOZD TALILNICE, s katero so se obvezali, da bodo v poštastev X. kongresa ZKJ izdelali letos 500.000 ton surovega jekla s tem, da se tudi ostale TOZD obvežejo, da bodo v celoti izkoriščale svoje proizvodne zmogljivosti in še izboljšale kvaliteto izdelkov.

Na predlog direktorja finančno računovodskega sektorja so potrdili nove stopnje amortizacije za nekatere kategorije osnovnih sredstev, zlasti stavb.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

KLJUČAVNIČARJI I in II — Na sestanku 23. maja so ugotovili, da so še vedno nerešena vprašanja higienskih prostorov za ključavničarje. Z glasovanjem so izvolili člane odbora samoupravnih delavske kontrole in opravili nadomestne volitve za člana komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti. K sporazumu o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah ter k spremembam in dopolnitvam samoupravnega sporazuma v črni in barvisti metalurgiji so imeli nekaj pripomb.

STROJNO VZDRŽEVANJE JEKLARNE — 21. maja so se sestale SDS Koblar, Razingar, Alt in Črnelj. Izvoljeni so bili člani odbora samoupravnih delavske kontrole. Strinjali so se s predlaganimi osnutki samoupravnih sporazumov. Ob koncu sestanka so naročili službi VPD naj ponovno obravnava pravilnik o otežčenem dodatku ker menijo, da ni ustvarjen z vsemi deli v obratu. Pri obravnavi tega pravilnika naj bi sodelovali tudi sodelavci: Razingar, Smolej, Alibašič in Beguš. Svoje predstavke oziroma zastopnike pa naj predlaga tudi VEN jeklarna.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE — 21. maja je imela sestanek SDS-DES I. K osnutku samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah niso imeli pripomb. Prav tako niso imeli dodatnih predlogov za člane samoupravnih delavske kontrole. Delegat pri usklajevanju bo tov. Gartner. Želijo odgovor na vprašanje, če je možno, oziroma če obstajajo tehtni razlogi za premestitev delavca, ali ga je treba dati na razpolaganje. V zvezi s tem so omenjali primer čistilke, ki je časno razporejena. Želijo, da bi bila stalno zaposlena v njihovi delavnici, medtem ko naj bi sodelavko Mislimovo kadrovnik razporedil na drugo ustrezno delovno mesto.

INSTALCIJA BELA — 31. maja je imela sestanek SDS Perne. Obravnavali so osnutek samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah, ter spremembe in dopolnila samoupravnemu sporazumu o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkih v črni in barvisti metalurgiji Slovenije.

TRANSPORT — 24. in 27. maja sta se sestali SDS Oblak v delavnici motornih vozil in Travnik na prometu — vleka I. Na sestanku SDS Oblak so z glasovanjem izvolili člane samoupravnih delavske kontrole ter se strinjali z osnutkom samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah. Govorili so še o spremembah in urejanju delavnice, ki jo bo treba prepleksati.

SDS Travnik k predlagani kandidatni listi za člane samoupravnih delavske kontrole ni imela pripomb, s pripombo pa so

sprejeli samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah in prav tako tudi spremembo ter dopolnila k sporazumu o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji. Premikači na Javorniku zahtevajo redno čiščenje garderob.

Organizacija Skupne službe

KADROVSKI SEKTOR — 20. maja je imela sestanek SDS na oddelku za družbeni standard. Na znanje so vzeli osnutke obeh samoupravnih sporazumov, posredovana pa je bila tudi informacija o poslovanju samskih domov v prvem četrtletju.

23. maja je imela sestanek SDS Varl. Imeli so več pripomb k osnutku obeh samoupravnih sporazumov, zahtevali pa so tudi odgovor na vprašanja, postavljena na sestanku 16. januarja. Vprašujejo, zakaj se nismo v celoti uvedli 42-urni delovnik in zakaj se za proste sobote štejejo tudi državni prazniki. Zanima jih tudi, zakaj je v skupnih službah toliko različnih delovnih časov, in kdo je to odobril.

SEOP — 21. maja je imela sestanek SDS Ščavničar. Imeli so precej pripomb k osnutku samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD v Slovenskih železarnah, in prav tako tudi k spremembam in dopolnitvam samoupravnega sporazuma v črni in barvisti metalurgiji. Člani SDS tudi menijo, da je predolg postopek za priznavanje pokojnin in tako ostajajo posamezniki dalj časa brez sredstev, kar bi delno premostili z odpravnino.

ENERGETSKO GOSPODARSTVO — 24. maja je imela sestanek SDS Bizjak. Navzoči člani samoupravnih delovnih skupin so z nekaterimi pripombami sprejeli oba samoupravna sporazuma.

NOVOGRADNJE — 22. maja je imela sestanek SDS Homovec v sektorju novogradnje. O osnutku samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov je govoril tov. Malej iz SEOP. Oba predlagana osnutka samoupravnih sporazumov so sprejeli s pripombami, za delegata pri usklajevanju pa je bil izvoljen tov. Ravnik. Direktor sektorja je navzoče seznanil še z informacijo kadrovskega sektorja, da bo železarna za raziskave o delovanju uspešnosti in razvoju SDS prispevala raziskovalnemu centru za samoupravljanje pri republiškem svetu ZSS 40.000 dinarjev iz skladov TOZD. Informirani so bili še s sklepi, sprejetimi na deveti seji delavskega sveta Skupnih služb, ki je na priporočilo odbora za splošne zadeve sprejel predlagano organizacijo za novogradnje. Čimprej bo treba izdelati popise delovnih mest, da bodo lahko izvedli kategorizacijo in izdali odločbe.

OTEK — KK — 31. maja je imela sestanek SDS Gradišnik. SDS je obravnavala sporne člene samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah ter v črni in barvisti metalurgiji. Imeli so več pripomb in ponovno poudarjajo, da sta predlagana dodatka za nedeljsko delo ter za stalnost premajhna.

OTEK — TEHNOLOŠKI LABORATORIJ — 21. maja je imela sestanek SDS Urbanc. K osnutku sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah niso imeli pripomb. Imeli so le pripombo k drugemu členu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvisti metalurgiji. Poslušali so še informacijo o raziskavi in delovanju uspešnosti samoupravnih delovnih skupin in v zvezi s tem tudi prispevka, ki bi ga dala železarna raziskovalnemu centru za samoupravljanje pri republiškem svetu ZSS. Pri usklajevanju predlogov bo sodeloval tov. Pogačnik.

OTEK — MEHANSKA PREIZKUŠEVALNICA — Na sestanku 24. maja se je SDS v mehanski preizkuševalnici strinjala z osnutkom obeh samoupravnih sporazumov. Tov. Zaveljčina je bil izvoljen za usklajevalca pripomb.

OTEK — MEHANIČNA DELAVNICA — 24. maja je imela sestanek SDS Sok. Pripomb k osnutku samoupravnih sporazumov niso imeli, za usklajevalca pripomb pa je bil imenovan tov. Kozjek.

OTEK — GLAVNI LABORATORIJ — SDS Žnidar je imela sestanek 24. maja. Sprejet je bil predlog samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD v Slovenskih železarnah. Prav tako niso imeli pripomb k spremembam in dopolnitvam samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in OD v črni in barvisti metalurgiji. Informirani so bili o prispevku železarne raziskovalnemu centru za samoupravljanje pri republiškem svetu ZSS. Za delegata pri usklajevanju pripomb je bil izvoljen tov. Pogačnik.

OTEK — ŠAMOTARNA — SDS v šamotarni je imela sestanek 24. maja. Oba osnutka samoupravnih sporazumov so sprejeli brez pripomb, seznanjeni pa so bili tudi o raziskavi raziskovalnega centra pri republiškem svetu ZSS o uspešnosti samoupravnih delovnih skupin. Za delegata pri usklajevanju pripomb je bil izvoljen tov. Pogačnik.

PRODAJNA SLUŽBA — 27. maja je imela sestanek SDS prodajna služba. Imeli so dve pripombi k obravnavanim samoupravnim sporazumoma, za delegata pri usklajevanju pa je bil izvoljen tov. Koren.

FINANČNO RAČUNOVODSKI SEKTOR — 27. maja je imela sestanek SDS Zupan na knjigovodstvu. Tov. Malej je obrazložil osnutka obeh samoupravnih sporazumov, ki so jih sprejeli s pripombami. Za delegata pri usklajevanju sporazuma je bil izvoljen tov. Pesjak Boris. Direktor FRS tov. Medvešček je obrazložil predlog reorganizacije in povedal, da je narejen elaborat o reorganizaciji dela. S kategorizacijo za posamezna delovna mesta bodo začeli s 1. junijem. Predlagano je bilo, da naj bi vse to hitreje reševali in da pri kategorizaciji ne pride v poštev čim višja kategorija, temveč je treba delovna mesta ustaviti s predpisano šolsko izobrazbo in prakso s tehničnim sektorjem, SEOP ter kadrovskim sektorjem. SDS se prav tako ne strinja, ker istočasno niso reševali problema najnižjih kategorij. Kategorije za delovna mesta personala so že popravljene, kategorije ostalega administrativnega kadra pa še ne. Zahtevajo odgovor komisije za kadre in kategorizacijo delovnih mest pri skupnih službah.

NABAVNA SLUŽBA — 29. maja je imela sestanek SDS Medja pri nabavni službi. Obravnavana sta bila oba sporazuma, ki so ju sprejeli brez pripomb, za delegata pri usklajevanju pa je bil imenovan Jurij Lacker. SDS je bila posredovana še informacija o raziskavi uspešnosti in razvoju SDS. Sprejet je bil sklep, da vodstvo nabavne službe uvede postopek za ponovno vrednotenje delovnih mest v materialno skladišni službi zaradi spremenjenih delovnih pogojev.

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA — 23. maja je imela sestanek SDS Jeršin. Tov. Kokalj je poročal o osnutku samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD v Slovenskih železarnah ter o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in OD v črni in barvisti metalurgiji. Delegat pri usklajevanju bo tov. Hribar, dodatno pa so izvolili še tov. Jeršina in Terčiča. Sodelavec Rizvanović je dobil pojasnilo na vprašanje glede regresov, ki jih dobijo delavci v železarni Ravne v višini 900 dinarjev. Iz odgovora je razvidno, da v železarni Ravne ne prejemajo regresa tudi svojci zaposlenih delavcev. Ob koncu sestanka so razpravljali še o dopustih in izletih ter o nekaterih drugih tekočih zadevah.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Delovna akcija jeseniške mladine zaključena

Mladinska delovna akcija v Železnici se bliža h kraju. V kolikšni meri je akcija uspela oziroma kakšen odnos je do nje pokazala jeseniška mladina, danes še ni moč oceniti. Potrebna bo daljša analiza, v mislih imam predvsem udeležbo, poleg tega pa je še nekaj drugih stvari, o katerih bo treba obširneje spregovoriti.

Preteklo soboto smo na nasipu, kjer delovna akcija poteka, zopet zaprosili za besedo komandanta delovne akcije Rudija Makra, ki nam je povedal:

»Dela na nasipu so v zaključni fazi. Naj takoj na začetku povem, da je delovna akcija jeseniške mladine v polni meri zažvela šele pretekli torek, čeprav se je začela že konec maja. To pa predvsem zaradi odziva dijakov srednjih šol in sicer ekonomske srednje šole in železarskega izobraževalnega centra. Predvsem moram pohvaliti prve letnike poklicne šole ŽIC, kateri so pod vodstvom svojih inštruktorjev Eržena, Krznariča in Delavca pokazali, kako je na takšnih akcijah treba delati. Naj na tem mestu popravim napako, ker sem pred štirinajstimi dnevi v našem razgovoru pozabil omeniti gimnazijce, ki so se prav tako zelo številčno odzvali akciji in marljivo prišli za delo.

Kot sem že omenil, dela na nasipu tečejo po predvidenem programu. Vsa dela okoli čiščenja nasipa so že končana. Poklicni gasilci in reševalci Železarne so očistili del nasipa poskropili s kemikalijami, da bi s tem preprečili nadaljno rast podrastja. Na nasip je treba še navoziti prst ter jo izravnati, naprej pa bo nasip dokončno uredilo Hortikulturno društvo Jesenice. Tukaj naj povem še to, da bo preostali del nasipa do nove ceste v Železarno, uredila v jesenskem času mladina Železarne. Upam, da bo ta naslednja akcija z ozirom na izkušnje potekala bolj uspešno. Moram reči, da je vsak začetek težak, predvsem pri akcijah, ki se izvajajo v prostem času mladincev in so odvisne od njihove dobre volje.

V delovni akciji, ki jo v teh dneh zaključujemo, je sodelovalo približno 260 mladincev, ki so opravili okoli 1300 delovnih ur. Pri tem pa je treba povedati, da je okoli deset mladincev delalo tudi po desetkrat in več. Pričakovali smo večji odziv mladih gradbenega podjetja Gradis, akcije so se udeležili štirje in GP Save, od koder ni bilo niti enega mladincev.

Zanimivost letošnje delovne akcije je predvsem v tem, da je bilo na gradbišču od vseh udeležencev kar polovico deklet, ki s svojim delom in prispevkom niso v ničemer zastajale za fanti.

Prav je, da na koncu najbolj prizadevne brigadirje na delovni akciji tudi predstavimo. Več kot šestkrat so se akcije udeležili: MAGDA ROSTOHAR, ZINKA HOJNIK, MARJAN KNEŽEVIČ, NADA KOŠIČ (vsi obrat Iskre Blejske Dobrava), BRANKO PAGON (Elektrodni), REMZIJA HADŽIČ

(ZIC), RUDI MAKRA (Železarna), FRANC NADIŽAR (HVŽ), VALKO JEKLAR (Adj. štel. Javornik) in DUŠAN BLAŽIČ (Jesenice Transport). J. Rabič

Beograjska mladina danes na grobu Dragoljuba Milovanoviča

Danes, 21. junija, bo v našo občino prispelo štirideset gojencev doma Dragoljuba Milovanoviča iz Beograda. Gojenci doma, ki nosi ime po padlem sekretarju SKOJ, vsako leto obiščejo njegov grob v Breznici in spominsko obeležje v Završnici kjer je preminil in nanj položijo venec.

Ob 15. uri bo ob spominskem obeležju Dragoljuba Milovanoviča krajša slovesnost. Beograjski mladinci so izrazili željo, da se slovesnosti udeležijo tudi mladi iz naše občine. Občinska konferenca ZMS Jesenice poziva člane vseh konferenc in ostale mladince, da se udeležijo današnje slovesnosti v Završnici. Po končani slovesnosti bo srečanje beograjske in jeseniške mladine v želji po tesnejšem medsebojnem sodelovanju v prihodnje. J. R.

Kratke vesti

Republiška konferenca ZM Slovenije je že razposlala vsem občinskim konferencam ZM osnutke statuta

Številne akcije klubov OZN v letošnjem letu

Občinska konferenca klubov OZN tudi v letošnjem letu razvija živahno dejavnost. Med mladimi člani konference so letošnje programske smernice usmerili predvsem na vsebinsko področje. Njihov zelo obsežen in hkrati zahteven delovni program letos obsega:

- v težnji za vsebinskim delom v klubih OZN in za izobraževanje mentorjev in članov se bomo udeleževali republiških seminarjev (posebej za mentorje in člane) in raznih občinskih seminarjev ZM;

- kot organizacija, ki mlade izobražuje v internacionalističnem in marksističnem duhu, moramo članstvo pripraviti, da bodo lahko na podlagi svojega dela in prepričevanja postali člani ZK in tja prenašali idejo internacionalizma, humanizma;

- akcija evidentiranja kadrov ne sme iti mimo naše organizacije — predvsem moramo spremljati tiste kadre, ki bodo sposobni sprejemati najvišje funkcije v naši organizaciji;

- v smislu nove organiziranosti ZM moramo okrepiti sodelovanje z ostalimi mladinskimi specializiranimi organizacijami in prispevati k boljšemu povezovanju interesov mladih ljudi;

- naša organizacija pa mora sodelovati tudi z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami kot SZDL, ZK. V okviru komisij, ki delujejo pri

in resolucij za kongresa ZMS in ZMJ. V naši občini se je javna razprava o teh dokumentih začela v tem tednu. Predsedstvo OK ZMS Jesenice bo pripravilo program javnih razprav za konference in posamezne mladinske aktivne ter poskbelo, da se bo v razprave o teh pomembnih dokumentih vključilo čimveč mladih iz naše občine.

Šahovski klub v Kranjski gori

V nedeljo, 23. junija, bo ob 9. uri dopoldan v osnovni šoli Kranjska gora ustanovni sestanek šahovskega kluba. Vse ljubitelje šaha in predstavnike družbenopolitičnih organizacij in društev vabi

Mladinski aktiv
Kranjska gora

Danes zvečer ob 19.30 bo v gledališču Tone Cufar na Jesenicah nastopila folklorna skupina in tamburaški ansambel iz Varaždina. Kulturna prireditev, na kateri se bodo zvrstili plesi jugoslovanskih narodov, je namenjena predvsem mladim iz samskih domov. Torej, ne zamudite nocojšnjega nastopa folkloristov iz Varaždina! J. R.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 15

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

NAVADNA ZVEZDICA (STELLARIA MEDIA)

Eno ali dvoletna, do 40 cm visoka zeljnata rastlina z nežnim, drobnim, poleglim in zelo razraslim stebлом. Listi so jajčasti in kratko koničasti, spodnji so pecljati, zgornji sedeči. Drobn, snežno beli do rahlo zelenkasti cvetovi imajo posamezne venčne liste globoko preklane in cveto vso sezono. Raste na obdelanih tleh, v opuščenih vinogradih in na njivah, pa tudi na vlažnih tleh in v redkih, svetlih gozdovih po vsej Sloveniji, večinoma kot plevel v večjih količinah.

Vso sočno rastlino, ki je zelo prijetnega in milega okusa, zlasti pa liste uporabljamo od marca do oktobra za solate, juhe, prikuhe in nadeve. Ponekod jo lahko nabiramo tudi pozimi. Tam, kjer raste v večjih množinah, lahko nabereemo v eni uri 3 kg sočnih rastlinskih delov.

NAVADNA MOKRICA (MYOSOTON AQUATICUM)

Enoletnica ali trajnica, visoka od 15 do 45 cm, s poleglim ali vzpenjajočim, bledim in krhkim stebлом, ki je razraslo v cvetne in ne cvetne poganke. Listi so mehki, nežni, jajčasti s srčastim dnom. Cvetovi so sestavljeni iz belih, do dna preklanih listov, cveto od maja do oktobra.

Raste na vlažnih tleh in ob vodah, jarkih ter med grmovjem, razširjena je po vsej Sloveniji. Uporabljamo jo kot navadno zvezdico (STELLARIA MEDIA).

POKALICA (SILENE VULGARIS)

Do 45 cm visoka zeljnata trajnica s pokončnim ali vzpenjajočim, tankim in proti vrhu razraslim stebлом. Modro zelenkasti listi so sulčasti do jajčasti. Beli do posamič rožnati cvetovi z mehurjasto napihnjeno čašo so združeni v pakobulasto socvetje in cveto od maja do septembra.

Pokalica je razširjena in pogostna po vsej Sloveniji in raste po travnikih, travnatih obronkih, gozdnih robovih in poteh.

Mlade, sočne rastline, vršičke stebel in mlade liste uporabljamo za solate, juhe in prikuhe.

BREZSTEBELNI JEGLIČ (PRIMULA ACAULIS)

Zeljната trajnica, visoka 8–15 cm. Listi so pritlični, kratkopecljati, rumenkasto zeleni in spodaj dlakavi. Rumeni cvetovi na kratkih pecljih poganjajo naravnost iz korenike. Cveti od marca do maja. Raste na travnikih, v svetlih gozdovih, med grmovjem in po gozdnih obronkih od nižin do približno 1200 m nadmorske višine po vsej Sloveniji.

Liste jemo sveže v solati ali kuhane v juhah, prikuhah, pirejih in zelenjavnih nadevih. Vsebujejo zelo veliko vitamina C.

Člani mladinske delovne brigade, ki urejajo nasip na Senožetih, pri delu. Denar, ki ga bodo zbrali s prostovoljnimi deli, bodo prispevali za spominsko dom v Kumrovcu.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

6

Perič, ki je bil moj rojak iz Senčurja, mi je povedal, da bi nam vojaki lahko dali orožje in da bi on sam šel z nami s strojnico. Jaz sem to sporočil sodrugom, a so se voditelji jeseniških železničarjev zbal in zahtevali, da se umaknemo izpred postaje. Tudi nekateri naši so potegnili z njimi in napovedali, da bo zborovanje pred Delavskim domom.

Pred Delavskim domom je bila večina še vedno pripravljena, da udarimo. Tiste čase smo imeli poskrita precej orožja — bomb in pušk — pištole pa smo še tako imeli pri sebi, skrite za pasom.

— »Čas je, da udarimo,« smo zahtevali... Če jih ne bomo mi, bodo oni nas. Najprej bodo opravili z železničarji, potem pa bodo podelali še z nami.

Nekateri funkcionarji, ki so se kasneje pokazali kot desničarji v delavskem gibanju, pa so menili drugače in nas rotili, naj ohranimo mirno kri. Menda ni bilo »signala« ali kaj iz Ljubljane, zato pa se je kar s kolesom odpeljal v Ljubljano Ciril Košir. Tako so potekale dolge ure. Čakanje je vplivalo razkrajajoče. Množica je plahnela. V telovadnici osnovne šole (današnje

gimnazije) pa so že ponoči zborovali nacionalisti, predhodniki »Orjuna«, in se ponudili vojaštvu v pomoč, potem pa skupaj z vojniki zastražili železniško progo.

Že naslednji dan pa smo zvedeli za žandarsko morilsko početje na Zaloški cesti v Ljubljani, pa tudi to, da se v naših glavnih mestih ni zgodilo ničesar, kar bi lahko imeli za začetek revolucije.

To je bil hkrati že prvi udarec

s katerim je združena jugoslovanska buržoazija po zaslugi dr. Antona Korošca, krivega za pokol na Zaloški cesti, skupaj s takratnim predsednikom slovenske deželne vlade dr. Jankom Brecljem, udarila po delavstvu. (Dr. Anton Korošec je bil namreč takrat minister za promet v kraljevi vladi v Beogradu.) Padlo je trinajst delavcev in en otrok. Poleg mrtvih pa so ljubljanski orožniki ranili še 24 delavcev težje in 40 lažje. Po zatrtju štrajka je bilo odpuščenih več sto železničarjev, med katerimi so bili tudi mnogi jeseniški, nekatere pa je oblast zaprla. Med temi je bil tudi Josip Mlakar, na katerega sem naletel večkrat med novicami v glasilu DSS za Slovenijo »Ujedinjenje« kot na glavnega organizatorja gorenjskih železničarjev. Prav tako je oblast pozaprla večino vidnih funkcionarjev DSS in jih izpustila šele 22. maja 1920, kakor je poročalo 27. maja 1920 »Ujedinjenje« v notici, v kateri omenja tudi izpustitev zaprtih sodrugov z Jesenic:

»V soboto, 22. maja 1920, so bili izpuščeni iz zaporov ljubljanskega deželnega sodišča sodrugi Golouh, Lemež, Petrič, Perdan, Marcel Žorga in drugi... Tudi nekaj sodrugov iz Trbovelj, Jesenic in Celja je na svobodi.«

Tu naj omenim dr. Milana Lemeža, ki je bil v tem času zelo pomemben za levičarsko usmeritev jeseniškega delavstva, pa tudi za njegovo revolucionarno ideološko vzgojo kot ustanovitelj Politične šole, ki je med socialističnim delavstvom poleg Ljubljane in Trbovelj delovala tudi na Jesenicah v letih 1919 in 1920, in s katerim se bomo v teh zapiskih še srečali.

Kljub prvemu udarcu, ki ga je zadala delavstvu buržoazija z zadušitvijo železničarske stavke, pa se je le-ta še vedno čutila na potresnih tleh, o čemer priča njen strah pred Vukovarskim kongresom KPJ, za katerega je menila, da pomeni signal za revolucijo in je zato poslala v Vukovar močne oddelke žandarmerije in vojaštva. Toda tu so, kakor že vemo, odigrali svojo izdajalsko vlogo do delavskega razreda Topalovič in njegovi somišljeniki, med katerimi je bil tudi vrh slovenske socialne demokracije. Prav ta politična razcepljenost v razrednih delavskih vrstah pa je opogumila buržoazijo za nadaljnje protidelavske akcije v času predvolilne kampanje v ustavotvorno skupščino do Obznane, s katero je notranji minister nove vlade

v noči med 19. in 20. decembrom 1920

postavil KPJ izven zakona. Tudi o tem sem v letih 1954–1959 zapisal nekaj živih pričevanj. Pričevanje Jožefa Čudna o referendumu, s katerim so se jeseniški delavci-komunisti odločili po Vukovarskem kongresu za statut in linijo KPJ, ne bom navajal, pač pa bom navedel njegovo pričevanje o Obznani, kakor sem ga leta 1959 zapisal:

»Za Obznano, ki je postavila KPJ izven zakona, še nismo zvedeli,« je pripovedoval leta 1959 Jožef Čuden. »Na Novo leto, dne 1. januarja 1921 je bilo na Jesenicah v Delavskem domu zborovanje, na katerem je govoril dr. Lemež o strankah in njihovem medsebojnem odnosu v novem parlamentu. Na zborovanju — kakor na vseh naših javnih zborovanjih — je prisostvoval tudi policijski komisar obmejne policije Stepišnik. Med samim predavanjem pa je vstopil detektiv, kmalu potem pa je komisar prekinil zborovanje in dejal, da je prejel ukaz vlade, da je delovanje naše stranke odslej prepovedano. Nato je ukazal, da se mirno razidemo, vendar se tako mirno, kakor je policijski komisar pričakoval, nismo razšli, marveč smo se oglašali z vzkliki protesta, saj, skratka, nismo mogli verjeti, da bi mogli na tak način iz političnega življenja odpisati KPJ, stranko, ki je imela v parlamentu 58 sedežev, 58 poslanskih mest.

Okvirni program dela občinske konference osnovnih organizacij sindikata kovinske industrije

Že na prvi seji konference osnovnih organizacij sindikatov kovinske industrije je bil sprejet sklep, da se za uspešno delo mora izoblikovati program dela konference. Program mora vsebovati najbolj aktualne teme, ki jih morajo obravnavati in uskladiti s svojimi programi vse osnovne organizacije združene v konferenci. Program vsebuje osnovne naloge za leto 1974, ki jih bo praksa dopolnjevala, na njih pa mora sloneti aktivnost osnovnih organizacij.

SINDIKALNA LISTA

Sindikalna lista pomeni skupen dogovor organizacij in organov sindikatov in Zvezo sindikatov Slovenije. V njej so povzeta stališča o tistih vprašanjih in pravicah, ki izvirajo iz dela, ki morajo biti po mnenju sindikatov usklajeno urejena v vseh samoupravnih sporazumih in internih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela. Ker je vloga in družbena odgovornost sindikatov v ustavi izredno poudarjena, zlasti v sistemu samoupravnega sporazumevanja, je naloga sindikatov, da tej listi posvetijo večjo pozornost in da ugotovijo, kako se v okviru konference le-ta uresničuje.

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

Delavska kontrola je sestavni del družbenega samoupravljanja. Delavska kontrola izvršuje naloge nadzora skladnosti med prakso in samoupravnimi sklepi, določbami zvezne in republiške ustave, zveznimi in republičkimi zakoni, samoupravnimi sporazumi in dogovori ter samoupravnimi akti podjetja. Delavska kontrola kot svojo neodtujljivo pravico in dolžnost izvršujejo vsi člani delovne skupnosti. Zaradi učinkovitosti in doslednega izvrševanja nalog pa morajo organi delavske kontrole biti izvoljeni v vseh TOZD in OZD. Ko ta organ deluje oziroma, če je sploh izvoljen, pa je naloga sindikata, da o tem vodi računa, zato je treba v okviru konference uskladiti in skrbeti, da delavska kontrola povsod zaživi.

DELEGATSKI SISTEM V NAŠI SAMOUPRAVNI DRUŽBI

V novi ustavi ureditvi, zlasti s pomočjo delegatskega sistema in z uresničevanjem delegatskih razmerij, delovni ljudje dobivajo ustavno-pravno in dejansko možnost, da demokratično odločajo o vseh družbenih vprašanjih. Za uspešno delovanje delegatskega sistema in urejanja delegatskih razmerij je potrebno delegate nenehno usposabljanje in pripravljati na naloge, katere so jim zaupane. Za pravilno in organizirano delo delegacij in delegatov je ob vodilni vlogi ZK odgovoren predvsem Socialistični zvezi na terenu in sindikatu v delovnih organizacijah.

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

Programi stanovanjske izgradnje naj ne bodo samo rezultat republiške zakonodaje, ki predpisuje, da mora sleherni delovna organizacija izdelati svoj lasten program reševanja stanovanjskih vprašanj svojih delavcev, ampak predvsem izraz naših lastnih hotenj, kako reševati stanovanjska vprašanja tam, kjer so ta zelo pereča. Naloga sindikata je dokaj jasna, vendar jo do danes še ni povsod čutili. Tu so navzoči socialni in solidarnostni momenti, na katere bomo morali bolj paziti, če hočemo stanovanjsko problematiko pravično reševati.

SAMOUPRAVLJANJE

Usmeritev k socialističnemu samoupravljanju naše družbe je postavila nove odnose in razmerja med samoupravljanjem in državo. Dvajsetletne izkušnje našega samoupravljanja in razvoja kažejo, da smo spoznali in upoštevali bistvo samoupravnih odnosov.

Zavedamo se, da je teorija eno, praksa pa drugo, vendar so osnovni cilji jasni, le da jih v posameznih OZD poskušajo posamezniki spreminjati sebi v prid ali trdo držijo odločanje v svojih rokah. Ravno pri razvijanju novih kvalitativnih in samoupravnih odnosov, v doslednem izvajanju samoupravnih odločitev pa je vloga in naloga sindikata še kako pomembna.

GOSPODARJENJE — STABILIZACIJA

Uspešno gospodariti, stabilizirati naše gospodarstvo ni enkratna naloga, ki se da rešiti s politično akcijo. V prizadevanjih za stabilizacijo našega gospodarstva je naloga vseh, slehernega člana sindikata, da se bori in prizadeva za:

- nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov,
- racionalizacijo gospodarjenja znotraj vsakega kolektiva,
- optimalno izkoriščanje kapacitet,
- delovno in tehnološko disciplino,
- varčevanje pri reprodukcijskem materialu in skrben odnos do proizvodnih naprav,
- obveščanje o ekonomskih rezultatih poslovanja in stroškov na vseh nivojih s posebnim poudarkom na osebni odgovornosti,
- zmanjševanje vseh vrst materialnih stroškov in drugih oblik potrošnje,
- doseganje planskih nalog,
- spoštovanje dogovorjenih programov,
- optimalno izkoriščanje delovnega časa.

V vseh OZD in TOZD je treba izdelati protinflacijske programe s konkretnimi zadolžitvami, ki naj izhajajo iz plana družbeno ekonomske politike SRS za leto 1974.

Pri tem se je treba zavedati, da tako hitra rast inflacije pomeni slabitev realnih OD, kar najbolj občutijo delavci z nižjimi OD, zato se moramo aktivneje vključevati v borbo proti inflaciji, da se ta postavi v realne okvire.

Gospodarjenje — stabilizacija, borba proti inflaciji ni stvar samo struktur izven nas, ampak je to problem nas vseh, slehernega delovnega človeka, pa naj dela fizično ali umsko.

AKTIVI MLADIH DELAVCEV

V vsaki OSS deluje aktiv mladih delavcev. Sestavljajo ga člani sindikata, ki so mlajši od 27 let. Aktiv mora izvoliti sekretarja in sekretariat. Aktiv mladih delavcev se sestaja po potrebi in obravnava vprašanja, katera posebej zadevajo interese mladih delavcev. Vsak aktiv mladih delavcev mora pripraviti program dela, ki je usklajen s programom OSS.

ZAKLJUČEK

To je le nekaj izhodišč programa dela osnovnih organizacij sindikatov kovinske industrije. Zavedamo se, da bo delo in življenje poleg sprejetih programskih nalog zahtevalo od nas reševanje še več tekočih problemov in vprašanj, katera bo potrebno skupno reševati. V tem začasnem programu manjka še dosti osnovnih nalog kot so: nagrajevanje, kadrovska politika, racionalizacijska dejavnost, varstvo pri delu itd., vse te naloge pa bodo sestavni del našega programa in dela v vse večji skrbi za delovnega človeka.

Žena, varno delo in zdravje

Pri nas in v svetu stalno raste število in odstotek zaposlenih žena, čeprav sociologi še vedno natančno ne vedo ali je temu pojavu vzrok premajhen dohodek družine, potreba za poklicnim uveljavljanjem ali kak še drug manj raziskan vzrok.

V SR Sloveniji je od skupno zaposlenih že več kot 42 % žena. Ta odstotek je višji kot v drugih republikah in pokrajinah in višji kot v večini drugih držav. Kot primer omenjam, da je v Hrvaški od skupno zaposlenih 36 % žena, v Srbiji 30 %, v Bosni in Hercegovini 25 %, a na Kosovu le 18 %. V Avstriji tvorijo žene 38 % vseh zaposlenih, v ZR Nemčiji 37 %, v ZDA 28 % in v Italiji le 26 %.

Največ žena je zaposlenih v trgovini in gostinstvu, v kovinski in elektroindustriji, v tekstilni industriji, v kulturno prosvetni dejavnosti, v zdravstvu in kmetijstvu.

Pravilna zaposlitev žene je, če žene dosegajo dober kvalitativni in kvantitativni delovni učinek, da pa pri tem ne pride do okvare njihovega zdravja in da so omogočene in zaščitene njihove biološke funkcije — predvsem, da rodijo in vzgojijo potomstvo.

Zal so pogosto žene bolj ogrožene pri delu kot moški. Osnovni vzroki takega stanja so specifične anatomske, fiziološke, biološke, psihološke in sociološke lastnosti ženskega organizma.

Dejavniki delovnega in tehnološkega postopka, ki bolj prizadenejo ženo kot moškega med delom, so:

1. težko fizično delo, nefiziološki položaj telesa pri delu in preutrujenost,
2. neugodno toplotno okolje, vibracija, ropot in ionizirajoče sevanje,
3. nekatere strupene snovi.

Ženske so povprečno 13 cm manjše. Globalna mišična moč žene je bistveno manjša in se da le zelo malo pridobiti s treningom. Splošna telesna sposobnost žene je okrog 20 do 24 % manjša. Žene imajo gracilnejše mišičje in skelet ter manjši volumen srca in pljuč. Zato pri žedah med težkim fizičnim delom pride prej do preutrujenosti in negativnih posledic, predvsem na gibalnem in rodilnem sistemu. Zato se pri žedah med težkim fizičnim delom prej pojavijo deformacije hrbtenice, ploska stopala in krčne žile. Posledice težkega dela na rodilih so motnje v menstrualnem ciklusu in dislokacije maternice.

Težje fizično delo je posebno škodljivo v puberteti, med menstruacijo, v nosečnosti, med dojenjem in v meniju.

Nefiziološki položaj telesa pri delu prizadene predvsem žene, ki morajo med delom pretežno stati, pa tudi tiste, ki pri delu samo sedijo. Zelo škodljiva so dela, kjer ženam pritiskajo na trebuh razni predmeti. Nadurno in nočno delo žene bolj utruja kot moške. Delo pod zemljo, delo v kesonih in delo v višini je za žene bolj škodljivo in nevarno kot za moške. Škodljivo delo za žene je tudi delo na strojih, ki imajo nožni pogon, delo, kjer je potrebno stalno čepenje in kjer je potrebno stalno pripogibanje telesa. Žene težje prenašajo stoje, njihovo vezivno tkivo prej popusti.

Eventualno opravljanje neestetskih, neženstvenih ali celo nagusnih del oziroma del, kjer so žene moralno ogrožene, zelo negativno vpliva na duševnost in sociološko veljavo žene in matere.

Žene težje prenašajo delo v neugodnem toplotnem okolju, predvsem so občutljivejšje na zvišano temperaturo zraka in toplotno sevanje.

Vibracije in tresenje vplivajo na organizem žene zelo negativno. Ta vpliv je odvisen od kvalitete vibracije in od mesta delovanja vibracije na organizem. Najbolj škodljivo delovanje vibracije je na trebušne organe in na rodila, posebej v času nosečnosti ali menstruacije. Delovanje vibracije na trebušne organe in rodila je hujše, če žena v času izpostavljenosti vibraciji sedi. Pri stoječem delu spodnje okončine nekoliko ublažijo vpliv vibracije na organe trebušne votline.

Pri žedah pride prej do nevrasteničnih težav zaradi ropota kot pri moških.

Mnogi industrijski strupi bolj prizadenejo ženski kot pa moški organizem. Organska topila so posebej nevarna zaradi razširjenosti uporabe in zaradi načina delovanja na ženski organizem. Škodljivo vplivajo na kri in krvotvorne organe (slabokrvnost), na živčevje (nevrastenične težave, glavoboli, omotice) in na notranje organe (menstruacijske motnje, škodljiv vpliv na jetra). Posebej je nevarno delovanje organskih topil v času nosečnosti. Žal je prav na delovnih mestih, kjer se uporablja veliko organskih topil, zaposlenih mnogo žena (površinska obdelava kovin in lesa, tekstilna

industrija, industrija usnja in obutve, industrija gumija, grafična industrija in obrt).

Nekatere poklicne strupi (svinec, živo srebro, arzen, fosfor) delujejo škodljivo na organizem žene in tudi na organizem plodu, ker prehajajo skozi naravno posteljnično pregrado. Nekatere poklicne strupe (trinitrotoluol, živo srebro, svinec, arzen in fosfor) zasledimo lahko v mleku nosečnic in dojilj tudi v strupenih količinah.

Nežna koža žene je dejavnik, zaradi katerega lahko poklicni strupi prej prodrejo v organizem. Ta dejavnik vpliva tudi na večje število poklicnih kožnih obolenj pri žedah.

Mnoga orodja, stroji, naprave in priprave, s katerimi morajo žene delati, so projektirana in izdelana za moške. Zato ni čudno, da so pri delu s takimi napravami pri žedah pogostejše poklicne okvare in poškodbe.

Nosečnice od tretjega meseca dalje ne smejo uporabljati motornih vozil.

Žene so vegetativno in hormonsko labilnejše, osebno so bolj navezane na delo in okolico, občutljivejšje so za motnje v medsebojnih odnosih na delovnem mestu. Žene veljajo kot pridnejše delavke. Lažje prenašajo monotonijo, manj fluktuirajo.

Pri enakih koledarskih starosti so žene biološko mlajše zaradi hormonske zaščite, iz istega vzroka tudi dalj živijo. Obolenost samskih žena ni bistveno drugačna kot pri moških, pri poročenih je več obolenosti za-

radi komplikacij nosečnosti, porodov in nege otrok.

Opazili so, da so prezgodnji porodi pogostejši pri zaposlenih žedah.

Poklicnih bolezni in poškodb pri delu pri žedah ni več kot pri moških.

Puberteta žene je običajno zaključena že pred nastopom prve zaposlitve. Če to ni, potem mladostnica potrebuje posebno zdravstveno in socialno zaščito pri delu.

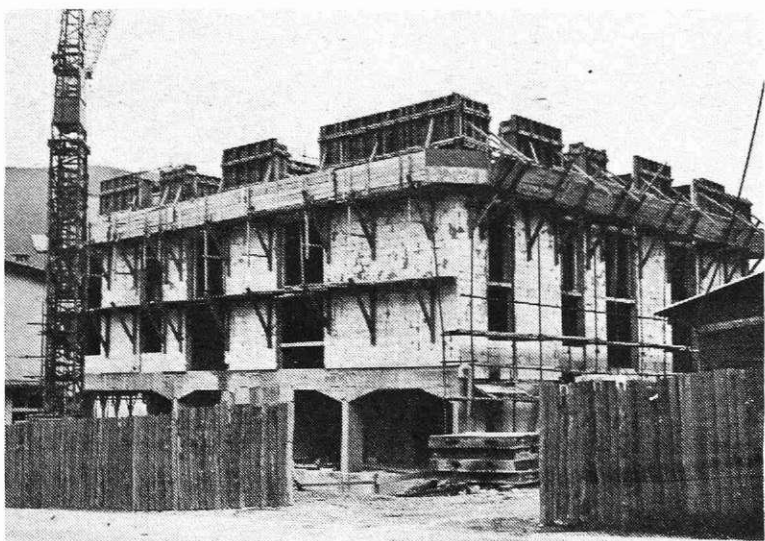
Ob zaposlitvi se običajno le za kratek čas kvantitativno spremeni menstruacija žene in prav tako le kratek čas spremeni splošno delazmožnost. To je potrebno upoštevati pri vrednotenju delovnega uspeha žene v fertilni dobi.

Klimakterij občutno vpliva na delazmožnost, obolenost in invalidnost žene. Tudi tokrat žena potrebuje posebno zdravstveno in socialno zaščito pri delu.

Zaposlena žena je v današnji dobi še zelo obremenjena z otroki in gospodinjstvom. Za štiričlansko družino porabi sodobna zaposlena žena povprečno ca. 40 ur tedensko za delo v gospodinjstvu in v družini.

Pri dejansko pravilni zaposlitvi žene je njihova storilnost v nekaterih ustreznih ženskih delih enaka moški storilnosti ali celo večja. Zato moramo ženam praktično zagotoviti to dejansko pravilno zaposlitev s tehnološkimi in organizacijskimi ukrepi pri delu, to je s prilagoditvijo delovnega mesta, delovnega okolja in delovnega časa ter z vsemi ostalimi potrebnimi pravnimi, socialnimi, zdravstvenimi, psihološkimi, tehničnimi in vzgojnimi zaščitnimi ukrepi pri delu.

dr. Mašo Kocijančič

Gradnja bivalnice za monterje, ki bodo zaposleni pri montaži nove hladne valjarne.

Nova cesta na Beli dobiva dokončno obliko.

Novice iz sindikalnih organizacij

ČESTITKE OB PODELITVI ZLATEGA ZNAKA SINDIKATOV

Tovarniška konferenca osnovnih organizacij sindikatov v Železarni je prejela več čestitk ob podelitvi zlatega znaka sindikatov Slovenije za uspešno in prizadevno delo na področju samoupravljanja in organiziranja sindikata. Čestitkam se pridružuje tudi društvo upokojencev Jesenice v katerem je včlanjenih največ naših dolgoletnih sodelavcev. Društvo upokojencev z zadovoljstvom ugotavlja, da je sindikalna organizacija med tistimi, ki so za nadaljnji razvoj samoupravljanja in za utrjevanje sindikata storile zelo veliko. Obenem želijo sindikalni organizaciji železarne, da bi pri nalogah na področju samoupravljanja, ki so zelo obsežne, dosegla nove uspehe.

SEJA SEKRETARIATA
Predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikatov Železarne tov. Kobentar je za torek,

18. junija sklical sejo sekretariata. Razpravljali so o osnutku organizacijskega predpisa oziroma navodil, ki urejajo razporeditev dela v TOZD in Železarni za pripravo gradiva in ostalega administrativnega dela za organe samoupravljanja. Z realizacijo teh navodil bodo odpadle vse morebitne razprave o tem kdo naj pripravi ustrezno gradivo, sestavi zapisnike posameznih sej in konferenc in ureja ostalo administrativno delo, s tega področja. V teh navodilih je določen tudi obseg posameznih nalog, ki jih je treba opraviti tako pri pripravi potrebnih materialov kakor tudi pri ostalem administrativnem delu. Člani sekretariata so na torkovi seji rešili še nekaj drugih zadev.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

- analitična evidenca obveznosti in terjatev;
- inventurne knjige osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe.

3. Najmanj 5 let se hanijo:
 - listine na osnovi katerih so opravljena knjiženja;
 - popisi premoženja;
4. Najmanj 2 leti se hranijo:
 - dvojniki računov;
 - prejemnice;
 - odpremnice, oddajnice in dobavnice;
 - skladiščne kartoteke in ostale listine s področja evidence o stanju in gibanju zalog materiala, polizdelkov in izdelkov.

Poslovne knjige in listine, za katere je pretekel čas hrambe, določen v prejšnjem členu se uničijo.

Čas za hrambo poslovnih knjig in listin začne teči z dnem, ko organ upravljanja sprejme in potrdi zaključni račun.

136. člen

Pred uničenjem listin je namero sporočiti arhivu vsaj tri mesece pred uničenjem.

VI. DOLŽNOSTI IN ODGOVORNOSTI VODIJ FINANČNO RAČUNOVODSKIH SLUŽB

137. člen

Direktor finančno računovodskega sektorja je pooblaščen in dolžan skrbeti za pravilno izvajanje sprejete finančne politike DO kot celoto in njenih delov t. j. TOZD. Direktor finančno računovodskega sektorja je pooblaščen, da ureja likvidnost poslovanja in odgovarja za pravilno poslovanje do denarnih zavodov in družbeno političnih skupnosti.

138. člen

Vodja računovodstva DO je pooblaščen in dolžan skrbeti za pravilno izvajanje gospodarskih in finančnih predpisov izdanih s strani družbenopolitičnih organov in internih predpisov zajetih v normativnih aktih vsake TOZD, DSSS in DO, na področju računovodstva.

139. člen

Vodja financ je pooblaščen in dolžan skrbeti za pravilno izvajanje gospodarskih in finančnih predpisov izdanih s strani družbenopolitičnih organov in internih predpisov zajetih v normativnih aktih vsake TOZD, DSSS in DO, na področju financ.

140. člen

Vodja računovodstva osnovnih sredstev je pooblaščen in dolžan skrbeti za pravilno izvajanje gospodarskih in finančnih predpisov izdanih s strani družbenopolitičnih organov in internih predpisov zajetih v normativnih aktih vsake TOZD, DSSS in DO, na področju osnovnih sredstev.

141. člen

Vsak od omenjenih vodij je dolžan opozoriti direktorje, organe upravljanja in vodenja v okviru TOZD ali DO na vse prekrške in vsa nespoštovanja veljavnih predpisov.

142. člen

Vodje pomožnih (in vzporednih) knjigovodstev so odgovorni za poslovanje svojih knjigovodstev v tem:

- da vodijo urejena knjigovodstva;
- da vodijo knjigovodstva ažurno;
- da registrirajo točne podatke;
- da spoštujejo določila tega pravilnika in Zakona o knjigovodstvu;
- da pravilno izvajajo določila veljavnih internih in zakonitih predpisov, ki se nanašajo na delokrog knjigovodstva za katerega poslovanje odgovarjajo.

143. člen

Za urejeno ažurno in pravilno likvidiranje poslovnih listin je odgovorna pristojna in pooblaščen oseba za likvidacijo poslovnih listin.

144. člen

Za hranjenje denarnih sredstev v blagajnah (priročnih in centralni) in blagajniških listin je neposredno odgovoren blagajnik vsake blagajne, kakor tudi oseba, ki je pooblaščen za kontrolo pravilnosti blagajniškega poslovanja.

VII. KALKULACIJE IN OBRAČUN PROIZVODNJE

145. člen

Metodologijo planiranja in obračunavanja stroškov predpiše sektor za organizacijo in ekonomiko podjetja.

146. člen

Metodologijo planiranja in obračunavanja stroškov poslovanja se lahko vsako leto menja in velja do 1. i. naslednjega leta. Veljavnost metodologije ne sme biti krajša od enega leta. Metodologija (vsakokratna) mora upoštevati strukturo kalkulacije, ki jo prepisuje pravilnik.

147. člen

Kalkulacija za enoto izdelka ali storitve se praviloma sestavlja na sledeči način:

I Vrsta stroška	Variabilni	Fiksni	Skupaj
1. Strukturnice — vložni mat.	Variabilni	Fiksni	Skupaj
2. Tehnološke poti — stroš. predel.	Variabilni	Fiksni	Skupaj
3. Stroški skupnih služb	Variabilni	Fiksni	Skupaj
4. Skupaj lastna cena	Variabilna	—	polna

II Prodajna cena

III Pokritje prodajna cena zmanjšana za variabilne stroške

IV Dobiček — izguba (prodajna cena zmanjšana za polno lastno ceno)

148. člen

Vse kalkulacije se izdelujejo strojno, vhodna in izhodna dokumentacija pa mora biti tako pripravljena, da je iz nje razvidna tudi analitika:

- vložnih materialov
- stroškov predelave

149. člen

Obračun proizvodnje za vsako TOZD se mora opraviti z vrednotenjem doseženih količin proizvodnje po planskih cenah. Vrednotenje dosežene proizvodnje mora prikazati celotno strukturo cene.

150. člen

Tako vrednotena proizvodnja se primerja s stvarno nastalimi stroški in ugotavljanjem odstopanja. Vse ugotovljene razlike bremenijo celotni dohodek vsake TOZD, tako da ostane vsa nedokončana proizvodnja vrednotena po planskih kalkulativnih cenah.

VIII. SEZNANJANJE DELOVNIH LJUDI S POSLOVNIMI USPEHI

151. člen

Člani delovne skupnosti vsake TOZD morajo biti seznanjeni s stanjem in gibanjem sredstev, kakor tudi z rezultati poslovanja TOZD. Poročilo poda direktor TOZD ali od njega pooblaščen oseba na sejah samoupravnih organov ali zbora preko samoupravnih delovnih skupin.

152. člen

Vse informacije o stanju in gibanju sredstev ter o rezultatih poslovanja morajo direktorji TOZD redno prejemati.

153. člen

Direktor TOZD ali od njega pooblaščen oseba mora dajati potrebna pojasnila in odgovarjati na postavljena vprašanja članov delovne skupnosti.

154. člen

Delovni ljudje imajo pravico vpogleda v stanje in gibanje sredstev, ter v poslovanje TOZD in DO kadar za to izkažejo upravičen interes, sicer pa se seznanjajo na zborih delovnih ljudi preko samoupravnih delovnih skupin, ob razpravi o internih periodičnih obračunih in zaključnem računu.

Računovodstvo DO in TOZD izdelata za namen iz 1. odstavka posebna poročila. Za seznanjanje in informiranje delovnih ljudi so odgovorni:

- vodja računovodstva
- vodja računovodstva stroškov in uspeha
- računovodje TOZD

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

155. člen

Ta pravilnik sprejema delavski svet Železarne Jesenice po opravljeni javni razpravi, ki ne sme biti krajša kot 15 dni, računajoč od dneva, ko je bil osnutek objavljen v glasilu »Železar«.

Pravilnik je sprejet, ko ga sprejme delavski svet Železarne z večino glasov, pri čemer mora predhodno obravnavati vse upravičene pripombe.

Osnutek pravilnika daje v javno razpravo predsednik delavskega sveta Železarne. Javna razprava se opravlja na zboru delovnih ljudi, preko samoupravnih delovnih skupin.

Na enak način in po enakem postopku se sprejemajo spremembe in dopolnitve tega pravilnika.

156. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, preneha veljati Pravilnik o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva v tovarni, ki ga je sprejel delavski svet Železarne, dne 29. januarja 1970. leta.

157. člen

Ta pravilnik prične veljati 8. dan po sprejetju, uporabljati pa se začne 1. avgusta 1974.

Jesenice,

Predsednik
del. sveta žel. Jesenice
Kalan Alojz

PRAVILNIK

o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva v Železarni Jesenice

Vsem samoupravnim delovnim skupinam

V današnji številki glasila Železar objavljamo predlog pravilnika o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva in ga dajemo v javno razpravo.

Razprava naj poteka od 21. 6. 1974 do 15. 7. 1974, ko bomo zbrali vse prispele pripombe. Pripombe pošljite na tajništvo organov samoupravljanja, ki jih bo posredovalo finančno-računovodskemu sektorju v nadaljnjo obdelavo.

Vse utemeljene pripombe in predloge bomo vnesli v pravilnik, tiste pa, ki jih iz različnih razlogov ni mogoče upoštevati, bomo z obrazložitvijo posredovali predlagateljem. Obrazložitev bo vsebovala razloge, zakaj pripombe ali predloga ni bilo mogoče vnesti v sam tekst pravilnika.

Da bi olajšali razpravo, bomo vodjem samoupravnih delovnih skupin, odgovornim delavcem in samoupravnim organom, ki so zainteresirani na tem področju, posredovali dodatno informacijo, kar bo vsekakor pripomoglo, da bo razprava plodnejša.

Predsednik
delavskega sveta
Železarne Jesenice
Kalan Alojz, l. r.

Na podlagi 93. čl. ustave SR Slovenije (Ur. l. SRS št. 7/74), 1. čl. zakona o knjigovodstvu delovnih organizacij (Ur. l. SFRJ št. 48/68, 56/68 in 71/72) ter v skladu s 115. čl. samoupravnega sporazuma o združevanju temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo železarno Jesenice, je po opravljeni javni razpravi, delavski svet železarne Jesenice, na svoji seji dne..... sprejel

PRAVILNIK

o organizaciji in načinu vodenja knjigovodstva v Železarni Jesenice

I. TEMELJNE DOLOČBE

Knjigovodstvo za Temeljne organizacije združenega dela (v nadaljnjem besedilu TOZD), za delovno skupnost skupnih služb (v nadaljnjem besedilu DSSS) in delovno organizacijo Železarne Jesenice (v nadaljnjem besedilu DO), se vodi enotno v skladu z določili samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v DO Železarne Jesenice. Knjigovodstvo vodi finančno računovodski sektor, ki je organiziran v DSSS.

Finančno računovodski sektor vodi skupno knjigovodstvo premoženja in uspeha poslovanja vseh TOZD in DSSS. Za vsako TOZD in za DSSS izdela finančni sektor interni zaključni račun, ki zajema:

- premoženjsko stanje TOZD in DSSS;
- ugotavljanje in obračunavanje celotnega dohodka po TOZD in za DSSS;
- razdelitev dohodka;
- analizo virov sredstev, s katerimi razpolaga TOZD in DSSS;
- druge podatke, ki so potrebni delovnim ljudem za poslovno odločanje in upravljanje v TOZD.

Način sestavljanja, vsebino in roke izdelave internih zaključnih računov, določa samoupravni sporazum o združevanju temeljnih organizacij združenega dela v Železarno Jesenice.

Roki izdelave internih zaključnih računov so isti, kot veljajo po določilih predpisov o zaključnih računih delovnih organizacij.

Finančno računovodski sektor DO Železarne Jesenice vodi knjigovodstvo za vse TOZD in DSSS.

Vsa knjigovodstva vodi finančno računovodski sektor po načinu dvojnega knjigovodstva in načelih kodeksa poklicne etike knjigovodskih in računovodskih delavcev.

zlasti pri začetniškem kadru oziroma ob uvajanju novih predpisov o poslovanju.

Štabni organ analize in uvajanje novih sistemov predstavljajo povezavo med centrom za obdelavo podatkov, organizacijskim oddelkom in finančno računovodskim sektorjem.

Služba analiz pripravlja vse podatke za redna mesečna, periodična in občasna finančna poročila za organe tovarne ter zunanje institucije (statistični zavodi, SOB, banke in drugo) na nivoju DO.

III. POSLOVNE KNJIGE

Poslovne knjige so lahko vezane ali v prostih listih.

Poslovne knjige, ki jih vodijo posamezna knjigovodstva, so opisane pod poglavjem o organizaciji knjigovodstev.

Ob zaključku poslovnega leta morajo pristojna knjigovodstva poslovne knjige zaključiti. Zaključne dnevnikke morajo podpisati vodje knjigovodstev, zaključni list glavne knjige pa registrirani podpisniki.

Knjiženje v poslovnih knjigah, razen v inventurnih knjigah, se opravi kopirno, če pa je obdelava podatkov predana centru za avtomatizirano obdelavo podatkov — vzporedno (tabele, kartice, datoteke).

Pri knjiženju morajo knjigovodstva upoštevati načela urejenega knjigovodstva in to:

- da je iz poslovnih knjig mogoče ugotoviti poslovanje vsake TOZD, DSSS in DO in njihovih organizacijskih enot, razčlenjeno na posamezne dogodke po časovnem redu in v bruto zneskih brez pobotanja;
- da so knjige izpisane s črnilom, kopirnim svinčnikom ali s strojem z neposrednim vpisom ali kopiranjem;
- da je v poslovnih knjigah izpolnjen ves prostor za knjiženje;
- da se že izvršeni vpisi praviloma ne črtajo ali prečrtavajo, če pa do tega pride, morata biti prvotno besedilo in znesek razvidna;
- da je mogoče za vse spremembe in popravke takoj ugotoviti ali so bili izvršeni pri prvem knjiženju ali pozneje;
- da se prosti listi (kartoteke, sezname) ne smejo uničevati;
- iz vezanih knjig se listi ne smejo trgati;
- da vse knjižbe temeljijo na knjigovodstvenih listinah, iz katerih je mogoče ugotoviti podlago za knjiženje;
- da se storni napačnih knjiženj poslovnih sprememb opravi obvezno po metodi rdečega storna.

IV. KNJIGOVODSKE LISTINE

Vse nastale poslovne spremembe v sredstvih in virih sredstev, izdatkih, dohodkih ali v uspehu, se morajo knjižiti samo na podlagi pismene listine.

Knjigovodske listine se sestavljajo takrat, ko nastane sprememba. Vsebinske listine mora biti taka, da nedvomno nakaže poslovno spremembo in vsebuje ustrezne podatke za knjiženje.

Knjigovodsko listino mora pred knjiženjem prekontrolirati pristojni delavec in ugotoviti pravilnost, točnost in zakonitost nastale spremembe ter same listine — in jo s svojim podpisom pravilno likvidirati. Vsak vodja knjigovodstva je dolžan preveriti popolnost in pravilnost likvidirane knjigovodske listine. V sporih primerih je vodja računovodstva dolžan ugotoviti pravilnost listine.

Listine, ki so podlaga za knjiženje podpisujejo delavci na delovnih mestih, ki jih določijo organizacijski predpisi.

Nastale poslovne spremembe, ki se evidentirajo oziroma knjižijo v knjigovodstvih finančno računovodskega sektorja so našteje v poglavju o organizaciji knjigovodstva.

Nalogi, na podlagi katerih niso nastale poslovne spremembe, niso podlaga za knjiženje.

Listine morajo biti sestavljene pravočasno, praviloma takrat, ko nastane sprememba. Vsaka listina mora obsegati:

- ime organizacije in organa, ki je listino izstavil;
- naziv listine;

- datum izstavitve listine;
- imena udeležencev pri izvršitvi poslovne spremembe, na katero se listina nanaša;
- vsebina poslovne spremembe in podlaga za njeno izvršitev;
- podpis oseb pooblaščenih za podpisovanje takšnih listin. Listina mora glede na vrsto listine in značaj spremembe vsebovati še druge sestavine.

Točen opis in vsebino vsake listine predpiše sektor za ekonomiko in organizacijo s posebnimi organizacijskimi predpisi.

Listine morajo biti napisane s črnilom, kopirnim svinčnikom ali s strojem in sicer neposredno ali s kopiranjem, lahko so tudi fotokopije.

Ce je listina sestavljena v več izvodih je treba vidno označiti kateri izvod služi za knjiženje.

Listine ne smejo biti v besedilu ali številkah — popravljene, da ne bi bila s tem prizadeta njih verodostojnost. Morebitne napake v internih listinah se popravijo tako, da se prvotno besedilo ali znesek prečrta z rahlo črto in nad njim vpiše pravilno besedilo ali znesek, tako da je prvotno besedilo čitljivo. Pri popravku na listini mora oseba, ki je listino popravila, navesti kratko opravičilo z oznako »popravlja«, datum popravka s podpisom (parafo) osebe pooblaščenice za podpisovanje take listine. Nalogi blagajni, bankam, SDK se zaradi napak, storjenih pri njihovem izstavljanju praviloma ne smejo popravljati, temveč se morajo uničiti in izdati novi nalogi.

Prostor v listinah predviden za vpis besedila ali števil, ki ostane pri sestavljanju listine prazen, se mora praviloma uničiti s črto.

Vse listine za knjiženje morajo biti izročene ustreznim knjigovodstvom na način in v roku, ki zagotavlja ažurnost knjigovodstva. Roke za predajo listin v knjiženje določi finančno računovodski sektor s posebnimi rokovnikom.

Vse listine za knjiženje preveri pred knjiženjem vsak vodja ustreznega knjigovodstva in jih potrdi s svojim podpisom.

Ko je listina preverjena, izda vodja ustreznega knjigovodstva nalog za knjiženje.

Z nalogom za knjiženje odredi vodja knjigovodstva, da se na podlagi preverjene listine opravi knjiženje poslovnega dogodka v knjigah TOZD, DSSS in DO.

Nalog za knjiženje se lahko izda na posebnem v ta namen pripravljenem obrazcu.

Po opravljenem knjiženju se nalogi z listinami odložijo v posebne rednike. Odlaganje listin mora biti urejeno tako, da se listine ne izgubijo in so zaradi primerjanja, usklajevanja in kontrole vedno dosegljive.

Arhiviranje knjižnih listin in odlaganje druge dokumentacije predpiše sektor za ekonomiko in organizacijo.

V. HRAMBA POSLOVNIH KNJIG IN LISTIN

Poslovne knjige in listine, ki so bile podlaga za knjiženje morajo biti sistematično urejene in se morajo hraniti v organizacijski enoti, ki je zadolžena za vodenje poslov knjigovodstva TOZD oziroma DSSS in DO kot celote.

Po zaključku poslovnega leta se morajo poslovne knjige in listine na osnovi katerih so bila opravljena knjiženja — arhivirati in hraniti.

1. Trajno se hranijo naslednje poslovne knjige in listine:
 - zaključni računi;
 - bilance izdelane ob statusnih spremembah DO;
 - glavne knjige;
 - izplačilne liste in evidenca o osebnih dohodkih delavcev. Te poslovne knjige in listine se hranijo v železnih omarah.
2. Najmanj 10 let se hranijo naslednje poslovne knjige in listine:
 - analitična evidenca stanja in gibanja posameznih vrst premoženja in njegovih virov;

79. člen

Računovodstvo terjatev in obveznosti usklajuje svojo evidenco z naslednjimi:
— likvidaturo
— knjigovodstvom prodaje
— glavno knjigo

80. člen

Listine za knjiženje v računovodstvu terjatev in obveznosti odnosno za prenašanje podatkov v COP so:
— originalni računi, bremepisi in dobropisi dobaviteljev;
— kopije računov za prodane izdelke in storitve;
— originalni bremepisi in dobropisi dobaviteljev;
— kopije bremepisov in dobropisov kupcem;
— bančni izpiski;
— knjižna obvestila deviznega knjigovodstva;
— sklepi organov upravljanja o odpisih terjatev;
— interne temeljnice za knjiženje.

81. člen

Računovodstvo terjatev in obveznosti izdela mesečne sezname terjatev do kupcev v obliki kot jo zahteva SDK.

82. člen

Računovodstvo terjatev in obveznosti posreduje preglede obveznosti in terjatev v stalni ali občasni obliki vsem službam, ki lahko vplivajo na njihovo gibanje.

83. člen

Računovodstvo terjatev in obveznosti izda polletni nalog COP za obračun zamudnih obresti za zapadle in nepravčasno poravnane terjatve do kupcev.

84. člen

Prejete obračune zamudnih obresti od dobaviteljev, preveri računovodstvo terjatev in obveznosti pred likvidacijo listine, s katero zahteva dobavitelj plačilo zamudnih obresti.

85. člen

Računovodstvo terjatev in obveznosti pripravlja dokumentacijo za tožbene postopke.

86. člen

Računovodstvo terjatev in obveznosti predlaga kompenzacijske postopke.

87. člen

Vsaj enkrat letno razpošlje računovodstvo terjatev in obveznosti vsem kupcem obvestila o potrditvi salda na dan, ki ga določi vodja financ.

BLAGAJNA

88. člen

Za gotovinski promet organizira sektor financ centralno blagajno. Vsa gotovinska vplačila in izplačila izvrši centralna blagajna po nalogu vodje financ.

89. člen

Po potrebi organizira finančni sektor za dislocirane TOZD področne ali priročne blagajne.

90. člen

Blagajna je zadolžena za kuvertiranje osebnih dohodkov in kontrolo pri izdajanju plačilnih kuvert obratoim.

91. člen

Blagajna materialno odgovarja za gotovinsko in negotovinsko poslovanje v skladu s predpisi tako glede rokovanja z gotovino, kot glede potrebne dokumentacije.

92. člen

Način o poslovanju blagajn (tako centralne kot področnih blagajn) predpiše vodja financ.

B — LIKVIDATURA

93. člen

Likvidatura zbira, ureja, preverja, usmerja in pripravlja vso dokumentacijo, ki prezentira obveznosti TOZD in DSSS do dobaviteljev.

94. člen

Poslovanje likvidature mora biti organizirano tako, da omogoča ob vsakem času pregled nad listinami v likvidacijskem postopku.

95. člen

Metodologijo likvidacijskega postopka prejetih računov dobaviteljev predpiše sektor za ekonomiko in organizacijo.

96. člen

Likvidatura ureja kopije vseh prejetih naročil materiala in storitev — po dobaviteljih. Za omenjeno urejanje organizira primerno kartoteko.

97. člen

Vse prejete račune dobaviteljev (za material in storitve) grupira po referentih pristojnih za likvidacijo računov. Tako grupirane račune vpiše v seznime prejetih računov in jih oštevilči.

98. člen

Likvidatura pošilja knjižene nelikvidirane račune referentom nabave v potrditev cene. Nabavni referenti potrdijo pravilno zaračunano ceno na originalu fakture, evidenca o odposlanih in vrnjenih fakturah je v za to določenih knjigah.

99. člen

Vrnjene — potrjene račune dobaviteljev od pristojnih referatov pripravi za likvidacijo.

100. člen

Preverjanje računov za likvidacijo zajema:
— ponovno računsko kontrolo
— skladnost z veljavnimi zakonskimi predpisi in internimi akti DO
— preverjanje popolnosti spremne dokumentacije.
Pravilnost pogodbenih pogojev preveri pristojni referat.

101. člen

Likvidatura dobi ob vsakem prevzemu materiala na skladišče eno kopijo prevzemnega zapisnika, druga kopija pa gre v COP. COP na podlagi prevzemnega zapisnika odluknja kartico in jo opremljeno s količinskimi podatki pošlje v likvidaturo. Likvidatura kartico likvidira potem ko dobi celotno dokumentacijo, za kar potrebuje sledeče listine:
— originalne fakture dobaviteljev oziroma špediterjev
— uvozne zaključke
— tovarne liste
— dobavne liste
— carinske deklaracije
— reklamacijske zapisnike

102. člen

Knjigovodja likvidature izpolni kartico z vrednostnimi podatki in jo vrne kot likvidirano v COP.

103. člen

Ob koncu meseca izdela COP tabele dohoda materialov po planskih in dejanskih cenah, z odstopanji ter tabelo nelikvidiranih materialov po planskih cenah.

104. člen

Likvidatura izdela mesečno temeljnico za vrednost dobaviteljev in nelikvidiranih dobav in jo posreduje v knjiženje glavni knjigi.

FINANČNA OPERATIVA

105. člen

Finančna operativa vodi evidenco prometa na žiro računih, evidenco zakonskih obveznosti (razen obveznosti iz OD), članarino zbornicam in drugim združenjem, evidenco eskontiranih menic in spremembe deviznih tečajev.

106. člen

Finančna operativa je zadolžena za izstavljanje plačilnih nalogov sklada skupne porabe in to v skladu z zakonskimi določili in internimi predpisi samoupravnih aktov.

107. člen

Finančna operativa vodi evidenco vseh dolgoročnih in kratkoročnih kreditov za obratna sredstva ter plačila zapadlih obveznosti. Svoje podatke usklajuje z glavno knjigo.

FINANČNA KONTROLA

108. člen

Za čuvanje zakonitosti v internem poslovanju delovne organizacije ima finančno računovodski sektor organiziran štabni organ finančno kontrolo in inšpekcijo.

109. člen

Finančna kontrola sodeluje z nadzornimi organi v tovarni in izven nje, kadar le ti posežejo v odpravljanje nepravilnosti v podjetju.

110. člen

Finančna kontrola zastopa delovno organizacijo pred zunanjimi revizijskimi organi, ko le ti pregledujejo poslovanje tovarne.

111. člen

Finančna kontrola opravlja inštruktažo o načinu dela in poslovanja na finančno računovodskem in materialnem področju

7. člen

Temeljni analitični kontni plan in analitični kontni plan pomožnih knjigovodstev morajo biti usklajeni z Osnovnim kontnim planom za delovne organizacije.

II. ORGANIZACIJA KNJIGOVODSTVA

8. člen

Knjigovodstvo mora biti organizirano tako, da omogoča članom delovnih skupnosti TOZD in DSSS ter pristojnim organom družbenopolitičnih skupnosti — ob vsakem času vpogled v poslovanje posameznih TOZD, DSSS in DO kot celoto.

9. člen

Knjigovodstvo mora nuditi podatke, ki omogočajo:
— vpogled v stanje in gibanje sredstev, s katerimi razpolaga TOZD, DSSS in DO kot celota;
— spremljanje delovnih procesov v TOZD;
— ugotavljanje celotnega dohodka in dohodka ter delitev dohodka ločeno za vsako TOZD in za DO Železarno kot celoto;
— sestavljanje kalkulacij, načrtov in analiz za vsako TOZD;
— pregled obveznosti in plačil v skladu z veljavnimi predpisi.

10. člen

Finančno računovodski sektor mora voditi knjigovodstvo ažurno in urejeno. Ažurnost knjigovodstva je dosežena, če so knjigovodske listine poslovnih sprememb — nastale v preteklem mesecu — knjižene do 20. naslednjega meseca in so do tega dne — knjiženja v temeljnih knjigah usklajena s knjiženji v pomožnih knjigah. Redno vodenje poslovnih knjig urejajo določbe III. poglavja tega pravilnika.

11. člen

Finančni računovodski sektor organizira za svoje delo dve grupi:
— računovodstvo
— finance

12. člen

Za potrebe analiz in instrukcij sta organizirana še dva posebna štabna organa:
— finančna inšpekcija ter analiza bilance, stroškov in razvoj računovodskih sistemov.

RAČUNOVODSTVO

13. člen

Računovodstvo je koordinator vseh knjigovodstev in je nosilec nalog za izdelavo:
— mesečnih bruto bilanc
— periodičnih obračunov
— internih zaključnih računov TOZD in DSSS
— zaključnih računov DO.

14. člen

V računovodstvu so organizirana naslednja knjigovodstva in računovodstva:
— glavna knjiga
— računovodstvo stroškov in uspeha
— računovodstvo osnovnih sredstev
— računovodstvo za obračun osebnega dohodka

GLAVNA KNJIGA

15. člen

Glavna knjiga vodi vse poslovne spremembe za DO na sintetičnih kontih, ki so predpisani z osnovnim kontnim planom za delovne organizacije in na temeljnih analitičnih kontih iz kontnega plana delovne organizacije.

16. člen

Temeljni analitični kontni plan glavne knjige izdela vodja računovodstva — potrdi ga pa direktor finančno računovodskega sektorja.

17. člen

Glavna knjiga registrira vse poslovne spremembe posredno in neposredno na kontnih karticah s kopiranjem na dnevniške. Posredno registrira glavna knjiga vse tiste poslovne spremembe, ki jih predhodno zberejo in uredijo pomožna knjigovodstva in stroškovno knjigovodstvo. Pri posrednem registriranju poslovnih sprememb služijo glavni knjigi, kot knjigovodske listine razni zbirniki knjiženj pomožnih knjigovodstev, rekapitulacije, zbirni obračuni, mesečni zaključki, pomožne bruto bilance in ostala knjigovodska dokumentacija.

Neposredno registrira glavna knjiga vse tiste poslovne spremembe, ki obravnavajo odnose do družbene skupnosti, denarnih sredstev, deviznih sredstev, skladov, kreditov in ostalih direktnih oblik, ki niso že predhodno zajete v obdelavi pomožnih knjigovodstev. Osnova za neposredno knjiženje v glavni knjigi so posamezne originalne knjigovodske listine.

18. člen

Glavna knjiga odgovarja za usklajevanje med posameznimi knjižbami, ki so registrirane na kontih grupe 16.

19. člen

Glavna knjiga izdela mesečno bruto bilanco DO in je nosilec nalog pri izdelavi periodičnih obračunov in zaključnih računov.

20. člen

Izdelavo periodičnih obračunov in zaključnih računov vodi vodja računovodstva.

RAČUNOVODSTVO STROŠKOV IN USPEHA

21. člen

Računovodstvo stroškov in uspeha opravlja zbiranje, knjiženje in razporejanje stroškov po njihovih vrstah, stroškovnih mestih in nosilcih z ugotavljanjem uspeha za vse TOZD in DSSS.

22. člen

Računovodstvo stroškov in uspeha mora biti organizirano tako:
— da je podan pregled nad stroški po stroškovnih mestih in nosilcih stroškov TOZD
— da so stroški opredeljeni na fiksni in variabilni del, kar velja za stroškovna mesta kot za nosilce stroškov;
— da je pri omenjenih kategorijah možna primerjava obračunanih stroškov s planiranimi.

23. člen

Računovodstvo stroškov in uspeha opravlja svoje naloge v naslednjih oddelkih:
— centralno stroškovno knjigovodstvo
— inventurna služba
— stroškovno knjigovodstvo vsake TOZD

24. člen

Računovodstvo stroškov in uspeha mora redno posredovati vsem organizacijskim enotam informacije o gibanju stroškov in uspehu poslovanja od stroškovnega mesta do TOZD in DO kot celote.

CENTRALNO STROŠKOVNO KNJIGOVODSTVO

25. člen

Centralno stroškovno knjigovodstvo izdela mesečno bruto bilanco vsake TOZD od R 3, 4, 5, 6 do 75 na podlagi podatkov, ki jih posreduje stroškovno knjigovodstvo vsake temeljne organizacije. Podatki za bruto bilance so osnova za knjiženje v glavni knjigi.

26. člen

Centralno stroškovno knjigovodstvo sestoji iz:
— knjigovodstva gotovih izdelkov
— knjigovodstva interne realizacije (K to 758)
— knjigovodstva prodaje
— knjigovodstva bilance stroškov in uspeha

27. člen

Rok za predajo bruto bilance stroškov in uspeha določi vodja računovodstva stroškov in uspeha s posebnim rokovnikom.

Knjigovodstvo gotovih izdelkov

28. člen

Knjigovodstvo gotovih izdelkov vodi količinsko in vrednostno gibanje zalog po polni in variabilni produkcijski ceni z vsakomesečnim izračunom pokrivanja fiksnih stroškov.

29. člen

Način vrednotenja zalog določijo samoupravni organi po takrat veljavnih predpisih, vsako leto pa se ažurira z novimi planskimi cenami.

30. člen

Promet gotovih izdelkov se vodi na sintetičnih kontih R-6 za vsak TOZD posebej, po planskih cenah, ki so določene z letnim gospodarskim načrtom.

31. člen

Vsa obdelava prometa gotovih izdelkov za prodajo je strojna, vhodni dokumenti v COP-u so temeljnice skladišč, izhodni pa tabelarični pregledi prometa in stanja.

32. člen
Knjigovodstvo gotovih izdelkov usklajuje svojo evidenco:
— s knjigovodstvom stroškov po TOZD-ih
— s knjigovodstvom prodaje

33. člen
Mesečno temeljnico o prometu in stanju posreduje bilanci stroškov in uspeha.

Knjigovodstvo interne realizacije

34. člen
Knjigovodstvo interne realizacije usklajuje promet gotovih izdelkov lastne proizvodnje na R-3. Svojo evidenco primerja:
— s stroškovnim knjigovodstvom TOZD
— s knjigovodstvom gotovih izdelkov

Knjigovodstvo prodaje

35. člen
Knjigovodstvo prodaje registrira in ureja podatke o prodanih izdelkih in uslugah.

36. člen
Vsa obdelava izdanih faktur je strojna, vhodni dokumenti v COP so:
— dobavni listi
— bremepisi in dobropisi za prodane izdelke
— interne temeljnice
— kartice obračunanega izvoza
Izhodni podatki so izdane fakture in tabelarni pregledi, ki služijo kot podlaga za knjiženje.

37. člen
Listine, ki jih uporablja knjigovodstvo pri evidentiranju poslovnih sprememb so:
— kopije izdanih faktur
— kopije bremepisov in dobropisov za prodane izdelke
— interne temeljnice
— izhodne tabele centra za obdelavo podatkov

38. člen
Knjigovodstvo prodaje:
— preverja dnevne seznime in tabelarne preglede, ki jih prejema od centra za obdelavo podatkov
— izdeluje temeljnice za knjiženje prodaje bilanci stroškov in uspeha ločeno po posameznih TOZD
— sestavlja informacije o doseženi realizaciji, doseženi akumulativnosti in primerja dosežene rezultate s planiranimi.

39. člen
Knjigovodstvo prodaje usklajuje svojo evidenco s
— knjigovodstvom gotovih izdelkov
— računovodstvom terjatev in obveznosti

40. člen
Do dokončne organizacijske ureditve knjigovodske evidence TOZD uporablja centralno stroškovno knjigovodstvo sledeče listine za knjiženje:
— tabelarni pregledi COP — R4
— tabelarni pregledi COP — R3
— interne temeljnice TOZD
— knjižni nalogi knjigovodstva prodaje
— in knjigovodstva gotovih izdelkov.

41. člen
Centralno stroškovno knjigovodstvo izdela mesečne bruto bilance razredov 3, 4, 5, 6 do 75 ter dela grup kontov 19 in 29 po TOZD, DSSS in DO ter jih preda v knjiženje glavni knjigi.

INVENTURNA SLUŽBA

42. člen
Inventurna služba opravlja stalno kontrolo nabavljenega materiala (R3). Občasno kontrolira tudi poslovanje s polizdelki in gotovimi izdelki. Najmanj enkrat letno opravi inventurna služba popis stanja zalog skupaj z inventurno komisijo.

43. člen
Inventurna služba mora kontrolirati poslovanje z materialom, evidentirati primanjkljaje in viške ter skrbeti, da ne pride do drugih nepravilnosti.

44. člen
Za stalno in občasno kontrolo poslovanja z nabavljenim materialom, polizdelki in gotovimi izdelki je odgovoren vodja inventurne službe.

45. člen
Za ugotavljanje dejanskega stanja sredstev delovne organizacije se izdela enkrat letno elaborat o inventuri, ki mora vsebo-

vati ugotovljeno stanje sredstev v primerjavi s stanji izkazanih v knjigah.
Način likvidacije in likvidacijo inventurnih razlik predpiše in izvede v skladu z zakonskimi določili inventurna komisija, ki jo imenuje delavski svet podjetja. Samo likvidacijo razlik potrdi na svoji seji še delavski svet DO.

46. člen
Navodila za delo in rokovnik izdela vodja računovodstva stroškov in uspeha.

STROŠKOVNO RAČUNOVODSTVO TOZD IN DSSS

47. člen
Za registriranje in urejanje stroškov, dohoda in porabe materialov, gibanje polizdelkov nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov ter ugotavljanje odmika od planskih nalog, se knjigovodstvo TOZD poslužuje strojne obdelave.

48. člen
Vhodni dokumenti na podlagi enotne dokumentacije za strojno obdelavo so po posameznih področjih sledeči:

1. Za material R-3
— komisijski zapisnik o prevzemu materiala
— interni dobavni listi
— materialni čeki
— povratnice materiala
— medskladiščne listine
— likvidacijski zapisniki za orodje
— zapisniki o uničenju materiala
2. Za polizdelke, gotove izdelke in nedokončano proizvodnjo
— prejemnice polizdelkov in izdelkov na skladišče
— oddajnice polizdelkov in izdelkov v nadaljnjo obdelavo
— povratnice oddanih polizdelkov in izdelkov
— medskladiščne listine
— odpremnice izdelkov
3. Za registriranje stroškov, splošnih stroškov in stroškov predelave
— temeljnice stroškovnega knjigovodstva
— temeljnice oddelka za obračun osebnega dohodka
— datoteke računalnika za obračun amortizacije, kalkulatornega investicijskega vzdrževanja in zavarovanja.

49. člen
Izhodni podatki izdelani v obliki tabel oziroma dnevnikov so sledeči:

- tabelarni pregledi dohoda, oddaje in stanja materiala na skladiščih R-3
- tabelarni pregled odmika med plansko in nabavno ceno R-3
- tabelarni pregledi dohoda, oddaje in stanja gotovih izdelkov in polizdelkov po skladiščih
- dnevnik primarnih stroškov po stroškovnih vrstah in stroškovnih mestih
- dnevnik sekundarnih stroškov po stroškovnih vrstah in stroškovnih mestih
- obračunski listi — OBOL
- nalog za knjiženje R-4

50. člen
Vsi ti dnevniki, razen dnevnika prometa gotovih izdelkov, služijo knjigovodstvu TOZD za izdelavo temeljnic, ki jih posredujejo centralnemu stroškovnemu knjigovodstvu.

51. člen
Osnove za izdelavo temeljnic stroškovnega knjigovodstva TOZD in DSSS, ki jih predloži strojni obdelavi so sledeče listine:
— originalni računi, bremepisi in dobropisi dobaviteljev za storitve in material, ki se ne skladišči
— obvestila denarnih zavodov za stroške plačilnega in denarnega prometa
— potni obračuni
— pogodbe in obračuni za prispevke v zbornicam, združenjem in drugo
— obračun obresti od kreditov
— obračun časovnih razmejitev
— interne temeljnice

52. člen
Zaloge nabavljenega materiala so vrednotene po planskih cenah, planske cene se določijo z gospodarskim načrtom in so enotne za vse TOZD in DSSS.

53. člen
Knjigovodstvo TOZD in DSSS usklajuje evidenco materiala:
— z likvidaturo
— s skladiščno službo
— z inventurnimi popisi

54. člen
Knjigovodstvo TOZD in DSSS vodi količinsko in vrednostno gibanje zalog polizdelkov in nedovršene proizvodnje po polni in variabilni produkcijski ceni z vsakomesečnim izračunom pokri-
vanja fiksnih stroškov.

55. člen
Ves promet izdelkov med posameznimi TOZD in DSSS se obračunava po polnih produkcijskih cenah, ki so letno določene z gospodarskim načrtom. Promet je sestavni del interne realizacije na eni strani ter materialni strošek na drugi strani.

56. člen
Knjigovodstvo TOZD in DSSS mesečno ugotavlja in analizira odmike od planiranih vrednosti in jih posreduje centralnemu stroškovnemu knjigovodstvu.

57. člen
Knjigovodstvo TOZD in DSSS sodeluje s planskim oddelkom pri izdelavi plana tako po stroškovnih mestih, kot po nosilcih stroškov in pripravlja dokumentacijo za strojni obračun.

RAČUNOVODSTVO OSEBNIH DOHODKOV

58. člen
Računovodstvo osebnih dohodkov sestavlja:
— dokumentacijo za strojni obračun osebnih dohodkov delavcev
— knjigovodske, blagajniške ter bančne dokumente in poročila o osebnem dohodku
— različna poročila o gibanju osebnega dohodka in delovnega časa za potrebe TOZD, DSSS in DO ter zunanjih organov
— obrazce in dokumente za potrebe delavcev

59. člen
Način obračunavanja osebnega dohodka ter politika nagrajevanja morata biti določena z letnim gospodarskim načrtom.

60. člen
Računovodstvo osebnih dohodkov uporablja za obračun poročila o opravljenem delu vsakega delavca, ki jih prejme preko dninskih knjig.

61. člen
Računovodstvo osebnih dohodkov je odgovorno za pravilno obračunavanje stopenj prispevkov od osebnih dohodkov.

62. člen
Obračun osebnih dohodkov poteka strojno s sledečo vhodno dokumentacijo:
— dninske knjige
— individualni odbitki
— individualni dodatki
— interne temeljnice
in izhodno dokumentacijo:
— redni izplačilni listi in listi predumov
— virmanski nalogi za nakazila prispevkov
— vsa ostala statistična dokumentacija in obdelava osebnih dohodkov za interne in eksterne potrebe.

63. člen
Po opravljenem obračunu osebnega dohodka izdela računovodstvo za obračun osebnega dohodka
— temeljnico za knjiženje v glavni knjigi.

64. člen
Odtegljaje od osebnih dohodkov sme izvrševati računovodstvo za obračun osebnega dohodka v skladu z veljavnimi zakonitimi predpisi.

65. člen
Rok za predajo temeljnice za knjiženje in drugo določi vodja računovodstva.

RAČUNOVODSTVO OSNOVNIH SREDSTEV

66. člen
Računovodstvo osnovnih sredstev vodi evidenco o stanju in gibanju osnovnih sredstev (skupaj z osnovnimi sredstvi skupne porabe), investicij v teku, zavarovanju in to za vsako TOZD ter DSSS ločeno in skupno za DO po dejanskem upravljanju s sredstvi. Evidenco kreditov in poslovnega sklada za osnovna sredstva in sredstvih skupne porabe ter odnose do dobaviteljev vodi računovodstvo osnovnih sredstev na nivoju DO nakar jih po ključu celotne aktive deli na posamezne TOZD.

67. člen
Tehniko vodenja knjigovodstva osnovnih sredstev predpiše vodja računovodstva osnovnih sredstev.

68. člen
Računovodstvo osnovnih sredstev vodi knjigovodsko evidenco na
— dnevnikih
— karticah
— v inventurni knjigi
Analitična evidenca osnovnih sredstev se obdeluje strojno s sledečo vhodno dokumentacijo:
— obvestilo o spremembi osnovnih sredstev
— obvestilo o prenosu osnovnih sredstev iz obrata v obrat in sledečo izhodno dokumentacijo:
— spisek sprememb osnovnih sredstev z rekapitulacijo
— mesečna rekapitulacija osnovnih sredstev po obratih, kontih TOZD, DSSS in DO
— letni predračuni amortizacije, invest. vzdrževanja in zavarovanja
— mesečni obračun amortizacije
— končni letni obračun amortizacije in obračun letnih odpisov po obratih in kontih
— vsa ostala statistična dokumentacija izdelana za potrebe notranjih in zunanjih institucij.

69. člen
Listine za knjiženje v knjigovodstvu osnovnih sredstev za prenos podatkov v COP so:
— originalni računi, bremepisi in dobropisi dobaviteljev osnovnih sredstev
— komisijski zapisniki o prevzemu osnovnih sredstev
— situacije gradbenih podjetij
— kolavdacijski zapisniki
— dokumenti o prenosu osnovnih sredstev na druge TOZD in v okviru teh na druga stroškovna mesta
— zapisniki o likvidaciji osnovnih sredstev
— dokumenti o plačilu računov dobaviteljev
— obračuni interkalarnih obresti
— interne temeljnice
— fakture kupcev osnovnih sredstev in zakupnine

70. člen
Ob zaključku meseca izdela računovodstvo osnovnih sredstev — mesečne bruto bilance prometa po sintetičnih kontih na nivoju DO in jih posreduje glavni knjigi v knjiženje.
Kvartalni in končni obračuni se izdelajo tako kot je navedeno v čl. 65.

71. člen
Računovodstvo osnovnih sredstev usklajuje svojo evidenco:
— z inventurnimi popisi osnovnih sredstev in investicij v teku
— z glavno knjigo
— z datotekami centra za obdelavo podatkov.

72. člen
Ob inventurnem popisu osnovnih sredstev in investicij v teku sodeluje računovodstvo osnovnih sredstev z inventurnimi komisijami, pri čemer jim nudi vse potrebne podatke za popis.

73. člen
Računovodstvo osnovnih sredstev vodi evidenco o angažiranju in porabi finančnih sredstev za investicije, amortizacijske zamenjave, odplačila anuitet in investicijsko vzdrževanje. Poleg tega vodi količinsko in vrednostno evidenco za investicijski material. Računovodstvo osnovnih sredstev vodi in evidentira finansiranje splošne in individualne stanovanjske gradnje.

FINANCE

74. člen
V financah so organizirana naslednja področja:
1. Računovodstvo terjatev in obveznosti
2. Blagajna
3. Likvidatura
4. Finančna operativa

75. člen
Računovodstvo terjatev in obveznosti registrira in ureja podatke o poslovnih dogajanjih v odnosu do poslovnih partnerjev (področje nabave in prodaje).

76. člen
Tehniko vodenja financ, računovodstvo terjatev in obveznosti predpiše vodja.

77. člen
Dokler ne bodo podatki o poslovnih spremembah v odnosu do poslovnih partnerjev prenešeni v COP bo računovodstvo terjatev in obveznosti vodilo evidenco odnosov na dnevnikih in karticah kupcev in dobaviteljev.

78. člen
Kontni plan za računovodstvo terjatev in obveznosti izdela vodja tega računovodstva v skladu s šifrantom kupcev in dobaviteljev, ki ga izdela center za obdelavo podatkov.

Naš portret

Danes vam predstavljamo Minko Pretnar, delavko Železarnice. Nič posebnega ni. Skromna; kar preveč. Taka, kot toliko drugih naših žena. Nikoli ni dobila nobenih priznanj, čeprav trdo dela vse življenje. Sodelavke pravijo, da je v službi pridna in da vsaka rada dela z njo. Njen delovni dan se začne ob štirih zjutraj in se potegne dolgo v večer. To se ji zdi nekaj samo po sebi razumljivega. Minka Pretnar je doma z Bohinjske Bele. Rojena je bila leta 1929. Dela v šamotarni pri oblikovanju modelov šamotne opeke. To je eno najtežjih del, ki jih opravljajo ženske v Železarni.

Zakaj in kdaj ste prišli v Železarno?

Doma nas je bilo sedem otrok, zaslužil pa je samo oče. Zato mi ni preostalo drugega, kot da se zaposlim. Poprej sem pomagala pri nekem kmetu, leta 1949 pa sem prišla v Železarno v šamotarno. Pri oblikovanju modelov sem delala takoj, ko sem prišla, potem sem opravljala tudi druga dela, če je koga manjkalo, zadnjih deset let pa spet delam pri oblikovanju.

Kakšno je vaše delo?

Delo je težko, vendar smo ga navajene. Če niso previsoke norme in dobimo dober material, kar rade delamo. Pogoji za delo so se drugod v petindvajsetih letih, kar sem tukaj, veliko spremenili, prav pri našem delu pa ne, saj je tako, da ga je treba opravljati ročno.

Kaj pa osebni dohodek?

Imamo peto grupo. Doslej sem dobila največ 2.000 din. To je bolj malo. Obratovodja je že predlagal, da bi nam izboljšali grupo, pa ni šlo. Imamo pa priznano beneficirano delovno dobo.

Ker se tukaj zelo dobro razumemo, ne bi šla drugam, četudi bi boljše zaslužila.

Kje pa je zaposlen mož?

Mož je doma. Imamo nekaj

zemlje in živine, tako da ima za ves dan dovolj dela. Toliko zemlje pa ni, da bi jaz lahko ostala doma.

Kakšen je vaš delovni dan?

Vstanem ob štirih. Do vlaka imam dvajset minut. Iz Železarnice pridem domov ob treh. Ob štirih pokosimo. Potem so na vrsti dela, kot jih ima vsaka gospodinja. Precej dela je tudi s hišo. Pomagam možu, če me potrebuje in nazadnje pripravim kakšno reč za naslednji dan. Pred deseto ne grem nikoli spat.

Pa ste kdaj utrujeni in tega naveličani?

Ne, saj sem navajena na delo. Včasih pa sem zjutraj bolj polomljena kot zvečer. To pa zaradi išasa v križu in zato na delovnem mestu težko delam, pa mi pri tem zelo pomaga sodelavka Mrakičeva.

Koliko otrok imate; vam mož kaj pomaga pri delu?

Dve hčerki. Ena je že poročena. Medicinska sestra je. Mlajši je šele štiri leta. Bilo mi je že čez 40, ko sem jo imela. Z možem sva srečna, da jo imava, sicer bi bila zdaj sama.

Mož mi veliko pomaga. Ko pridem domov, se na štedilniku že kadi. Jaz samo še do konca pripravim. Tudi za punčko do takrat, ko pridem domov, naredi vse sam.

Med vojno ste pri vaši hiši pomagali partizanom. Kako ste si predstavljali življenje v novi Jugoslaviji?

Ne vem več, kaj smo si mladi takrat predstavljali. Mislim, da nič kaj bolj določnega. Sem pa zadovoljna z življenjem, kakršnega živimo danes. Imamo se kar dobro. Delati res moramo, lačni pa nismo. Tisti, ki pravijo, da pri nas ni dobro, so ljudje, ki jim nobena stvar ni všeč. Najpomembnejše je, da si vsak lahko dobi delo.

ZOF

Vlivanje kokila v elektrojeklarni

Železarski globus

ZDA

Železarnice v ZDA so v letu 1973 proizvedle 9,1 milijona ton cevi, kar je za 20 % več kot v letu 1972. Predvidevajo, da bo v letošnjem letu narasla proizvodnja teh izdelkov še za nadaljnjih 5 %. Glavni povod za takšno povečanje proizvodnje je v energetski krizi. Ta je pospešila napore za dvig proizvodnje lastne nafte in zemeljskega plina.

Novice z bodeče žice

Opozorilo: Novicam v tej rubriki ne smete verjeti tako resno kot drugim novicam!

BLEJSKO JEZERO DOKONČNO REŠENO

Blejske turistične delavce zadnje čase pretresajo ostre polemike o zdravljenju njihovega jezera. Zato je toliko bolj razumljivo, da jih je silno vzradostil nenavaden dogodek. Prejšnji teden je namreč po nesreči padel s čolna v jezero znani nemški zdravnik-specialist za notranje bolezni dr. Hans Glückwasser, ki je imel v žepu čisto po naključju dve škatlici svojega najnovejšega zdravila zoper vnetje mehurja. Že učinek teh 20 tablet je presenetljivo dober, saj se je — kot kažejo zadnje analize — jezerska voda popolnoma zbištrila.

SPET NOVI REKORD

Prejšnji terek je tov. Vincenc Podočnik čakal pri zobozdravniku samo tri ure in pet minut ter s tem po več letih podrl prejšnji rekord Janeza Kariesa (tri ure in štirideset minut). Kljub temu izredno spodbudnemu dosežku pa zobozdravstveni delavci opozarjajo, da so to pač izjeme, ki se ponovijo le na vsakih nekaj let.

BRAZILIJA

Družba Itaqui Steel Mill bo s pomočjo brazilske vlade, japonske železarske družbe Nippon Steel in ameriške U. S. Steel, zgradila novo železarno na severu Brazila. V železarni bodo letno proizvedli 16 milijonov ton surovega jekla in bo predstavljala eno največjih železarn na svetu.

FINSKA

Le 20 kilometrov od sovjetsko-finske meje, bodo v bližnji prihodnosti pričeli kopati kvalitetno železovo rudo. Da bodo lahko pričeli z izkoriščanjem tega nahajališča, bodo porabili 250 milijonov dolarjev. To vsoto bosta skupaj investirali finska in sovjetska vlada.

INDIJA

V mestu Tata bodo zgradili novo integralno železarno. Letno bodo v njej proizvedli 2,5 milijona ton surovega jekla. Studio o tem projektu bo izdelala japonska družba Nippon Steel. V tej železarni bodo proizvajali jeklo in železarske proizvode po modernih tehnoloških postopkih: s kontinuirnim vlivanjem, LD konvertorji itd.

ITALIJA

Italijanska železarska družba V. Stefana bo gradila novo železarno v provinci Brescia. Letna proizvodnja zmogljivost železarnice bo 600.000 ton surovega jekla. Železarna bo imela dve napravi za kontinuirno vlivanje-blumov.

KANADA

Kanadski rudniki železove rude so izvozili v letu 1973 53,1 milijona ton železarske surovine. To je za 9,5 milijona ton več kot leto prej. Največje količine so kupile železarnice v ZDA in na Japonskem.

SOVJETSKA ZVEZA

Letos bodo pričeli novo železarno v Kursku. Zanj bodo dobavila opremo zahodnonemška podjetja. Obratovala bo na osnovi direktne redukcije in bo imela končno proizvodno zmogljivost 5 milijonov ton surovega jekla letno. Prva faza (3,5 milijona ton) bo zgrajena do leta 1978, druga (5 milijonov ton) pa do leta 1980.

PERU

Perujska železarna Cnimbote zdaj letno proizvede 340.000 ton surovega jekla. Do leta 1981 pa bodo proizvodne zmogljivosti v tej železarni povečali, da bo letna proizvodnja znašala 2,3 milijona ton surovega jekla.

ŠVEDSKA

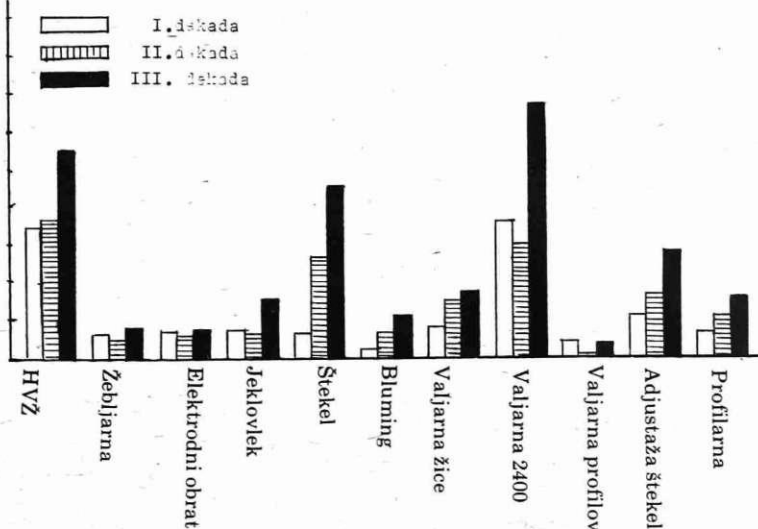
Švedske železarske družbe si prizadevajo, da bi investirale v tujini. Tako bo železarska družba Svedala Araba AB investirala milijon dolarjev v Argentini. Denar bodo porabili za razširitev rudnikov železove rude Sierra Grande.

IRAN

Predstavniki iranske vlade se pogajajo z italijansko državno naftno družbo ENI o dobavi nafte za industrijske naprave, med njimi tudi železarnice. Predvidevajo, da bo Iran dobavljal Italiji v prihodnjih letih letno 4,5 milj. sodčkov nafte (1 sodček je 159 l). Med industrijskimi napravami, ki jih bo dobil v zameno bo tudi železarna, z letno zmogljivostjo 3,5 milj. ton surovega jekla.

PREGLED ENAKOMERNOSTI ODPRAVE KONČNIH IZDELKOV V MAJU

Odprava končnih izdelkov je bila v mesecu maju v primerjavi med posameznimi dekadami zelo enakomerna v željezarni, elektroodnem obratu in valjarni profilov.

INDUSTRIJSKA SKUPNOST
FILIP KLJAJIĆ
KRAGUJEVAC

ZLATNU
PLAKETU

ŽELEZARNA JESSENICE

U ZNAK ODOBROŠENJA PRIZNANJA I ZAHVALNOSTI ZA
VSELOBOJNO USPEŠNO POSLOVNO SARADNJO
SA ZNAČAJNIM ODPORNOSTI PROSPERITETU I
RAZVOJU INDUSTRIJE, PRIPADAJUĆI
U KRAGUJEVCU

Vinko 33 Trinkausk Brigade s hribov

Kdo jo je prosil, naj gre z mano? Le kdo jo je prosil?

Vtem, ko si je izmišljal vse mogoče očitke in se je lahko na nekoga jezil, je pozabljal na bolečino. Rad bi čimprej zagledal hišo, kjer bi pustil to sitno partizanko. Saj se trudi... Zelo si prizadeva, samo tečna je. Namesto, da bi stokal on, ko mu gnije željst, sitnari ona.

Čudno, hodita in hodita, a nobene hiše. Res sta šla poprek, vendar... Vzel je zemljevid in gledal. Malo hiš je bilo na tem kraju. On pa se ni znal ravnati po zemljevidu. Le vasi bi želel najti. Zdaj je bil jezen nase, ker se mu je zapletalo, ko je bil prepričan, da bo slej ko prej naletel na kmetijo.

Kako naglo se je temnilo. Z mrakom pa je postala pokrajina brez hiš čudno skrivnostna. Najhuje je bilo v takem držati smer. Če bi izgubil ta občutek, bi lahko taval zelo dolgo, vso noč in bi naposled ugotovil, da si se vrtel v krogu. Čakal je, da bo Sonja spregovorila in ga kaj vprašala. Kot bi mu hotela kljubovati, nalašč je molčala.

Po dveh urah hoje se je gozd skrčil. Zaslutil je travnike, niže so njive in hiša. Olajšan se je pognal navzdol. Hiša je bila nema, kot da v njej ni ljudi. Na njegovo trkanje, klice, se nihče ni oglašil. Morebiti se je kmet odšel, odšel v dolino, je pomislil. To bo lahko ugotovil po živini. Noben kmet ne bo pustil živine same. Komaj je odprl hlevska vrata, mu je bušnil nasproti topli zadah po živini in gnoju. Obsvetil je še z baterijo.

»Nočejo odpreti,« je rekel Sonja.

»Kaj boš pa zdaj?« je vprašala. Obsvetil je vrata. Bila so debela, hrastova. Vdreti sploh ne bi bilo mogoče, Edino, če bi jih razstrelil. Hotel je že užaljen naprej, ko se je domislil, da bo z dnem kmet moral priti k živini. Zaklical je še, a nobenega odgovora. »Spala bova v hlevu,« je rekel.

»Prav,« je mirno, kot da ji je vseeno, odvrnila Sonja.

V hlevu je bilo toplo. V kotu, kamor so spravljali teliče, je bil prostor. Z vilami je nanosil slame in jo razrahljal z rokami, da je bilo bolj ravno. Legel je na rob in z baterijo posvetil Sonji, da je lahko razgrnila odejo. Njemu ne bo hladno, to je vedel.

»Kruh imam, tega ne moreš jesti,« je rekla Sonja.

Ne, kruha ni mogel. Lahko bi pil mleko, v hlevu sta bili dve kravi,

samo kdo bi ju pomolzel. Sam ni znal, Sonja najbrž prav tako ne. Nekaj časa se je jezil na kmeta, kmalu pa je zaspal.

Prebudila ga je Sonja, s suvanjem. Precej je bil pokonci. Z uperjeno brzostrelko je stopil h kmetu. Bil je nizek štiridesetletnik. Nejevoljen, žalosten, brez strahu, ga je z jezo pogledoval.

»Zvečer niste hoteli odpreti...«

»Mi ne odpiramo nikomur. Za tako... požigajo,« je čemerno odvrnil kmet.

»Treš se, za to ušivo hišo, goveda, kozolec...«

»Drugega nimam,« je jezljivo odvrnil kmet in hotel k jaslim.

Tonči ga je prijel za roko in naglo zasuknil. Potem ga je prijel za dlan in jo stisnil s trdo, kovaško roko. V kmetu je po stisku precej naraslo spoštovanje. »Kaj pa imam jaz?« je zaupil Tonči. »Tole, kar vidiš. Vse sem pobral Nemcem. Moji: mama, bratje, vsi so v taborišču. Nič nimajo. Tele roke, to pa imaš tudi ti. Za roke bo zmerom delo, samo Nemce moramo pregnati.«

»Mene to ne zanima,« se je branil kmet. »Nič mi ni mar.«

»Koliko si pa star?«

»Štirideset bom!«

»Sonja, zapiši. Pridemo ga mobilizirati. Do petinštiridesetega leta bomo vse mobilizirali. Posebej take, ki ne podpirajo partizanov. Bo pa municijo nosil, saj je krepak. Ko sneg skopni, bomo prvo patroljo poslali ponj.«

»Kaj pa če me ne bo?« se je skušal pogajati kmet.

»Če zbežiš k Nemcem, prav. Ti bomo pa pobrali vso živino. Souražnikom pobiramo.«

Prvič se je kmet zamislil. Njegov malomarni, jezljivi izraz se je prevrgel v zaskrbljenost. »Kdo pa ste vi?« je vprašal.

»Te popolnoma nič ne briga,« je ostro odvrnil Tonči. S prstom je suval kmeta v prsa. »Da nismo Nemci, lahko vidiš po rani. Noben Nemec ne bi s tako rano taval po Pohorju. Najmanj pa ponoči. Tale Rusinja je zbežala Nemcem, da se bori z nami, ti pa skrivaš svojo rit na toplem. Ni tako, Sonja!« »Točno,« je v ruščini odgovorila Sonja.

»Pojdita v hišo,« je zmencal kmet.

»Od tebe, ki se zaklepaš pred partizani, pred Slovenci ne maram tudi koščka kruha. Ne vzamem, tudi če mi zdaj ponudiš...«

»Ko vem, kdo ste...«

»Sonja, samo podatke vzemi. Prepiši s seznama. V veži visi.«

Sonja je pokimala in odhitela iz hleva. Tonči je stopil pred vrata. Kmet je prišel za njim. »Ne bi zdaj... morebiti...«

»Pomladi pošljem patroljo pote. In municijo boš nosil, da veš. Sram te naj bo! Prezeblu, ranjenemu partizanu ne odpriš. Se beračem so dobri ljudje odpirali. Edino vžigalice so jim pobrali, če so šli spat na seno. Sram te naj bo...«

»Zdaj bom dal... Res... Še suhega mesa vam dam...«

Tonči je jezno zamahnil z roko. Stopil je proti hiši. Videl je Sonjo, kako je stopila iz veže. »Zapisala, vse,« mu je zaklicala.

Kmet je prišel k njima. Hotel ju je ujeti za roko in na silo odpeljati v hišo. »Samo dotakni se me, strahopetec,« je siknil Tonči in prijel za brzostrelko, »pa te ustrelim.«

Zavila sta po svoji sledi v hrib, v gozd, tam pa mimo kmetije naprej proti Slovenjgradcu.

»Kmeta si pa zelo prestrašil,« mu je rekla Sonja, ko sta za hip predahnila. »Pa ga nameravate res mobilizirati?«

»Kaj bi s takim,« se je obregnil Tonči. Prvič, odkar je bil ranjen, si je prižgal cigareto. Previdno, a pohlepno je potegnil nekaj dimov. »Strah ga pa bo. Do konca vojne se bo tresel,« se je posmejal Tonči. »Stavim, da bo z drugimi partizani prijaznejši.«

Gozd pred njima je začel strmo padati. Kmalu sta skozi veje zagledala dolino. Tam spodaj je cesta, železnica, na drugi strani Koroška. Tonči je dolgo gledal na drugo stran, ko je videl obljubljeno deželo. »Koroška!« je dahnil in z roko pokazal smer, kamor bosta šla.

»Tonči, jaz grem načaj,« je rekla Sonja. Močno si je prizadevala, da ne bi povešala glave. Rada bi svojo odločitev utemeljila pokončno. »Ti se boš na drugi strani že znašel. Raje hodiš sam, kot pa — s partizanko. Naša brigada pa je zdaj na Pohorju. V brigado se bom vrnila.«

Samo enkrat je bil še v tako hudih škripih. Ko mu je Darko zagrozil, da bo postavil Smelega za njegovega komandirja, če ne sprejme komandirstva. Takrat ga je zalomilo. Zdaj je, čeprav je še tako hudo, se ne bo! Najhuje ga je prizadejalo, ker ravna Sonja natančno tako, kot bi ravnal sam, če bi bil na njenem mestu. Hruli jo, očita ji strahopetstvo, zakaj bi hodila z njim?

Mir

Okoli treh ali pol štirih je moralo biti. Košatili so se že ptiči. Iz češmina in gloga si je slavec izmišljal svoje dolge pridige; človek bi lahko zaspal ob njih, on pa jih je trgal iz nič več kot za palec debelega grla tako puhaste in mehke. V ta puh, ki je nihal nad temnačno grapo, so se vmešavali tudi jutranji vetrovi.

Izpod ostrejših in hlevov pa je vrel ščebet lastovk. Metale so se v jutranji hlad in šumele okoli odprtih oken, da bi si jih Debevc najraje priklical na posteljo. Rekel bi jim, da naj bodo tu, tu, da se bo samo še enkrat prespominal... Tako so bile žive in radovedne vsa ko noč ženine prsi. Ščebetale so v tistem tesnem modrcu še potlej, ko jih je miril. Ni in ni jim znal dopovedati, da je vse v redu.

Debevc si je zrinil roke pod glavo in vzdihnil. Upri se je s pogledom v strop, da so ga zabolele oči, in nekaj vode mu je navrelo in steklo po sencih. Nizki strop se je trebušil kot senena rjuha, bil je poln muh. Lezle so druga proti drugi s tistimi žgečkljivimi nogami in se skušale sprijeti tik nad njegovim obrazom.

Gledal je v strop, v dolge tramove, ki so izstopali izpod tenkega in že razsušenega ometa. Šel je za njimi tja do vrat pa spet nazaj. Hodil je z mislijo po tramu, kaj bo, kaj, če dobe brata...

Preložil je roke pod glavo in poslušal svoj dolgi vdih skozi poraščen nos. S kalnimi očmi se je upri v usahlji strop, ko da bi hotel reči: Tam, tam zadaj je! Potem je počasi in na dolgo izdihnil. Nemirna sapa se mu je razlezla po životu kot vroč dim.

Zunaj se je svetlikal jutranji mir. Tako tiho je bilo kakor v knjigah. Le iz hleva je bilo čuti konja pa vole, ki so zabijali v tla svoj nemir. Votlo in topo je odmevalo pod oboki.

PAVLE ZIDAR

SVETI PAVEL

1

Pod oknom pa se je v koprivah zibal veter. Tudi v oreh se je zapodil, v debele liste, ki so se gnetli drug ob drugem, svetli od rose in beli od sončne pripeke. Rinili so k ostrejšu in se tam v zavetju, ki je dišalo po prekaženem, umirjali.

Debevc si je hotel reči, da je še čas, pa je le razšumel staro in zadušljivo ličkanje pod sabo; sedel je in se brez misli zastrmel v rjuho. Muhe so se v rojih zažirale v sladkobno platno. Potresel je s koleno, a muhe se še zmerom niso ganile. Šele ko je odvrnil rjuho, so se nervozno razbežale in posedle po posteljni končnici ter brusile zadke.

Debevc je glasno zdehnul. Noge so mu zabingljale s postelje, krive in suhe, kot da je vseh teh petinpetdeset let samo jahal. Pogledal je na uro. Še od lani je kazala pol osmih. Počohal se je po ramah in po srbečem dlačju pod trebuhom. Narahlo je populil iz dlak semena detelje.

— Oja! je zdihnil in zakinkal predse. Strmel je v dlačje in v roke, ki so obstale tam. Gledal je v tisti svoj one in in si ga poravnal.

— Greš? je vprašala žena.

Pol ust je imela zaritih v blazino.

— Jo, grem! je odgovoril Debevc, si potegnil gate v pas in zbu-jeno zadihal.

Žena se je z boka zmigala na hrbet in si začela obirati nos. Brazdala je čelo in premikala pod rjuho široko medenico, ko da bo spet kaj stisnila na svet.

Mož, ki se je medtem že izprdel in izjamral, je obvisel z roko na peči, črni in zdrgnjeni, kot je bil on sam.

— Kaj praviš, a? se je obrnila.

Gledal je v tisto ženino vzhajanje pod rjuho pa v njen obraz rjav in še gladek. Poslušal je njeno dihanje, ki so ga ovirali prsti v nosu.

— Jaz! je zinila, ko da bi v kaj uščipnila. Jaz ti kar povem, da nič ne vem. Kriva sem bila, da je prišel k hiši, nočem pa, da bo spet na meni, če ga dobe.

Anton Kocjančič

Skozi železna vrata v Djerdap

1

V drugi polovici letošnjega maja smo se člani Elektrotehniškega društva, ki povezuje osebe, ki ima v naši železarni opraviti z električnimi napravami, z generatorji po naših centralah, z motorji in drugimi napravami in tudi nekaj tistih, ki za take stvari skrbijo pri železnici in nekaterih podjetjih v jeseniški in radovljiški občini, ojačani s skupino s stanovanjske skupnosti Jesenice, podali na strokovno ekskurzijo proti Beogradu, da si ogledamo našo velen-centralo Djerdap in zatem za krajši čas pogledamo še malo po Romuniji.

Ko smo jutraj začeli gledati z naših ležišč na brzovlaku, se nam je že pokazala valovita sremska pokrajina s poljem, lužami in redkim drevjem. Pri redkih hišah in na poteh se je tudi že pokazal kakšen domačin. Čim bližje Beograda smo bili, tem lepše je bilo polje s temnozeleno pšenico.

Beograd nas je sprejel z dežjem.

Tam smo razumeli, da se hitenju po dežju z dežnikom ali brez in s precejšnjo potovalko v rokah, lahko reče tudi »transfer do Donave«.

(Tako je namreč pisalo v našem potovalnem programu.) Kolikor mogoče hitro smo zlezli pod streho velikega hidrogliserja (izdelan je bil v Rusiji). Izgleda, da ves osebni promet na tem odseku Donave vzdržuje podjetje Centro-turist s svojimi hidrogliserji. Večji sprejmejo okoli 115, manjši pa okoli petdeset potnikov. Mislim, da so vsi ruske izdelave.

Iz pristanišča na Savi, ki se kmalu nato spoji z Donavo, smo pod nekaj mostovi zavozili na sredjo široke reke in se poslovlili od Beograda. Sivo-rjavo zelena voda se pomika počasi,

da komaj veš, kam teče in občutek imaš, da si na velikem jezeru ali skoraj na morju med otoki. Nekaj časa sta še oba bregova naša, potem se nam z leve strani približa romunska meja, ki potem poteka po sredi reke. Ta teče naprej po Donavi do Djerdapa in Kladova, našega današnjega cilja.

Do kam po rečnem toku seže voda, ki se nabira za jezo, se ne da določiti. V knjigah iz prejšnjih časov piše, da je bila soteska Djerdapa dolga 130 kilometrov. Ta stari Djerdap je s svojimi črni in brzicami, tu na tem prostoru, kjer se končujejo Karpati in se onstran pričinja Balkan in skozi katerega so si utirale poti vode iz širokega zaledja, predstavljal hudo zapreko za plovbo po Donavi. To je bila edina, toda velika zapreka, medtem ko je bila reka povsod, to je v obe smeri primerna za plovbo. S tem seveda še ni rečeno, da preje, kljub nevarnosti niso poskušali tvegati, ploviti in voziti. Posebno težko so skozi najtežje predele spravljali ladje nazaj navzgor po reki. Zato so kasneje zgradili na najtežjem mestu sipski kanal. Po kanalu je pomagala ladje vleči lokomotiva, ki je vozila po tračnicah na obali, voznja pa je bila še vedno nevarna.

Zivljenje, naselja in prehodi nosijo v teh krajih nizke, stare letnice: leta 101 je dal rimski cesar Trajan zgraditi v spodnjem delu most čez Donavo in cesto po dolini ob njej. Nekaj stebrov od tega mostu stoji še dandanes. Bil je nekoliko nižje od sedanje centrale, blizu Kladova. Arhitekta za most so dobili iz daljnega Damaska. Za te prehode in ozemlje so se v vseh časih borile vse vrste vojske od Hunov, Tatarov, Turkov do Rimljanov. Ko se je nekoč pokazalo, da je enim most bolj v škodo kot korist, so ga porušili. Kako je potekal promet preko

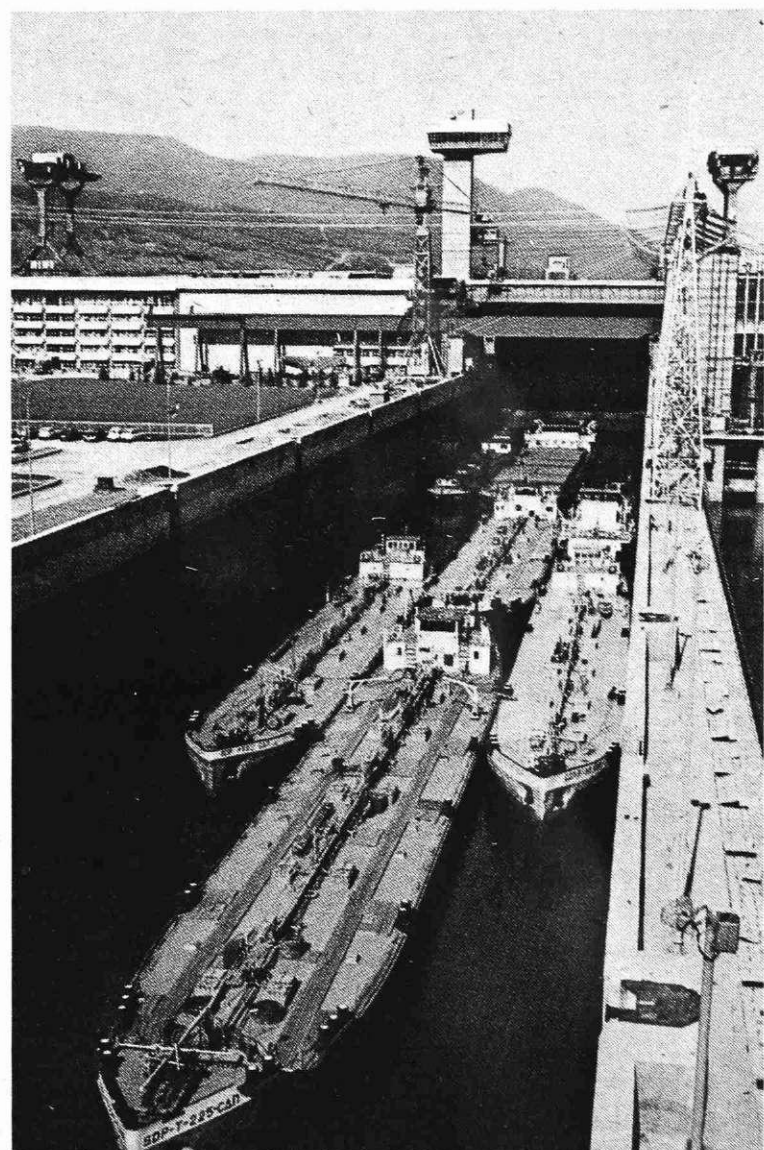
tako širokih rek, brez mostov in cest, si lahko sami mislimo, samo s čolni so mogli čez in to velikokrat ob velikem tveganju, kajti pozimi in pomladi voda nosi tudi led!

Ob romunski meji navzdol pokrajina preide počasi v poraslo gričevje, ki je na romunski strani položnejše in bolj naseljeno. Donava se bolj zajeda v naše bregove. Potem pridejo Kazani — nekakšni kotli in bazeni med skalami. Na najožjem delu se bregovi stisnejo na 130 metrov. Tam je rečna struga tudi najgloblja — pravijo, da seže voda čez 110 metrov v globino.

Pravzaprav se ta globoka rečna struga s svojimi bregovi kar ponuja za velikansko vodno centralo, samo njena izgradnja je zaradi velikanske količine vode zahtevala ogromen jezik, kamor je vgrajena neznanska količina gradbenega materiala, betona, železa, itd. In zahtevala je sposobne ljudi in mehanizacijo, ki so to zmogli. Veliko vode je morelo preteči preden so začeli in še potem jo je steklo veliko, preden so jo dovršili. Pravijo, da je centralo delalo štiritisot ljudi sedem let dan in noč!

S to centralo so na mah rešili tri velike probleme. S tem, ko so zgradili jez, so dvignili gladino — brzice in čeri so potonile — nastalo je veliko jezero. Sedaj plovejo ladje visoko in lahko vlečejo cele tovorne konvoje od Črnega morja daleč navzgor v Srednjo Evropo. V jezu je na vsaki strani po ena naša in ena romunska naprava za spuščanje in dviganje ladij na drugo gladino. Cela vrsta se jih lahko zapelje naenkrat!

Jez je širok 1200 metrov. V njem je poleg prostih pretočnih polj v sredini, poleg upravnih prostorov, prostora še za dve do dvesto metrov dolgi strojnici, eno našo in eno romunsko. V vsaki je po šest Kaplanovih turbin z generatorji, od katerih ima vsak toliko moči kakor vsi agregati ene od povprečnih naših central na Dravi ali tiste v Doblarju. To so moči, kakršne si je težko predstavljati. Na vsaki strani reke je preko milijon kilowatov instalirane moči. (Kako prav bi prišel naši Železarni tej moči primeren majhen del te energije za naše električne peči, kadar nam groze redukcije. Res bo treba čim prej povezati Jugoslavijo z močnim električnim omrežjem.)

Djerdap

Delovanje zborov občinske skupščine po delegatskem sistemu

Delovanje zborov občinske skupščine po delegatskem sistemu je bila tema razprave na drugi seji družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice, ki jo je predsednik zbora Tomaž Ertl sklical v petek, 14. junija. Dobri, 75-odstotni udeležbi delegatov zbora, sta seji prisostvovala tudi predsednik občinske skupščine Slavko Osredkar in predsednik občinskega sindikalnega sveta Tone Grošelj.

Delegati zbora so prejeli že z vabilom predlog zasnove kako naj bi potekalo komuniciranje med občinsko skupščino in delegati, delegacijami in delovnimi skupnostmi, ki opravljajo funkcijo delegacij in konferenco delegacij, da bi preko njih optimalno uresničevali organizirano sodelovanje delovnih ljudi in občanov v delu skupščine in njihov vpliv na odločanje. Že to, da je večina navzočih sodelovala v razpravi pove o izredni aktualnosti obravnavanega vprašanja pri uresničevanju delegatskega sistema in delegatskih razmerij v občinski skupščini. Z drugimi, preprostimi besedami povedano, je bila celotna seja namenjena vprašanju, kako najbolj učinkovito in obenem racionalno zagotoviti tok obvestila o gradivu, ki bo obravnavano v posameznem zboru ali skupščini, vsem delegatom oziroma delegacijam. Od rednega obveščanja vseh delovnih ljudi in občanov o skupnih gibanjih v občini ter od kvalitete in obsega obvestila delegatom oziroma delegacijam je odvisno, kako bo delegatski sistem v resnici živel. V predlogu, ki so ga na seji z nekaterimi dopolnitvami sprejeli, so zato predvidene tri oblike obvestil in sicer skraćeno krajša oziroma strnjena, vendar razumljiva oblika za vse delegacije in delovne skupnosti, ki opravljajo funkcijo delegacij, celotno gradivo pa v toliko izvodih, kolikor ima vsaka delegacija delegatskih mest, ob obsežnejših in težjih materialih pa še neposredna informacija v obliki delegacij. Seveda pa bo odvisna oblika od obsega gradiva, ki bo obravnavano na seji, če bo le-to npr. v celoti kratko, potem strnjena ali neposredna informacija ne bo potrebna.

Delegacije, je dejal eden izmed govornikov, morajo biti transmissije med delovnimi ljudmi in občani ter z zbori občinske skupščine. Pri tem pa je tudi pomembno, je bilo rečeno na seji, kako v sistem obveščanja vključiti tudi sredstva javnega obveščanja in druge neposredne oblike obveščanja — sestanki družbenopolitičnih organizacij, zbori delovnih skupnosti, zbori občanov in drugo. Seveda pa je izrednega pomena za uspešno samoupravno komuniciranje in kvalitetno upravljanje in odločanje tudi usposabljanje delegatov in delegacij.

Drugo vprašanje v zvezi z delovanjem delegacij, ki je bilo obravnavano na seji, je način oblikovanja stališč v delegacijah glede na vsebino obravnavanega gradiva oziroma ustavna in statutarna določila, naj si bo v okviru delovne skupnosti, krajevnih skupnosti ali konference delegacij. Pri tem bodo morala biti kot osnovno izhodišče ustavna določila in občinski statut, ki opredeljujejo kaj je neodtujljiva pravica slehernega delovnega človeka ali občana, kar pomeni, da bo treba zajeti pri oblikovanju stališč vse delovne ljudi ali občane, ali katera stališča se lahko oblikujejo v sami delegaciji in katera v sodelovanju z drugimi orga-

ni upravljanja. Na seji sprejeta zasnova shematsko nakazuje oblike oziroma način oblikovanja stališč, ki jih bo delegat oziroma delegati izražali v zborih občinske skupščine, kot tudi način oblikovanja stališč, ki jih bodo delegati občine izražali v republiških zbiorih.

O sejah delegacij oziroma konferenca delegacij, bo moral biti sestavljen na posebnem obrazcu tudi zapisnik in dostavljen občinski skupščini, iz katerega bo razviden način oblikovanja stališč.

Tako v predloženem gradivu, kakor na sami seji, je bilo poudarjeno, da predložena in sprejeta zasnova o načinu in oblikah obveščanja delegacij oziroma delegatov ter načinu oblikovanja stališč, ne more biti neka dokončna sistemska rešitev. Le-ta je v sedanjih fazi sprejemljiva, praksa in samo delovanje delegatskega sistema pa bosta sprejeta zasnovo izpopolnjevala in dopolnjevala. Delegatski sistem je v samoupravnem socializmu povsem nova kvaliteta, ki jo šele izgrajujemo in sprejeta zasnova delegatskega komuniciranja in načina oblikovanja stališč, je prispevek k tovrstnim prizadevanjem.

////////////////////

Kako smo gospodarili v občini

Na seji izvršnega sveta skupščine občine Jesenice so ocenili rezultate gospodarjenja v letošnjih treh mesecih in ugotovili ter poudarili, da so rezultati zelo ugodni.

Poglejmo nekaj podatkov. Kot že rečeno, so iz predloženega materiala o gibanju gospodarstva v I. trimesečju razvidni nadpovprečni dobri finančni uspehi, ki se kažejo v porastu celotnega dohodka, družbenega produkta in dohodka ter ostanka dohodka, na vseh področjih gospodarstva, razen v gostinstvu. Zelo težko bi trdili, da so taki rezultati izključno posledica povečane proizvodnje in prodaje, ampak so v teh rezultatih skriti še vsi ostali činitelji, ki so vplivali na dvig realizacije in so le trenutnega značaja. To so: stalno naraščanje cen, trošenje zalog reproductivnega materiala po starih (nižjih) cenah, vprašanje zajetja vseh stroškov, prodaja gotovih izdelkov iz zalog, pa mogoče še kaj.

Gospodarstvo občine Jesenice je v prvih treh mesecih letošnjega leta doseglo 836.161.000 din celotnega dohodka, kar je za 253.895.000 din več kot v istem obdobju lani in predstavlja 43,6 odstotkov povečanja. Če odštejemo vsa porabljena sredstva, znaša dohodek organizacij združenega dela v treh mesecih 176.951.000 din ali kar za 61,7 odstotkov več kot lani. Največji porast družbenega produkta je dosegla trgovina, saj ga je povečala za več kot dvakrat, sledi Železarna z indeksom porasta 159, ki še vedno predstavlja 77,4 odstotkov celotnega družbenega produkta občine v I. kvartalu. Edinole organiza-

cije združenega dela v panogi gostinstva niso dosegle lanskega nivoja, kar pa je razumljivo glede na slabo zimsko sezono. Z visokim porastom družbenega produkta se lahko pohvalita še obrt in gradbeništvo.

Masa bruto osebnih dohodkov se je povečala za 25,9 odstotkov, pri organizacijah ZD brez Železarne pa za 28,7 odstotkov primerjano s I. kvartalom lanskega leta. Splošna ugotovitev pri analizi doseženih uspehov organizacij združenega dela v občini Jesenice, je dinamičen porast vseh elementov celotnega dohodka, razen pri HP Gorenjki, ki ima dohodek pod lanskegaletnim nivojem treh mesecev, KOOP Mojstrana in Kinematografsko podjetje, oba z doseženim dohodkom pod 100%. Tako je v prvih treh mesecih že 27,7 odstotno dosežen celotni dohodek, z 28,4 odstotki družbeni produkt, z 28,4 odstotki dohodek in kar 45,3 odstotkov bruto osebni dohodki (v planu so poleg osebnih dohodkov zajeti tudi drugi osebni prejemki).

Če pogledamo po panogah je Železarna s 27,7 odstotkov presejala postavljen plan v družbenem produktu in z 28,4 odstotki dohodek. Panoga gradbeništva je sicer v teh mesecih pod planom, kar je razumljivo, saj se gradbena sezona šele začela. Trgovina je z vsemi elementi celotnega dohodka in dohodka izredno visoko nad četrtletnim planom, posebno Univerzal, kjer pa je treba upoštevati to, da je ta OZD izredno nizko in torej nerealno planirala višino celotnega dohodka in delitve. S tem problemom realno postavljenega plana se v tej primerjavi še nekajkrat srečamo.

Če smo v prejšnjem odstavku trdili, da gostinstvo iz objektivnih razlogov ni doseglo niti nivoja lanskega leta v svojem poslovanju, pa je težko razumljivo, da je realiziralo plan preko 30 odstotkov. Primerjava plana z realizacijo po ZR 1973 (HP Gorenjka) nam prav tako pokaže sliko nerealnega (prenizkega) planiranja.

Tudi v obrti je visoko presežen plan, saj je celotni dohodek 27,3 odstotka, družbeni produkt 29,1 odstotka, dohodek 30,3 odstotka in ostanek dohodka dosegel že polovico planirane vrednosti za tekoče 1974. leto.

To je le nekaj pokazateljev, ki kažejo kako smo v občini gospodarili v prvih treh mesecih letošnjega leta, pri tem pa je treba poudariti, da slika ni popolna, saj niso zajete delovne enote, ki imajo sedež izven občine. Prav zato so na seji izvršnega sveta občine menili, da naj bi v bodoče služba družbenega knjigovodstva posredovala podatke tudi za te organizacije. Poleg tega so opozorili na to, da nas dobri rezultati gospodarjenja ne smejo zapeljati in da moramo v prihodnjih mesecih glede na splošno gibanje gospodarstva pri nas in v svetu pričakovati slabše rezultate, pri čemer pa je treba vse napore vložiti v to, da tudi ob koncu letošnjega leta ne bi bilo delovne organizacije z blokiranimi žiro računom.

T. L.

Novice iz radovljiške občine

V sredo 26. 6. bo 2. seja vseh treh zborov občinske skupščine. Delegati bodo najprej poslušali poročilo o gibanju gospodarstva v občini v 1973. in prvem tromesečju 1974. leta, nato pa bodo obravnavali in sprejeli odloke o povišanju sejnine delegatom, o sestavi, nalogah in načinu dela komisij in drugih organov skupščine in o potrditvi zaključnega računa občinskega proračuna za 1973. leto. Razen tega bodo sprejeli odlok o zazidalnem načrtu Dobe III. na Bledu, potrdili zaključni račun prispevkov in davkov za 1973. leto in odlok o prenosu sredstev, pravic in dolžnosti občine Radovljica za sredstva ukinjenega investicijskega sklada. Na seji bo podana informacija tudi o zaključnem računu in finančnem načrtu za komunalno ureditev gradbenih zamljišč, o poteku podpisovanja samoupravnih sporazumov za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti in o delu dislociranega oddelka Ekonomske srednje šole v Radovljici. Delegati bodo nato izrekli soglasje h kadrovskim rešitvam, ki jih bo predložila komisija za volitve in imenovanja.

V torek 11. in v sredo 12. junija je prisel na obisk v radovljiško občino zvezni sekretar za narodno obrambo, general armade Nikola Ljubičič. Spremljali so ga najvišje vojaške starešine iz zveznega sekretariata, generalnega štaba JLA in armadnih poveljstev iz vseh republik. Najprej so se na Bledu na širšem posvetu s predstavniki občine, teritorialnih enot in civilne zaščite seznanili z organizacijo obrambnih priprav, v sredo dopoldne pa so opravili pregled občinske teritorialne enote in nato na sedežu skupščine poslušali poročila o dejavnosti SLO in civilne zaščite v občini in krajevni skupnosti. General Ljubičič je izrekel priznanje vsem dejavnikom v občini in visoko ocenil njihova prizadevanja za krepitev obrambnih priprav.

Danes 21. 6. popoldne bo 28. seja izvršnega odbora Kulturne skupnosti Radovljica, na kateri bodo preučili sklepe 5. seje skupščine kulturne skupnosti, ki je bila 21. maja. Dogovorili se bodo o realizaciji programa, ki je bil sprejet na skupščini ter določili nosilce nalog. Razen tega bodo pripravili predloge za sestavo delovnega organa za pripravo srednjeročnega programa razvoja kulture za obdobje 1975—1980.

V počastitev letošnjega praznika samoupravljalcev bodo delovni kolektivi v občini priredili več slovesnosti, številnim delavcem pa bodo podeljena priznanja in nagrade. Že v soboto 22. junija bo ob 9. uri v Ribnem pri Komposovem gostišču zbor vseh zaposlenih v tovarni Verig Lesce. Razen slavnostnega govora bo na programu nastop njihove folklorne skupine in leške godbe na pihala. Popoldne ob 17. uri bo svečanost v Almiri Radovljica. Razen domače novoustanovljene dramske skupine bodo v kulturnem delu nastopili pevci KUD Zasp in folklorna skupina s tamburaši iz Varaždina.

Prejšnji četrtek, 13. junija je sklical občinski sindikalni svet posvet predsednikov osnovnih sindikalnih organizacij iz 12 delovnih organizacij, ki so največji uporabniki železniških in luških storitev. Obravnavali so predlog samoupravnega sporazuma o združevanju v samoupravno interesno skupnost železniškega in luškega prometa, nato pa so sprejeli sklep, da do 18. 6. izvolijo svoje delegate za občinsko delegacijo, ki bo poslala delegate na skupščino republiške samoupravne skupnosti železniškega in luškega prometa.

Spričo neplanskega vključevanja mladih v srednje šole in zaskrbljujočega neskladja pri opredelitvah mladine za poklicne šole, je poklicna šola kovinarske stroke v Radovljici na razpis za 60 učencev v 1973/74 imela zasedenih le 18 učnih mest in še od teh je 6 učencev iz drugih republik. Samo iz radovljiške osnovne šole, ki je dala 120 absolventov osmih razredov, se je prijavil le eden, za letošnje šolsko leto pa vsega trije učenci. Največ zanimanja je za poklice v blagovnem prometu, za katere je interes večji kot so potrebe gospodarstva v občini.

V ponedeljek 17. junija ob 18. uri je bila v dvorani gozdnega gospodarstva Bled letna konferenca TD Bled, na kateri so obravnavali poročilo o dejavnosti društva za 1973 in potrdili letošnji program, upoštevajoč smernice o razvoju turizma, ki jih je sprejela občinska skupščina.

Kakor zagotavljajo predstavniki Gradbenega podjetja Sava z Jesenic in Cestnega podjetja Kranj, bodo obnovitvena dela na razširjanju bohinjske ceste v Soteski končana do začetka julija. Z obnovitvenimi deli na preostalem delu te ceste do mostu v Soteski, bodo nadaljevali jeseni, za kar imajo na voljo 4 milijone din.

V devetih poslovalnicah trgovskega podjetja Murka Lesce v Lescah, na Bledu in v Radovljici so letos vzeli v uk 21 učenek, supermarketu Union na Jesenicah pa 12 učenek. Zanimivo je, da med tolikim številom ni niti enega samega učenca.

V sredo 19. junija je bila v sejni dvorani občinske skupščine 4. seja skupščine TIS Radovljica. Obravnavali so poročilo o delu organov in strokovne službe TIS in potrdili zaključni račun TIS in sklada za otroško varstvo v 1973. Sledila je razprava o okvirnem programu in finančnem načrtu TIS in otroškega varstva za 1974 in o merilih za financiranje vzgoje in izobraževanja v l. 1974. Delegatom je bila podana tudi informacija o samoupravnih sporazumih za financiranje TIS in otroškega varstva.

Na občinskem sindikalnem prvenstvu v namiznem tenisu, ki je bilo v nedeljo 9. junija v domu Partizana v Radovljici je nastopilo 14 moških ekip s po dvema tekmovalcema. Pokal občinskega sindikalnega sveta je prejela ekipa Elan Begunje za prvo mesto, druga je bila ekipa Merkurja — Železnina Radovljica in tretja Iskra Otoče. Izven konkurence je nastopila tudi ekipa jeseniškega Kovinarja, ki je bila od vseh najboljša. Vsi udeleženci so prejeli medalje in diplome.

V okviru sodelovanja med likovno skupino Likor pri ZKPO Radovljica in revirskimi likovniki, ki so združeni v sekciji Relik pri DPD Svoboda Center Trbovlje, bodo v petek 21. junija otvorili ob 18. uri njihovo razstavo v avli osnovne šole Lesce, ob 19.30 uri pa v graščinski dvorani v Radovljici.

Drama SNG iz Ljubljane ta teden dvakrat gostuje v radovljiški občini s komedijo A. N. Ostrovskega Volkovi in ovce. V sredo 19. junija ob 16. in 19.30 bodo ljubljanski umetniki nastopili v kinodvorani v Bohinjski Bistrici, v petek 21. junija ob 16. in 19.30 pa v radovljiški kinodvorani. Z dvema predstavama na dan želi kulturna skupnost omogočiti ogled predstave tudi šolski mladini in občanom, ki nimajo rezerviranih vstopnic.

Na sestanku aktiva mladih komunistov radovljiške občine, ki je bil v ponedeljek 17. 6. v hotelu Alpe-Adria v Radovljici, so razpravljali o vsebinskih pripravah za 5. sejo občinske konference ZK, ki bo 24. junija. Na tej seji bodo razpravljali o problemih vključevanja mladine v družbeno življenje in o drugih aktualnih vprašanjih mladinske problematike.

Delovni kolektiv tovarne Vezenin z Bleda praznuje te dni 50-letnico obstoja podjetja. V ta namen so pripravili v petek 14. junija v festivalni dvorani sklepno proslavo. Na programu je bila poleg proslave in govora modna revija in nastop baletnega in igralskega ansambla SNG iz Ljubljane. Na proslavi so podelili priznanje in pohvale najstarejšim članom kolektiva.

Ne vem, zakaj sem to storila

V današnji številki pričenjamo z objavljanjem primerov, ki jih je v preteklem letu in letos obravnavalo občinsko sodišče Jesenice. Danes so na vrsti tatvine po trgovinah.

B. L., stara 39 let, poročena, mati dveh otrok, dokončala štiri leta osnovne šole.

B. L. je proti koncu lanskega leta nekega popoldneva začela svojo pot po naših trgovinah. Ta pot jo je navsezadnje pripeljala na sodišče.

Najprej je v Emona marketu vzela dvojne ženske hlače in čokolado (v vrednosti 41,40 din) ter vse to skrila v polivinilasto vrečko.

Svoje nakupovanje je nadaljevala v supermarketu Union-Murka, kjer si je spet zaželela dvojnih hlačk. Položila jih je poleg tistih, ki so bile pridobljene na enak način.

Zavila je še v samopostrežno trgovino Špecerije Bled, vzela zavitek paprike (5,60 din) in ga potisnila v žep.

Opazila jo je prodajalka, ki je stala v bližini in o tem obvestila poslovođa. Ta je počakal, da je B. L. prišla do blagajne. Ko B. L. paprike ni pokazala, jo je povabil v pisarno. B. L. se je temu upirala.

Pri pregledu vrečke so našli še hlače in čokolado in ugotovili tudi to, od kod izvirajo te stvari.

Obdolženka se je na sodišču zagovarjala, da je zaposlen samo mož, ki malo zasluži in imajo doma komaj dovolj za skromno življenje, zato je bila prisiljena iti krast po trgovinah.

Dejala je tudi, da: »povsod goljufajo, trgovci počenajajo, kar hočejo, tako da človek skoraj ne upa v trgovino.«

Svoje drugo dejanje — v supermarketu Union, je pojasnila: »Trgovke so stale in klepetale, da so se druge ženske pritoževale, da se ne

zmenijo za nas. Jaz sem dala dvojne hlače v torbico in šla.«

Na vprašanje, če misli, da je naredila kaj narobe, je odgovorila: »Povem, da mislim, da ne. Prodajalci si lahko vse privoščijo, kupci pa ne.«

Obsojena je bila na skupno 25 dni zapora.

B. L., stara 29 let, poročena, mati dveh otrok, dokončala pet let osnovne šole.

Lanskega septembra je v supermarketu Union vzela tri modre otroške hlače, predpasnik in spalno srajco — v skupni vrednosti 315,45 din.

B. L. se je obnašala tako, da se je prodajalkam kar zdelo, da bo nekaj narobe. Predvsem pa so bile pozorne zato, ker so jo imele na sumu, da je že štirinajst dni pred tem zmaknila kombinezo.

B. L. je vse stvari dajala na varno v polivinilasto vrečko.

Ko so jo postavili pred dejstvo, je prosila: »Samo policije ne, jaz se bom ubila. Prinesla vam bom 500 ali 1.000 din, samo policije ne kličite!«

V prisotnosti organov UJV pa je bila bolj ostra: »Oh, kako ste nesramni, to ste pa trgovci!«

Obdolženka je na javni obravnavi kaznivo dejanje odkrito priznala. Zagovarjala se je: »Sama ne vem, zakaj sem to storila. Mogoče zaradi tega, ker nam primanjkuje denarja in bi bila rada malo nova... Možno je, da je dejanje ve in mi je zagrozil, da me bo spodil, če to še enkrat storim.«

Obdolženka ni vzela stvari, ki so nujno potrebne za življenjski obstoj. Precej je ljudi, ki žive v skromnih razmerah, vendar pošteno.

S svojim ravnanjem je zagrešila kaznivo dejanje tatvine po 1. odst. 249. čl. KZ, kjer je zagrožena kazen zavora najmanj tri mesece ali strogi zapor do pet let. Upošteva se vso okoliščino, ji je sodišče izreklo dva meseca zavora.

Zanimiv je tudi primer Z. N., stare 24 let. Dokončala je štiri leta osnovne šole.

Aprila letos je v samopostrežni trgovini Rožca vzela tudi same malenkosti — dva zavitka mesa, alpsko mleko, čistilni prašek, dve tubi paradižnikove mezge, itd. — za 154,85 din.

Z. N. se je zagovarjala, da je na dan storitve kaznivega dejanja spala do popoldneva, okrog 16. ure pa je z dvajsetimi dinarji odšla v trgovino po mleko. »Ne vem, zakaj sem to storila. Nisem bila pod vplivom alkohola. Mogoče sem bila premalo prebujena.«

Sodišče jo je obsodilo na 30 dni zavora.

Šesti zbor aktivistov Gorenjske

Odbor za pripravo šestega zbora gorenjskih aktivistov, ki bo 4. julija na dan borca na Poljanah nad Jesenicami, ki deluje pri občinski konferenci SZDL Jesenice, je za letošnjo največjo politično manifestacijo na Gorenjskem, pripravil obsežen in kvaliteten program.

Že 29. junija bodo v Delavskem domu na Jesenicah odprli slikarsko razstavo, ki jo pripravljajo člani likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice na temo narodno-osvobodilna borba. Na predvečer praznika 3. julija bo ob 18. uri v prostorih jeseniške gimnazije odprta še druga in sicer zgodovinsko-dokumentarna razstava ob 30-letnici jeseniško-bohinjskega odreda. Razstavo pripravljata tehnični muzej Železarne s svojim oddelkom za delavsko gibanje in NOB. Pihalni orkester Jeseniških železarjev pa bo ta večer, s pričetkom ob 18. uri imel promenade koncert v novem parku na Plavžu (nekdanje pokopališče). Ta dan pa bo tudi slavnostna seja občinskega odbora ZB NOV Jesenice.

Na sam praznik, 4. julija, se bo osrednja prireditelna na Poljanah pričela ob 11. uri. Po slavnostnem govoru članice federacije Lidije Šentjarc in podelitvi priznanja OF jeseniško-bohinjskemu odredu, ki ga podeljujejo jeseniška in radovljiska občina, bo kulturno umetniški program. Izvajali ga bodo združeni moški pevski zbori iz radovljiske in jeseniške občine ter pihalni orkester Jeseniških železarjev. Kot recitatorji pa bodo nastopili slovenski gledališki in filmski umetniki Milena Zupančič, Aleksander Valič, Rudi Kosmač in Miha Baloh.

V popoldanskem delu družabno-zabavnega programa pa bosta poleg godbe na pihala DPD Svoboda Gorje, moškega pevskega zbora Jeklar, pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, sodelovala tudi instrumentalna zabavna ansambla Jožeta Kampiča in Veseli Kranjci.

Organizatorji bodo poskrbeli, da bodo tudi v pogledu prevoza in prehrane udeleženci, za katere računajo, da jih bo čez 10.000, kar najbolj zadovoljni.

Rezervnim vojaškim starešinam

Občinski odbor ZRVS Jesenice obvešča vse rezervne vojaške starešine, da si lahko ogledajo POKAZNO STRELJANJE z osnovnim strelnim orožjem partizanske enote, ki bo v soboto, dne 22. junija ob 15.00 uri na Mlačah v Mojstrani (ob cesti v Radovno). Prevoz ni zagotovljen!

Občinski odbor ZRVS Jesenice

Izlet nekdanjih borcev za severno mejo

Dvodnevni izlet, katerega so se udeležili nekdanji prostovoljni borci za našo severno mejo 1918/1919 in njihovi svojci iz jeseniške občine, zadnje dni maja, bo ostal vsem v lepem spominu. V preteklih letih so se organizirali izlete in to največkrat na Koroško, ker v njih še vedno tli zavest, da so v tistih težkih časih po prvi svetovni vojni, doprinali svoj delež v borbi za našo severno mejo in za pravice in obstoj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Letos so se odločili, da obiščejo kraje na naši istrski obali. Marsikateri ostareli veteran, ki se je izleta udeležil, teh krajev še ni videl. Ogledali so si Postojno, Koper, Portorož, Strunjan, Umag in Poreč, prehrano in prenočišče pa so imeli v zavodu za klimatsko zdravljenje otrok v Pineti pri Novem gradu.

Udeleženci izleta, nekdanji prostovoljci, vsi v starosti od 74 do 79 let, so prepričani, da to ni bil njihov zadnji izlet, čeprav se število organizacije vedno bolj krči. Hvaležni so vsem onim, ki kažejo razumevanje do njihovih skromnih potreb in veselji so, ko vidijo, da niso pozabljene njihove zasluge v bojih pred 55 leti.

Pri vseh treh obdolženkah pa je sodišče izvršitev izrečene kazni odložilo za dobo enega leta, kar pomeni, da jim ne bo treba iti na prestajanje kazni po teh sodbah, če v enem letu ne bodo storile novega kaznivega dejanja. Od njih samih je torej odvisno, kako bodo ravnale v bodoče.

Značilno za skoraj vse storilke teh tatvin je, da ne jemljejo kruha, mleka — stvari, ki so res nujno potrebne za življenje in da pravijo: ne vem, zakaj sem to storila. Zato naj se vse (vsi) s tako nevarno in prepovedano žilico, preden stopijo v trgovino, najprej dobro prebudijo! Posebno še tiste, ki kradajo vpricho svojih otrok. Največ tatvin se zgodi prav v takih primerih! Otroci tako lahko vidijo vse — mater, ki krade in mučni dogodek, ko jo zalotijo (ali je ne zalotijo). Tega ni moč nikoli pozabiti. Obžalovanje dejanja pri tem ne pomaga.

Prodajalkam in prodajalcem pa — naj posvetijo več pozornosti svojim kupcem, zaradi katerih so pravzaprav v službi — toda ne kot morebitnim tatovom, temveč kot — kupcem.

ZOF

Najmlajši v vzgojno varstveni ustanovi Plavž

Upokojenci navdušeni nad dograjenim baliniščem

Jeseniški upokojenci imajo svoj dom, ki razpolaga z malo dvorano, bifejem in pisarno. Prostore, ki so premajhni, bodo še letos povečali. Ker je železarna Jesenice že nakazala v ta namen odobrena sredstva, bo pričelo gradbeno podjetje Sava v teh dneh z dograditvijo dvorane ter posebne sobe.

Zal je dom brez vrta in so upokojenci navezani le na notranje prostore. Da bi nudili obiskovalcem počitek in razvedilo na zraku, so se odločili za izgradnjo balinišča s teraso. Z deli so pričeli koncem meseca aprila, končali pa v minulem tednu. Izkoristili so del sadnega vrta nad domom in zgradili na njem balinišče z večjo in manjšo teraso. Opravljenih je bilo 837 delovnih ur, gradnja pa je stala 15.000,00 dinarjev, čeprav so delali upokojenci sami in čeprav so nekatera jeseniška podjetja odstopila brezplačno del gradbenega materiala.

Otvoritvi, ki je bila v soboto popoldne, je prisostvovalo kljub deževnemu vremenu blizu sto ljudi. Balinišče je odprl predsednik društva Janko Verdnik, o potrebi rekreacijskega igrišča, o potrebi rekreacije za starostnike in o gradnji sami pa je spregovoril predsednik komisije za rekreacijo, kulturo in oddihe Polde Ulaga. Balinišče je na voljo dnevno od 15. ure dalje. Po večjem zanimanju pa bo odprto tudi preje ali celo dopoldne. Balinišče je na voljo tudi neupokojevcem.

Izlet za zdravje in razvedrilo

Minulo sredo, 12. junija, so imeli jeseniški upokojenci avtobusni izlet v Čateške Toplice, ki so ga zaradi slabega vremena že dvakrat preložili. Tokrat so imeli srečo. Bolj ko so se bližali cilju, lepše je postajalo vreme in v Čatežu je bilo toplo in sončno. Večina se je kopala v odprtem bazenu, nekateri pa tudi v zaprtem.

KRAJEVNA SKUPNOST IN DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE ŽIROVNICA

prirejajo ob

KRAJEVNEM PRAZNIKU

v letu 1974 naslednje prireditve:

- 23. junija razstava izdelkov učencev osnovne šole Žirovnice
- 27. junija polaganje vencev na spominska obeležja
- 28. junija kurjenje kresov na območju krajevne skupnosti
- 29. junija ob 10. uri rokometni turnir šolskih telovadnih društev
- 29. junija ob 16. uri namiznoteniški turnir v Žirovnici
- 29. junija ob 18. uri mokre vaje gasilcev
- 29. junija ob 20. uri uprizoritev Finžgarjeve VERIGE v dvorani na BREZNICI
- 30. junija ob 8. uri odbojarski turnir na RODINAH
- 30. junija ob 8,30 žalna komemoracija pri spomeniku talcev v MOSTAH
- 1. julija ob 16. uri strelsko ekipno tekmovanje z zračno puško v GLENCI
- 2. julija ob 19. uri slavnostna seja krajevne skupnosti
- 3. julija obisk staršev padlih borcev v NOB
- 4. julija množična udeležba na VI. zboru aktivistov Gorenjske na Poljanah

Z udeležbo na prireditvah počastite naš krajevni praznik!

AMD Jesenice bo dobilo nove prostore

V začetku vsakega leta AMD Jesenice sprejme obvezo, koliko novih članov bo vključilo v društvo. Letošnja obveza je dosegla 900 članov. Od lanskoletnih 810 so že povečali število na 860 članov, do konca tekočega meseca pa bodo izpolnili obvezo. Tudi v prihodnje si bodo prizadevali, da pridobijo čimveč novih članov, kajti z eno tretjino včlanjenih vseh voznikov motornih vozil na Jesenicah, društvo še ne more biti zadovoljno.

Poleg prizadevanj za povečanje števila članstva, pa ima AMD Jesenice v načrtu tudi izgradnjo lastnega šolskega kabineta. Sedaj gostuje društvo v učilnici ŽIC, ker pa strokovnim šolam tega zavoda primanjkuje učilnic, se je odločilo za izgradnjo lastnega kabineta. Ta bo služil za sodoben pouk pri vzgoji voznikov v šoli AMD, za predavanja o varnosti v prometu, za razno testiranje in drugo. Železarna Jesenice je odstopila zemljišče v neposredni bližini sedanjih prostorov. Z gradnjo bodo pričeli še letos in računajo, da bodo adaptirali sedanjo stavbo za Kazino v upravne prostore ter dogradili sodobno opremljen kabinet do konca prvega polletja prihodnjega leta. Sredstva za izgradnjo bodo prispevali poleg AMD Jesenice tudi Združenje šoferjev in avtomehaničkov Jesenice, ki bo prav tako koristilo kabinet za vzgojo poklicnih šoferjev in avtomehaničkov, ter komisija za varnost prometa pri občinski skupščini. Z izgradnjo potrebne kabine ta ter adaptacijo sedanje stavbe za Kazino, bo tudi izkoriščen prostor za stavbo za Kazino, ki je bila zgrajena ob 85-letnici železarne Jesenice.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Deseto tekmovanje mladih tehnikov

Od 25. do 27. maja je bilo v Splitu deseto tekmovanje mladih tehnikov. Na tem množičnem tekmovanju se vsako leto zberejo pionirji in mladinci iz vseh republik Jugoslavije in tudi sosednjih držav. Slovenska ekipa je štela 40 članov. Od tega osem učiteljev, ki so nas vodili in 32 tekmovalcev. Tekmovalci so bili povečini fantje, med njimi so bila le tri dekleta.

Slovenski udeleženci smo se zbrali v Ljubljani in v udobnem avtobusu skupaj odpeljali v Split. Tam smo najprej odšli v šolo, kjer so nas razdelili po domovih učencev. Ko smo se pripravili razstavo, smo odšli na domove mladih Splitčanov, kjer so nas zelo gostoljubno sprejeli. Bili smo utrujeni od napornega potovanja in polni pričakovanj. Kmalu smo zaspali, saj se je bilo treba psihično in telesno pripraviti na prvi dan tekmovanja.

Naslednji dan zjutraj smo se zbrali v avli osnovne šole Prvoborec v Splitu. Na mladih obrazih je bilo opaziti veliko dobre volje in življenjske sile. Le v redkih obeh je bilo brati tremo, ki se le prerada pojavi ob takih dogodkih.

Ob osmi uri smo odšli v prostore, ki so bili namenjeni raznovrstnim panogam tekmovanja. Sobota je bila namenjena praktičnemu delu, v nedeljo pa je bil na vrsti teoretični del tekmovanja. Vsak tekmovalec je popoldan lahko izkoristil po svoje. Nekateri so odšli na obalo. Zaradi hladne vode se ni bilo mogoče kopati. Ostali so se sprehajali po mestu, drugi so odšli gledat živalski vrt na Marjanu, veliko pa je bilo tudi takih, ki so ta čas porabili za prijetne pogovore s sovrstniki iz Splita. Tako je čas hitro mineval in vedno bolj se je približeval zadnji dan bivanja v lepem Splitu.

Ponedeljkov program je bil zelo zanimiv in pester. Zjutraj ob pol osmih smo se vsi tekmovalci odpeljali v avtobusi v cementarno Prvoborec v Splitu. Tu smo si ogledali tovarno in spoznali tehnološki postopek za pridobivanje cementa. Postregli so nas tudi z odličnim partizanskim kosilom. Od tu smo potem odšli v moderno pomorsko šolo, ki vsako leto izšola veliko mladih fantov za poklice na morju in v raznih lukah. Ogledali smo si navigacijske naprave, kemični laboratorij, planetarij in vojno luko. Najzanimivejši je bil planetarij. To je polkrožen prostor, v katerem lahko prilagodijo svetlobo in število zvezd na nebu v kateremkoli letnem času in uri na zemlji. Vidni so tudi vsi planeti, njihovo premikanje po nebu, sonce, vzporedniki, poldnevnik itd. Ker je bilo že pozno, se je bilo treba vrniti in pripraviti na odhod.

Zvečer nas je čakala še svečana razglasitev rezultatov. Slovenske ekipe so dosegle 8 zlatih, 9 srebrnih in 10 bronastih odličij. Po podelitvi kolajn smo vedeli, da je našega bivanja v Splitu konec in da se bo treba posloviti. Izmenjali smo si še

naslove, potem pa sedli v avtobus in se odpeljali proti Ljubljani.

Tudi ekipa z osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice je bila zelo uspešna. Zastopana je bila v panogi gradbeništva in arhitekture ter dosegla tri zlata odličja. Ekipo so sestavljali Mirjana Kelbl, Stefan Matus in Marjetka Justin ter vodja tovariš učitelj Tomo Surjan.

Justin Marjetka
učenka 8. c razreda
osnovne šole Prežihov Voranc
Jesenice

ZAHVALA

Izvršnemu odboru tovarniške konference sindikata se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Irena Novak

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodne obrata se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel ob smrti očeta. Zahvaljujem se tudi sodelavcem obeh izmen za zbrano denarno pomoč.

Dušan Jotič,
elektrodni obrat

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarne 2400 se zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel med boleznijo. Prav lepa hvala tudi sodelavcem za obisk na domu.

Jože Rupar,
valjarna 2400

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru TOZD Valjarne se iskreno zahvaljujem za prejeta denarno pomoč, ki mi je v času mojega bolovanja zelo dobrodošla.

Kristina Kovač
adjustaža štel
Javornik

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJAH V ČASU POLETNE SEZONE 1974

V nedeljo, 23. junija sta de-
žurni trgovini
— samopostrežna Zarja, Ka-
šta 4 Plavž
— samopostrežna Rožca na
Javorniku

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, moža, starega očeta, brata in strica

ALOJZA KOMICA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam v najtežjih dneh pomagali, z nami sočustvovali in se poslovali od pokojnega v hiši žalosti.

Prav posebno zahvalo pa smo dolžni sosedom za vso njihovo nesebično in vsestransko pomoč. Lepa hvala tudi vsem darovalcem cvetja in vencev, še posebej sindikalni organizaciji martinarne, KO ZB Žirovnica in društvu upokojencev.

Najlepša hvala tudi Alojzu Kalanu za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujem se vsem, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti v mnogo prerani grob.

ZALUJOČI: žena Jerca, sin
Darko z družino, brat, sestra
in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob mnogo prezgodnji smrti drage žene, mame in stare mame

MARICE METLIČAR

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter sočustvovali z nami.

Zahvaljujem se dr. Rojčevi, dr. Andoljšku in osebju internega oddelka. Posebno se zahvaljujem za izredno skrb in nego dr. Pažurju, dr. Čebokliju, dr. Azmanu in osebju kirurškega oddelka jesenjske bolnišnice, ki so storili vse, kar je bilo v njihovi moči.

Najlepše se zahvaljujem pevcem DU Jesenice in vsem voznikom osebnih vozil za dragoceno uslugo.

Iskreno zahvalo za nesebično pomoč izrekamo vsem sosedom, posebej pa Bernardovim, Markizetijevim, Smolejevim, Konkoličevim, Koširjevim in Specovi.

ZALUJOČI: mož Ivan, hčerka
Marija in sin Ivo z družinama
ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani smrti naše drage hčerk, mamice, sestre in babice

KRISTINE CVIJANOVIČ

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in znancem za vso pomoč. Najlepša zahvala vsem sosedom za izkazano pozornost in pomoč v najtežjih trenutkih. Zahvaljujem se zdravnici dr. Rojčevi, ter zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka jesenjske bolnice, ki so se trudili, da bi ji podaljšali življenje in lajšali bolečine.

Zahvaljujem se vsem, ki so ji darovali vence in cvetje, odborikom DU za izkazano pomoč, pevcem za žalostinke, govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu in vsem, ki so nam izrekli sožalje, počastili njen spomin ter jo spremlili na njeni zadnji poti.

ZALUJOČI: starši, hčerka
Slavica z družino, sestra in
brata z družinami ter ostalo
sorodstvo

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

22. in 23. junij danski barvni film OLSENOVA TOLPA, v režiji Erik Balling, v gl. vlogi Morten Grunwald, ob 17. in 19. uri.

24. in 25. junija angl. barvni film DEKLE Z OTROKOM, v režiji John Mackenzie, v gl. vlogi Carol White, ob 17. in 19. uri.

26. junija italij. amer. CS barvni film SESTANEK S SMRTJO, v režiji Giulio Petroni, v gl. vlogi Li Van Clif, ob 17. in 19. uri.

27. junija zaprto!

28. junija nemški barvni film KAJ POČNO BREZDELNE GOSPE, v režiji Ebarhard Schroeder, v gl. vlogi Wolf Ackva, ob 17. in 19. uri.

29. junija amer. barv. film KABARET, v režiji Bob Fosse, v gl. vlogi Michail York, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

22. in 23. junija angl. barvni film DEKLE Z OTROKOM, ob 18. in 20. uri.

24. in 25. junija danski barvni film OLSENOVA TOLPA, ob 18. in 20. uri.

26. junija zaprto!

27. junija nem. barvni film KAJ POČNO BREZDELNE GOSPE, ob 18. in 20. uri.

28. junija italij. amer. CS barvni film SESTANEK S SMRTJO, ob 18. in 20. uri.

29. junija amer. barv. film JEREMIAH JOHNSON, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

22. junija amer. CS barvni film POTEPUH.

23. junija špan. barvni film ZLATO IN JASTREBI.

26. junija angl. barvni film DEKLE Z OTROKOM.

27. junija italij. amer. CS barvni film SESTANEK S SMRTJO.

29. junija danski barvni film OLSENOVA TOLPA.

Svet delovne skupnosti osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice razpisuje naslednja delovna mesta:

- dva učitelja razrednega pouka — U ali PRU razredna stopnja in seminarji za MOM
- učitelja v oddelku podaljšane bivanja — U ali PRU razredne stopnje in seminarji za MOM
- učitelja matematike in fizike — PRU ali P

Navedena delovna mesta so razpisana za nedoločen čas. Nastop dela 1. septembra 1974.

Prijave s potrebnimi dokazili sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev Zavarovalnice Sava poslovna enota Jesenice

razpisuje

prosto delovno mesto zastopnika za sklepanje življenjskih zavarovanj za območje Jesenic.

Pogoj: uspešno dokončana osemletka in veselje do dela z zavarovanci na terenu.

Prijave z dokazili o dokončani šoli in kratkim opisom dosedanjih zaposlitev sprejema odbor za medsebojna razmerja delavcev Zavarovalnice Sava poslovna enota Jesenice do vključno 3. 7. 1974.

S sprejetim kandidatom bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Osební dohodek po pravilniku.

Poizkusna doba 3 mesece.

JUGOBANKA eksp. JESENICE razpisuje prosto delovno mesto PRIPRAVNIKA

Pogoji: končana srednja šola ekonomske smeri ali gimnazija. Rok prijave 15 dni od dneva objave.

Pismene prošnje z dokazilom o strokovni izobrazbi pošljite na naslov — JUGOBANKA eksp. JESENICE

Vzgojno varstveni zavod JESENICE razpisuje za šolsko leto 1974/75

2 delovni mesti vzgojiteljic za določen čas.

Pogoj: dokončana vzgojiteljska šola. Stanovanja ni.

Rok za sprejemanje prijav je 15 dni po objavi.

Marjan Manfreda

FRDAMANE POLICE

4

Razmišljava, ali bi ju pustila tukaj ali pa vrgla čez steno. V tem trenutku bi se jima z veseljem odpovedala, vendar bi kasneje to obžalovala. Z jutrom postane hladneje. Voda v čevljih mi začne zmrzovati. Naveževa se.

Ob šestih sporočiva Tonetu, da sva noč preživela in bova še dopoldne prišla na vrh. Zmenimo se za zvezo ob desetih. Na tistem upava, da bova takrat že na vrhu.

Pred nama je eden težjih delov v steni: steber, ki je zelo krhljiv. Loti se ga Stane. Počasi mi drsi vrv čez ramo. Snežni kristali, ki jih nosi veter, me zbadajo po obrazu.

Nogi sta mi povsem otrpnila. Brcam v skalo, hodim sam sebi po nogah in se prestopam, kolikor morem. To mi povzroča hude bolečine, vendar nog ne morem ogreti.

Medtem Stane premaga zadnje metre proti stojišču. Pričenja snežiti. Nič hudega, danes bova na vrhu. Stane me varuje, ko telovadam s težkim nahrbtnikom navzgor. Kmalu mi je vroče, le v noge me zebe.

Na majhnem stojišču se zamenjava. Najprej grem čez manjši previs v nekakšno grapo, zasuto s snegom. Pogledam na uro. Deset bo. Tonetu sporočiva, da še nisva na vrhu. Stane spleza še raztečaj po grapi. Pohitim za njim. Nad seboj zagledava vršni greben. Še zadnjič zamenjava nahrbtnika. Previdno se napotim navzgor. Če sva srečno preplezala celo steno, morava še te zadnje metre.

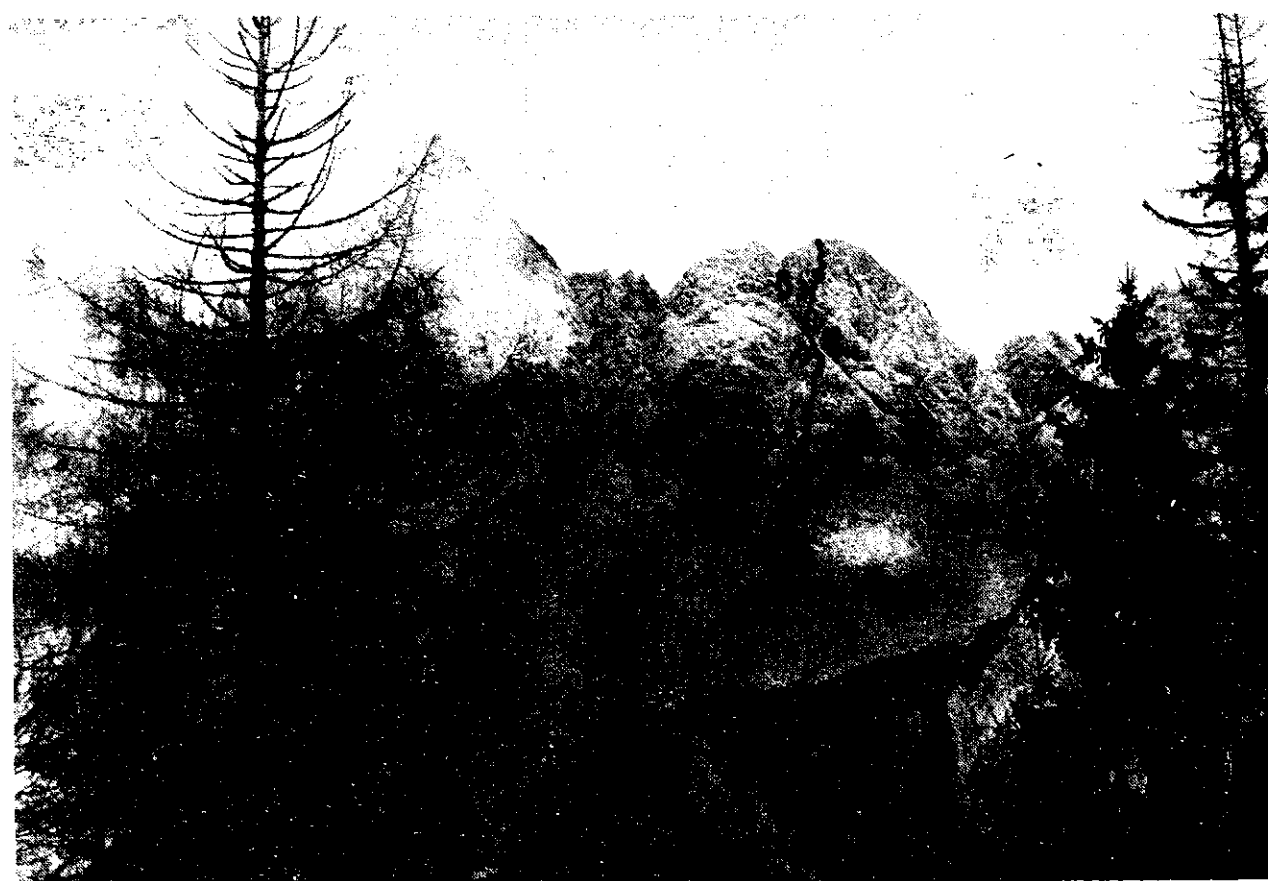
Na vrhu me močan veter skoraj prevrne. Kaj je res konec? Ne morem verjeti. Kričim od veselja: nič več ne čutim mraza in utrujenosti. Presrečen sem, da je konec.

Varujem Staneta, da pride na vrh. Objameva se. Pa so bile res »frdamane« police!

Dvanajst je ura. Zadnji zimski dan je danes; jutri bo že pomlad. Prvo navdušenje se kmalu poleže — pred nama je še dolg sestop v dolino. Južna pobočja so prekrita z debelo plastjo gnillega snega. Hoja po takem snegu, čeprav navzdol, je težka in nevarna. Udirava se do pasu, ves čas pa nama grozi nevarnost plazov.

Premočena, utrujena in raztrgana prideva na pot, ki vodi v Kranjsko goro. Po več dnevih spet čutiva varna tla pod nogami.

Prvi zimski vzpon po Schinkovi smeri v Frdamanih policah sta plezala Stane Belak-Strauf in Marjan Manfreda-Marjon.

Prva zimska ponovitev v severni steni Frdamanih polic (smer Adolf Bischofberger in Reimund Schincke 31. 8. 1933) ocena V. z več mesti V plus, 600 m.

Prvo moštvo z dna na vrh lestvice

Nogometni klub Jesenice je s svojimi tremi moštvi v gorenjskem prvenstvu dosegel izredno lep uspeh, saj so pionirji in mladinci osvojili naslove gorenjskih prvakov, člani pa zelo dobro tretje mesto za lanske letošnje članom conske lige moštvo LTH iz Škofje Loke in moštvo Alpeša iz Zelenjaka.

Danes nekaj več o članskem moštvu Jesenic. Sestavljeno je iz ključno iz delavcev kolektiva Železarne, kjer večinoma delajo v težkih delovnih pogojih. Večinoma so zaposleni v ključnih obratih Železarne kot so elektro jeklarne, martinarna, valjarna Bela in pa jeklovlek. Kljub težkim delovnim pogojem pa ti mladi delavci najdejo čas tudi za športno udejstvovanje, predvsem za nogomet. Mlado moštvo, saj je povprečna starost približno 23 let, je v jesenskem delu zaradi svoje neizkušnosti zbralo le šest točk in tako običajno na dnu prvenstvene lestvice.

Slaba uvrstitev v jesenskem delu pa jim ni vzela veselja do nogometa. Se več, dala jim je potrebnege poleta za delo in vso zimo so se skrbno pripravljali pod strokovnim vodstvom trenerja Radoviča. Pri tem pa so obljubljali, da bodo spomladi pokazali, da so njihove zmoglosti mnogo večje, kot pa so pokazali rezultati v jesenskem delu.

Ze prve prijateljske tekme pred začetkom spomladanskega dela so potrdile optimistične napovedi in da vloženi trud ni bil zaman. V spomladanskem delu so pokazali dopadljiv nogomet in dovolj kvaliteten, s katerim so se povzpeli proti vrhu prvenstvene lestvice. Dosegali so uspeh za uspehom in končali prvenstvo kot edina neporažena ekipa v spomladanskem delu. Od 18 možnih točk so osvojili kar 15, svojo premoč pa so pokazali tudi v srečanjih z najboljšimi ekipami, saj so prvaka, moštvo LTH, premagali s 3:1 in moštvo Alpeša s 5:2.

V novi tekmovalni sezoni bodo morali naši nogometaši nadaljevati z dobrimi igrami, če hočejo v prihodnjem tekmovalnem letu osvojiti

naslov gorenjskega prvaka in s tem pridobiti ponovno pravico nastopanja v conskem tekmovalstvu. To pa bi bilo tudi mesto, ki ga jeseniški nogomet zasluži in s čimer bi ljubitelji nogometa gledali kvalitetnejša srečanja. Tako naj bi povrnili ugled jeseniškemu nogometu, ki mu nedvomno pripada. Za uspeh, ki so ga dosegli nogometaši pa je zasluženo, poleg izredno delovnega predsednika Milana Budje in trenerja Radoviča, še celotno moštvo, posebej pa igralci Marjan Komel, brata Donev in Dušan Saltirov, ki so nosili glavno breme.

Prihodnjic pa bomo spregovorili še o mladincih in pionirjih.

Košarka

JESENICE : PRULE (člani)

60:41 (26:16)

Jesenice, 15. junija, prvenstvena tekma 8. kola 1 SKL-B, gledalcev 150, sodnika Skok (Nova Gorica) in Hribar (Ljubljana).

Jeseničani so v soboto gostili vodilno moštvo na lestvici, ki je v sedmih kolih zabeležila sedem zmag in imelo štiri točke naskoka pred drugo uvrščenima Koprom in Jesenicami. Ker so Jeseničani zadnji dve tekmi izgubili, so prišli gostje na Jesenice v vlogi favorita.

Tekma se je začela slabo za domačine, saj so gostje počasi nabirali razliko in tako v osmi minuti vodili s 14:8. Tedaj se je trener Božič odločil za manjše spremembe v moštvi in spremembe v taktiki. Iz konske obrambe so domačini prešli v agresivno cono-presing. Do konca prvega polčasa je bilo po tej odločitvi trenerja na igrišču videti samo domače moštvo, gostje pa so bili nemočni v vseh svojih prizadevanjih. Jeseničani so v teh dvanajstih minutah dosegli 18 točk, gostje pa le dve.

Ker so gostje rutinirano, toda počasno moštvo, so domačini v drugem polčasu nadaljevali s hitrimi protinapadi, kadar pa ti niso uspeli, so si z zadrževanjem žoge v napadu, nabirali moči za borbeno igro v obrambi. Razliko so povečali še za deset točk. Proti koncu igre niti gostje, niti domačini niso pokazali volje, da bi bistveno spremenili rezultat in tako se je tekma končala v dokaj ležerni igri.

S to tekmo so Jeseničani dokazali, da jim uspeh ne more izostati, če se v moštvo poleg tehničnega znanja združita še borbenost in želja za zmago. Pri domačinih velja pohvaliti vse igralce, pri gostih pa ni izstopal nihče.

V sredo je moštvo Jesenic igralo pokalno tekmo z moštvom Dravljice iz Ljubljane, v soboto pa igra prvenstveno tekmo z Ježico prav tako v Ljubljani.

Nastopili so: Vujačić 29, Vauhnik 2, Šmid 6, Mišić, Mihelič, Pirih 11, Bizalj, Lozar 5, Čampa, Babič, Noč 7. N. I.

Rokomet

RK JESENICE : RK KRIŽE

18:14

Jesenice, 17. VI., igrišče za osnovno šolo, področna pokalna tekma med RK Jesenice in RK Križe iz Križa, gledalcev 100, teren primeren za igro, sodnika Bartol in Humar iz Kranja.

Jesenice so nastopile v postavi Šporar B., Rebolj, Geršak, Pogačnik, Prešeren, Pavlič, Šubic, Dizdarevič, Šporar J., Peternel, Radinovič in Sefaj.

Jeseničani so prišli prvi v vodstvo in ga zadržali do konca tekme. Gostje so se jim sicer večkrat nevarno približali, toda vodstva si niso mogli priboriti. Jeseničani so nekajkrat z lepimi akcijami popolnoma matirali vratarja gostov in odšli na odmor z dvema goloma prednosti.

V drugem polčasu so domačini nekoliko popustili in gostje so celo izenačili. Kaj več pa niso dosegli, ker so domači spet uredili svoje vrste in na trenutke se je zdelo, da je na igrišču samo moštvo Jesenic. Končni rezultat je bil 18:14.

Jeseničani so proti ekipi, ki igra v ljubljanski conski ligi zaslužen zmagali in se uvrstili v naslednje kolo pokala. Veliko zaslug za zmago ima vratar Šporar, ki je ubranil nekaj sedemmetrov in strel na gol iz solo prodorov gostov. Dobro so zaigrali še Pogačnik, Prešeren, Dizdarevič, Šubic in Geršak. Sodnika Humar in Bartol sta tekmo dobro vodila. Sodnik Bartol je po končani tekmi v zapisnik zapisal, da je bila tekma na nizki kvalitetni ravni.

-tok

Balinanje

V soboto in nedeljo, 15. in 16. tega meseca, je bilo v Sežani slovensko prvenstvo v parih. Nastopilo je 24 parov iz vse Slovenije. Gorenjsko sta zastopala para z Radovljice in Jesenic. To sta bila prvo in drugo uvrščena para z gorenjskega prvenstva: Rebec in Humerca iz Radovljice in Jeseničana Domevšek in Uran. Prvenstvo se je igralo na igriščih treh klubov.

Zastopnika Jesenic sta igrala na igriščih Kobjeglav. V skupini, v kateri so igrali še naslednje dvojice: BK Medana Brda, BK Skala iz Sežane in BK Ilirska Bistrica.

V prvi igri, v kateri je bila nasprotnik dvojica Medana iz Brd, sta naša igralca brez težav premagala nasprotnika s 13:4. Ilirska Bistrica pa je premagala Skalo z rezultatom 13:12.

V drugi igri, ki sta jo jeseniška predstavnik igrala z Ilirsko Bistrico, sta po dveh grobih napakah popustila in nasprotnik je povedel z 9:2. Razliko je bilo težko nadoknaditi in sta igro izgubila z rezultatom 13:10.

V tretji igri, katera je odločala za uvrstitev med 12 ekip, od katerih se je sedem parov uvrstilo na državno prvenstvo, ki bo v prihodnjem mesecu v Opatiji in Reki, sta Jeseničana igrala s prekaljeno in renomirano dvojico večkratnega slovenskega prvaka Skala iz Sežane, s poznejšim letošnjim prvacom. Po odličnem začetku in vodstvu našega para z 8:2, je na sceno stopil zelo pristranski sodnik iz Sežane Novak. Naša tekmovalca je oškodoval pri pravilno zbitih kroglih in na začudenje vseh prisotnih, razveljavil razveljavil njune mete, nato pa je še s svojimi nešportnimi gestami in z nerazumljivimi odločitvami zmedel naša dva mlada, še ne dovolj rutinirana igralca, da sta po visokem vodstvu dvoboj izgubila s 13:12. Ko je predstavnik Jesenic najavil protest, so mu funkcionarji Balinarske zveze Slovenije dejali, da protest nima smisla vlagati, ker je na igrišču pristojen le sodnik!

Prihodnji mesec bo na igriščih v Kobjeglavu slovensko mladinsko prvenstvo, na katerem bosta igrala tudi dva Jeseničana. Pa bi še zdaj opozorili Balinarsko zvezo Slovenije, da na taka tekmovalna več ne pošilja takih sodnikov.

Prvak za leto 74 je Skala iz Sežane, druga je Šiška iz Ljubljane, tretja pa Zaba prav tako iz Ljubljane. Jeseniški par se je uvrstil od 13. do 15. mesta.

C. K.

Izlet planincev na Platak

Planinska društva občine Jesenice prirejajo, dne 3. in 4. julija 1974 množičen izlet na Platak — 1111 m — v počastitev 100-letnice organiziranega planinstva LR Hrvatski in Jugoslaviji. Pokrovitelj tega planinskega zbora je predsednik republike tov. Tito.

Platak se nahaja v planinskem zaledju Reke in je obkrožen z vrhovi, visokimi okoli 1.500 m, ki dominirajo nad Kvarnerskim zalivom. Vrhovi so oddaljeni od izhodišča uro do pet ur normalne hoje in potekajo mimo znanih spomenikov iz časa NOV.

Program:

4. 7. — svečana otvoritev s pozdravi domačin in tujih gostov. Zvečer družabni večer z godbo, tabornimi ognji in ognjemetom.

5. 7. — Obisk partizanskih baz in spomenikov, orientacijska tekmovalna, otvoritev nove planinske poti.

6. 7. — Pohodi na bližnje vrhove. Zvečer zaključek. Prenočevalo se bo v društvenih šotorih. Vsak obiskovalec naj po možnosti vzame s seboj zračno blazino za prenočevanje, obvezno pa tudi odejo.

Za prehrano se je potrebno predhodno prijaviti. Hrana bo vojska na kotlu za 42 din — tri obroki dnevno.

Prevoz oskrbi Planinsko društvo Jesenice z avtobusi VIATOR. Pri prijavi je treba vplačati 50,00 din na račun prevoznih stroškov. Udeležba na proslavi bo v okviru PD Jesenice dvodnevna, in sicer ena z odhodom 4. 7. in povratkom 5. 7., druga pa z odhodom 5. 7. in povratkom 6. 7. Vse ostale informacije bodo udeleženci dobili ob prijavah.

Planinsko društvo Jesenice

Odbojka

ODBOJKARJI SO ZAKLJUČILI SEZONO

O delu odbojkarskega kluba Jesenice nam je pripovedoval predsednik kluba — Dušan Prešeren.

Jeseniški odbojkarji smo zaključili spomladansko tekmovalno sezono. V slovenskih tekmovalnih sezonah nastopajo štiri naše ekipe — mladinci in mladinke, člani in članice, občasno pa smo imeli prijateljske tekme tudi veterani.

Mladinci so bili na prvem turnirju za prvenstvo SRS v Ravnah četrta, mladinke pa na prav takem turnirju na Jesenicah druge in so si s tem pridobile tudi pravico sodelovanja na mladinskem državnem prvenstvu. Prvenstva pa se iz različnih vzrokov — tudi finančnih, niso mogle udeležiti.

Člani so v I. slov. ligi zasedli tretje mesto, z istim številom točk kot prvouvrščeno moštvo Sava. V kolikor bo še naprej obstajala II. zvezna liga — zahod, imajo pravico sodelovati na kvalifikacijskem turnirju za vstop v to ligo.

Na pokalnem prvenstvu Slovenije, februarja v Kanalu, so bili fantje drugi — za Kanalom, ki so ga sicer premagali, toda pred Fužinarjem in Savo. Izločili pa so nosilca skupine — Izolo. To je bil velik uspeh.

Članice morajo odigrati še eno, zaostalo, tekmo v republiki ligi s Krko iz Novega mesta. Z morebitno zmago se bodo uvrstile na peto mesto.

Nekateri igralci in igralko so se uvrstili tudi v slovensko mladinsko reprezentanco.

Z uvrstitvami moramo biti glede na razmere, v katerih delamo, zadovoljni.

V moštvo članov nastopajo igralci različnih generacij. Delavci, ki delajo na dve ali tri izmene, redni in izredni študenti, dijaki... zato je bilo težko organizirati polno zasedene treninge, ki so bili sicer dvakrat tedensko. Večina daje prednost šoli in službi, kar je razumljivo, saj igrajo kot čisti amaterji.

V spomladansko sezono smo štartali dobro pripravljeni, potem pa sta se poškodovala Mežek in Pristov, Božič pa je prestopil k Izoli. Zaradi preobremenjenosti z drugimi stvarmi nas je zapustil tudi trener Kavčič, tako da sem ga za ta čas moral nadomestiti kar sam.

Treninjski deklet so bili veliko bolj obiskani, kar pa je zasluga tudi zelo prizadevnega trenerja Smoleja. Večjih uspehov pa ni bilo, ker je manjkalo izkušenih igralcev.

Sezona je zaključena, pa vendar za letos se nismo dobili nobene dotacije od športnega društva Jesenice. Za tekmovalna smo si priskrbeli denar sami. To pa ni majhno delo. Na ta račun smo morali varčevati z opremo. Kupili smo le najnujnejše — žoge in copate, to pa je premalo za resne treninge.

Upamo, da bo z novim načinom financiranja več denarja, na katerega bomo lahko zagotovo računali. Ker ni bilo denarja, tudi nismo mogli dovolj skrbeti za mladino. Seveda pa, četudi bi imeli dovolj denarja in trenerje — se vse delo ustavi, ker ni telovadnice. Odbojka pa je danes dvoranski šport.

Na občnem zboru se bomo morali dogovoriti, kako bomo delali vnaprej. Delo je zdaj slonelo le na štirih, petih članih odbora. Morali se bomo organizacijsko bolj utrditi in poiskati nekaj ljudi, ki se jim še da delati. Mislim, da je takih ljudi na Jesenicah še precej, le da jih je treba primerno motivirati.

ODBOJKARJI BELJAKA V GOSTEH

Odbojkarji iz Beljaka so že nekaj časa želeli navezati tesnejše stike z jeseniškimi odbojkarji. Tako je prišlo v nedeljo do dveh prijateljskih tekem med ženskima in moškima ekipama. V obeh srečanjih so člani OK Jesenice premagali odbojkarje ASKO s 3:0.

Gostje iz Beljaka, ki so šele pred nekaj meseci začeli s svojim delovanjem, so prosili Jeseničane za pomoč pri svojem nadaljnjem delu. Povratni srečanja v Beljaku bosta septembra.

ZMAGA V I. KOLU

V nedeljo so jeseniški odbojkarice v I. kolu tekmovalja za jugoslovanski pokal premagale ekipo Lek iz Ljubljane s 3:0.

Smučanje

MLADI SMUČARJI NA TRENINGIH

Kljub temu, da je zimska sezona že mimo, najmlajši smučarji ne poznamo počitka. Redno dvakrat na teden treniramo na športnem igrišču Podmežaklo. V sobotah pa na snežnem plazu pod Prosjnikom, včasih pa tudi ob nedeljah.

Namen poletnih treningov je, da obdržimo kondicijo in jo tudi izboljšamo, seveda pa tudi tehniko smučanja. Naše treninge vodita Marjan Kežar in Sašo Jeklar. Treninjski so naporni, toda z dobro voljo jih opravimo.

Trenerji se trudijo za nas, zato jih ubogamo.

Andraž Berlišk
mlajši pionir
ŠG Jesenice

TED

JESI

Zelez

1. jan

ZPS2

tisk,

I

da se

socia

ustav

uspeš

bodo

lize

načel

Na

stičen

ramo

odloč

delu,

dela

4.

vrst

zadr

zaci

torj

zdru

deže

in i

spor

prosk

lova

grac

izvle

SA

Na

Zdru

da n

črne

asoci

grosi

kretr

kater

vanj

trga

lojal

samo

te s

črne

sveti

take